

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 651/2014

z dnia 17 czerwca 2014 r.

uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Tekst mający znaczenie dla EOG)

(Dz. U. UE. L. z 2014 r. Nr 187, str. 1; zm.: Dz. U. UE. L. z 2015 r. Nr 329, str. 28/1, z 2016 r. Nr 149, str. 10 oraz z 2017 r. Nr 156, str. 1.)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 994/98 z dnia 7 maja 1998 r. dotyczące stosowania art. 92 i 93 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa¹, w szczególności jego art. 1 ust. 1 lit. a) i b),

po konsultacji z Komitetem Doradczym ds. Pomocy Państwa,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Finansowanie publiczne spełniające kryteria art. 107 ust. 1 Traktatu stanowi pomoc państwa i wymaga zgłoszenia do Komisji na mocy art. 108 ust. 3 Traktatu. Jednakże zgodnie z art. 109 Traktatu Rada może określić kategorie pomocy, które są zwolnione z obowiązku zgłoszenia. Zgodnie z art. 108 ust. 4 Traktatu Komisja może przyjąć rozporządzenia dotyczące takich kategorii pomocy państwa. Rozporządzenie Rady (WE) nr 994/98 upoważnia Komisję do uznania, zgodnie z art. 109 Traktatu, że następujące kategorie mogą, w określonych warunkach, być zwolnione z obowiązku zgłoszenia: pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw ("MŚP"), pomoc na działalność badawczo-rozwojową, pomoc na ochronę środowiska, pomoc szkoleniowa i na zatrudnienie oraz pomoc zgodna z zatwierdzoną przez Komisję dla każdego państwa członkowskiego mapą pomocy regionalnej. Na tej podstawie Komisja przyjęła rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008². Rozporządzenie (WE) nr 800/2008 obowiązywało pierwotnie do dnia 31 grudnia 2013 r., lecz okres jego obowiązywania został przedłużony rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1224/2013 z dnia 29 listopada 2013 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 800/2008 w odniesieniu do okresu jego stosowania³, a obecnie wygasa w dniu 30 czerwca 2014 r. Dnia 22 lipca 2013 r. rozporządzenie (WE) nr 994/98 zostało zmienione rozporządzeniem Rady (UE) nr 733/2013 z dnia 22 lipca 2013 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 994/98 dotyczące stosowania art. 92 i 93 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa⁴, aby upoważnić Komisję do rozszerzenia wyłączenia grupowego o nowe kategorie pomocy państwa, w odniesieniu do których można określić jasne warunki zgodności. Do takich nowych kategorii pomocy podlegającej grupowemu wyłączeniu należą: pomoc przeznaczona na naprawę szkód spowodowanych przez niektóre klęski żywiołowe, pomoc społeczną na transport dla mieszkańców regionów najbardziej oddalonych, pomoc na rzecz infrastruktury szerokopasmowej, pomoc na innowacje, pomoc na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną. Pod warunkiem zdobycia wystarczającego doświadczenia umożliwiającego opracowanie operacyjnych kryteriów wyłączeń zapewniających zgodność *ex ante* innych kategorii pomocy, Komisja zamierza dokonać przeglądu zakresu niniejszego rozporządzenia w celu objęcia nim niektórych kategorii pomocy w tych obszarach. Komisja planuje w szczególności opracowanie kryteriów dla infrastruktury portów i lotnisk do grudnia 2015 r.

(2) W komunikacie dotyczącym unowocześnienia unijnej polityki w dziedzinie pomocy państwa⁵ Komisja zainicjowała szerszy przegląd zasad pomocy państwa. Główne cele tego unowocześnienia to: (i) trwały, inteligentny i sprzyjający włączeniu społecznemu wzrost gospodarczy na konkurencyjnym rynku wewnętrznym, przyczyniający się jednocześnie do postępu działań państw członkowskich na rzecz bardziej efektywnego wykorzystania finansów publicznych; (ii) skoncentrowanie przeprowadzanych przez Komisję kontroli *ex ante* środków pomocy na sprawach mających największy wpływ na rynek wewnętrzny, przy jednoczesnym wzmocnieniu współpracy państw członkowskich w zakresie egzekwowania reguł pomocy państwa; oraz (iii) optymalizacja reguł i umożliwienie szybszego podejmowania lepiej uzasadnionych i solidniejszych decyzji w oparciu o wyraźne przesłanki ekonomiczne, wspólne podejście i jasne obowiązki. Przegląd rozporządzenia (WE) nr 800/2008 stanowi zasadniczy element komunikatu w sprawie unowocześnienia.

(3) Niniejsze rozporządzenie powinno umożliwić lepsze określenie priorytetów w zakresie egzekwowania przepisów dotyczących pomocy państwa, dalsze ich uproszczenie, a także powinno poprawić przejrzystość, skuteczną ocenę i kontrolę zgodności z zasadami pomocy państwa na szczeblu krajowym i unijnym, przy jednoczesnym zachowaniu instytucjonalnego podziału kompetencji między Komisją i państwami członkowskimi. Zgodnie z zasadą proporcjonalności niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia podanych wyżej celów.

(4) Doświadczenie, jakie Komisja zdobyła przy stosowaniu rozporządzenia (WE) nr 800/2008, pozwoliło jej lepiej określić warunki, na jakich można uznać niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym, oraz rozszerzyć zakres wyłączeń grupowych. W trakcie stosowania rozporządzenia okazało się również, że konieczna jest poprawa przejrzystości, monitorowania i właściwej oceny bardzo dużych programów w świetle ich wpływu na konkurencję na rynku wewnętrznym.

(5) Ogólne warunki stosowania niniejszego rozporządzenia należy określić w oparciu o zestaw wspólnych zasad, które mają na celu zapewnienie, by pomoc służyła celowi leżącemu we wspólnym interesie, miała wyraźny efekt zachęty, była właściwa i proporcjonalna, została przyznana z zachowaniem pełnej przejrzystości oraz z uwzględnieniem mechanizmu kontroli i regularnej oceny oraz aby nie wpłynęła niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w sposób sprzeczny ze wspólnym interesem.

(6) Pomoc, która spełnia wszystkie warunki - zarówno ogólne, jak i szczegółowe - ustanowione w niniejszym rozporządzeniu w odniesieniu do odpowiednich kategorii pomocy, powinna być wyłączona z obowiązku zgłoszenia ustanowionego w art. 108 ust. 3 Traktatu.

(7) Pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, nieobjęta niniejszym rozporządzeniem, nadal podlega obowiązkowi zgłoszenia ustanowionemu w art. 108 ust. 3 Traktatu. Niniejsze rozporządzenie nie ogranicza możliwości zgłaszania przez państwa członkowskie pomocy, której cele odpowiadają celom w nim określonym.

(8) Z uwagi na większy potencjalny wpływ dużych programów na wymianę handlową i konkurencję, programy pomocy z rocznym średnim budżetem na pomoc państwa przekraczającym próg oparty na wartości absolutnej powinny, co do zasady, być poddane ewaluacji pomocy państwa. Ewaluacja powinna służyć weryfikacji, czy przyjęte założenia i warunki leżące u podstaw zgodności programu zostały osiągnięte, a także weryfikacji skuteczności środka pomocy w świetle jej ogólnych i szczegółowych celów oraz powinna wskazać wpływ programu na konkurencję i wymianę handlową. By zapewnić równe traktowanie, ewaluacja pomocy państwa powinna być przeprowadzana według planu ewaluacji zatwierdzonego przez Komisję. Wprawdzie taki plan należy zazwyczaj sporządzać w momencie opracowywania programu i zatwierdzać na czas, tak aby program mógł wejść w życie, to nie w każdym przypadku jest to możliwe. Dlatego aby nie opóźnić wejścia w życie, niniejsze rozporządzenie będzie miało zastosowanie do takich programów przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy. Komisja może zdecydować o przedłużeniu tego okresu po zatwierdzeniu planu ewaluacji. W tym celu plan ewaluacji należy zgłosić Komisji w terminie 20 dni roboczych od daty wejścia w życie programu. Komisja może również w drodze wyjątku uznać, że ocena nie jest konieczna zważywszy na specyfikę sprawy. Komisja powinna uzyskać od państwa członkowskiego niezbędne informacje, które umożliwią jej dokonanie oceny planu ewaluacji oraz wystąpić o dodatkowe informacje bez zbędnej zwłoki, umożliwiając państwu członkowskiemu uzupełnienie brakujących informacji, potrzebnych Komisji do podjęcia decyzji. Z uwagi na nowatorski charakter tego procesu, Komisja przekaże w odrębnym dokumencie szczegółowe wskazówki na temat procedury obowiązującej w ciągu sześciu miesięcy, podczas których następuje zatwierdzenie planu ewaluacji oraz odpowiedni formularz, za pomocą którego przedkładane będą plany ewaluacji. Zmiany w programach podlegających ocenie, inne niż modyfikacje, które nie mogą wpływać na zgodność programu pomocy na podstawie niniejszego rozporządzenia lub nie mogą w sposób istotny wpływać na treść zatwierdzonego planu oceny, należy oceniać z uwzględnieniem wyników takiej oceny oraz wyłączyć z zakresu niniejszego rozporządzenia. Zmian o charakterze czysto formalnym, zmian administracyjnych lub dokonanych w ramach środków współfinansowanych przez UE nie należy z zasady traktować jako zmian istotnie wpływających na treść zatwierdzonego planu oceny.

(9) Niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć zastosowania do pomocy uwarunkowanej pierwszeństwem użycia produktów krajowych w stosunku do produktów przywożonych ani do pomocy na działalność związaną z wywozem. Nie powinno mieć zwłaszcza zastosowania do pomocy na tworzenie i funkcjonowanie sieci dystrybucji w innych państwach. Pomoc na pokrycie kosztów uczestnictwa w targach handlowych bądź kosztów badań lub usług doradczych potrzebnych do wprowadzenia nowego lub już istniejącego produktu na nowy rynek w innym państwie członkowskim lub w kraju trzecim nie stanowi zazwyczaj pomocy na działalność związaną z wywozem.

(10) Zasadniczo niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do większości sektorów gospodarki. W niektórych sektorach jednakże, takich jak sektor rybołówstwa i akwakultury oraz sektor podstawowej produkcji rolnej, zakres powinien być jednak ograniczony w świetle obowiązujących szczególnych przepisów.

(11) Niniejsze rozporządzenie powinno stosować się do przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków. Do celów niniejszego rozporządzenia, za przetwarzanie lub wprowadzanie do obrotu nie należy uznawać czynności wykonywanych w gospodarstwach, niezbędnych do przygotowania produktu do pierwszej sprzedaży, ani pierwszej sprzedaży przez producenta surowców na rzecz podmiotów zajmujących się odsprzedażą lub przetwórstwem, ani też czynności przygotowujących produkt do pierwszej sprzedaży.

(12) Niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć zastosowania do pomocy mającej na celu ułatwienie zamykania niekonkurencyjnych kopalń węgla, która to kwestia jest przedmiotem decyzji Rady z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie

pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla ⁶. Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do innych rodzajów pomocy w sektorze węglowym z wyjątkiem pomocy regionalnej.

(13) Komisja powinna dopilnować, by zatwierdzona pomoc nie wpłynęła niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w stopniu, który narusza wspólny interes. Pomoc na rzecz beneficjenta, na którym ciąży obowiązek zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz z rynkiem wewnętrznym, należy więc wyłączyć z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia, z wyjątkiem programów pomocy mających na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi.

(14) Pomoc przyznawaną przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji należy wyłączyć z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia, ponieważ taka pomoc powinna być oceniana na podstawie Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw z dnia 1 października 2004 r. ⁷, których okres ważności został przedłużony komunikatem Komisji dotyczącym przedłużenia okresu ważności Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw z dnia 1 października 2004 r. ⁸, lub ich kolejnej wersji, w celu uniknięcia przypadków obchodzenia wspomnianych wytycznych, z wyjątkiem programów pomocy na naprawę szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi. Aby zagwarantować pewność prawa, należy ustanowić jasne kryteria, które nie wymagają przeprowadzania oceny wszystkich szczegółowych aspektów sytuacji przedsiębiorstwa w celu określenia, czy dane przedsiębiorstwo należy uznać za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji do celów niniejszego rozporządzenia.

(15) Egzekwowanie przepisów dotyczących pomocy państwa zależy w dużym stopniu od współpracy z państwami członkowskimi. Państwa członkowskie powinny zatem podejmować wszelkie środki konieczne do zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem, w tym zgodności indywidualnych środków pomocy przyznanych w ramach programów objętych wyłączeniem grupowym.

(16) Ze względu na wysokie ryzyko niekorzystnego wpływu na warunki wymiany handlowej, duże kwoty pomocy udzielonej indywidualnie lub łącznie powinny zostać ocenione przez Komisję w momencie dokonywania zgłoszenia. Dla każdej kategorii pomocy wchodzącej w zakres niniejszego rozporządzenia należy zatem określić progi na takim poziomie, który uwzględni daną kategorię pomocy i jej prawdopodobny wpływ na warunki wymiany handlowej. Każda pomoc przekraczająca takie progi powinna nadal podlegać obowiązkowi zgłoszenia ustanowionemu w art. 108 ust. 3 Traktatu. Nie należy omijać progów określonych w niniejszym rozporządzeniu poprzez sztuczne dzielenie programów pomocy lub projektów pomocy na kilka programów pomocy lub projektów o podobnych cechach, celach i beneficjentach.

(17) W trosce o przejrzystość, równe traktowanie i możliwość skutecznego monitorowania niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie jedynie do pomocy, w przypadku której można dokładnie obliczyć z wyprzedzeniem ekwiwalent dotacji brutto bez konieczności przeprowadzania oceny ryzyka ("pomoc przejrzysta"). W przypadku niektórych szczególnych instrumentów pomocy, takich jak pożyczki, gwarancje, środki podatkowe, środki finansowania ryzyka oraz, w szczególności, zaliczki zwrotne, niniejsze rozporządzenie powinno określać warunki, na których można je uznać za przejrzyste. Nie należy traktować dokapitalizowania jako pomocy przejrzystej, bez uszczerbku dla szczególnych warunków dotyczących finansowania ryzyka oraz pomocy na rozpoczęcie działalności. Pomoc w formie gwarancji należy uznać za przejrzystą, jeżeli ekwiwalent dotacji brutto obliczono na podstawie "bezpiecznych stawek" określonych w odniesieniu do danego rodzaju przedsiębiorstwa. W przypadku małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w obwieszczeniu Komisji w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa w formie gwarancji ⁹ określono wysokość rocznych stawek, powyżej których gwarancje państwa zostaną uznane za niestanowiące pomocy.

(18) Aby mieć pewność, że pomoc jest niezbędna i zachęca do rozwoju dalszej działalności lub projektów, niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć zastosowania do pomocy na działalność, którą i tak beneficjent by prowadził, nawet w przypadku braku pomocy. Pomoc powinna być wyłączona z obowiązku zgłoszenia na mocy niniejszego rozporządzenia tylko wówczas, gdy prace dotyczące realizacji projektu lub działań objętych pomocą rozpoczęto po przedłożeniu przez beneficjenta pisemnego wniosku o pomoc.

(19) W przypadku jakiegokolwiek pomocy *ad hoc* objętej niniejszym rozporządzeniem, przyznanej beneficjentowi będącemu dużym przedsiębiorstwem, państwo członkowskie powinno dopilnować, by - oprócz spełnienia warunków dotyczących efektu zachęty, które obowiązują beneficjentów będących MŚP - beneficjent sporządził, w formie dokumentu wewnętrznego, analizę wykonalności projektu lub działań objętych pomocą przy założeniu otrzymania pomocy i jej braku. Państwo członkowskie powinno sprawdzić także, czy wspomniany dokument potwierdza istotne zwiększenie zakresu projektu lub działania, istotne zwiększenie całkowitej kwoty, jaką beneficjent przeznaczona na projekt lub działanie objęte pomocą, lub też znaczące przyspieszenie realizacji projektu lub działania. Należy uznać, że pomoc regionalna ma efekt zachęty, gdyby w danym regionie objętym pomocą nie przeprowadzono danego projektu inwestycyjnego bez udziału pomocy.

(20) Automatyczne programy pomocy w formie korzyści podatkowych nadal powinny podlegać szczególnemu warunkowi dotyczącemu efektu zachęty z uwagi na fakt, iż ten rodzaj pomocy jest przyznawany w ramach innych procedur niż w przypadku pozostałych kategorii pomocy. Takie programy powinny być przyjęte jeszcze przed rozpoczęciem pracy nad

projektem lub działaniami objętymi pomocą. Warunek ten nie ma jednak zastosowania w przypadku kolejnych wersji programu pomocy fiskalnej, pod warunkiem że dana działalność była już objęta poprzednimi programami pomocy fiskalnej w formie korzyści podatkowych. Zasadniczym momentem oceny efektu zachęty takich programów jest moment określenia środka podatkowego w ramach pierwszego programu, który jest następnie zastępowany kolejnymi wersjami programu.

(21) W odniesieniu do regionalnej pomocy operacyjnej, pomocy regionalnej na rzecz rozwoju obszarów miejskich, pomocy na dostęp do finansowania dla MŚP, pomocy na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, pomocy na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych i pomocy stanowiącej rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych, pomocy w formie ulg w podatkach na ochronę środowiska, pomocy przeznaczonej na naprawienie szkód spowodowanych przez niektóre klęski żywiołowe, pomocy o charakterze społecznym w zakresie transportu na rzecz mieszkańców regionów najbardziej oddalonych oraz pomocy na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, wymóg istnienia efektu zachęty nie ma zastosowania lub należy uznać za spełniony, jeśli wypełniono warunki szczególnie określone dla tych kategorii pomocy w niniejszym rozporządzeniu.

(22) Aby pomoc była proporcjonalna i ograniczona do niezbędnej kwoty, należy w miarę możliwości określić maksymalne kwoty pomocy w postaci intensywności pomocy w stosunku do ogółu kosztów kwalifikowalnych. Aby zapewnić proporcjonalność środków pomocy, w przypadku kiedy nie można ustalić maksymalnej intensywności pomocy, ponieważ nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych lub w celu udostępnienia prostszych instrumentów dla małych kwot, należy określić maksymalne kwoty pomocy wyrażone w wartościach nominalnych. Intensywność pomocy i maksymalne kwoty pomocy należy ustalić - w kontekście doświadczenia Komisji - na poziomie, który ogranicza do minimum zakłócenia konkurencji w sektorze objętym pomocą, a jednocześnie umożliwia właściwe wyeliminowanie danej niedoskonałości rynku lub rozwiązanie problemu spójności. W odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej intensywność pomocy powinna odpowiadać poziomom intensywności dozwolonym w mapach pomocy regionalnej.

(23) Przy obliczaniu intensywności pomocy należy uwzględnić wyłącznie koszty kwalifikowalne. Rozporządzenie nie wyłącza pomocy, która przekracza odpowiednią intensywność pomocy w wyniku uwzględnienia kosztów niekwalifikowalnych. Wyodrębnienie kosztów kwalifikowalnych powinno być poparte jasną, szczegółową i aktualną dokumentacją. Wszystkie kwoty uwzględniane przy obliczaniu powinny być kwotami przed potrąceniem podatku lub innych opłat. Pomoc wypłacana w kilku ratach powinna być dyskontowana do wartości w momencie jej przyznania. Wartość kosztów kwalifikowalnych powinna także być dyskontowana do wartości na dzień przyznania pomocy. Jako stopę procentową stosowaną do dyskontowania i obliczania kwoty pomocy w przypadku pomocy udzielanej w innej formie niż dotacja należy stosować odpowiednio stopę dyskontową i stopę referencyjną obowiązujące w dniu przyznania pomocy, zgodnie z komunikatem Komisji w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych¹⁰. W przypadku gdy pomoc przyznawana jest w postaci korzyści podatkowych, raty pomocy powinny być dyskontowane na podstawie stóp dyskontowych obowiązujących w dniach, w których poszczególne korzyści podatkowe stają się skuteczne. Należy propagować stosowanie pomocy w formie zaliczek zwrotnych, gdyż takie instrumenty podziału ryzyka sprzyjają zwiększeniu efektu zachęty. W związku z powyższym należy ustanowić, że w przypadku gdy pomoc przyznawana jest w formie zaliczek zwrotnych, możliwe jest zwiększenie odpowiednich progów intensywności pomocy określonych w niniejszym rozporządzeniu, z wyjątkiem pomocy regionalnej, która może być wyłączona tylko pod warunkiem, że jest zgodna z zatwierdzonymi mapami.

(24) W przypadku korzyści podatkowych dotyczących podatków należnych w przyszłości obowiązująca stopa dyskontowa oraz dokładna wysokość rat pomocy mogą nie być znane z wyprzedzeniem. W takich przypadkach państwa członkowskie powinny z góry określić pułap zdyskontowanej wartości pomocy, przestrzegając obowiązującego poziomu intensywności pomocy. Następnie, kiedy znana już jest kwota pomocy danej raty na dany dzień, można przeprowadzić dyskontowanie na podstawie stopy dyskontowej mającej wówczas zastosowanie. Ogólną kwotę ustalonego pułapu należy pomniejszyć o zdyskontowaną wartość każdej raty pomocy ("kwota ograniczona pułapem").

(25) Aby ustalić, czy określone w niniejszym rozporządzeniu progi pomocy powodujące obowiązek zgłoszenia oraz progi maksymalne intensywności pomocy są przestrzegane, należy uwzględnić całkowitą kwotę środków pomocy państwa dla projektu lub działań objętych pomocą. Niniejsze rozporządzenie powinno również określać, w jakich okolicznościach możliwe jest kumulowanie pomocy różnych kategorii. Pomoc wyłączonej na mocy niniejszego rozporządzenia oraz wszelką inną pomoc zgodną z rynkiem wewnętrznym wyłączonej na mocy innego rozporządzenia lub zatwierdzonej przez Komisję można kumulować, pod warunkiem że takie środki pomocy dotyczą różnych, możliwych do wyodrębnienia kosztów kwalifikowalnych. W przypadku gdy różne źródła pomocy dotyczą tych samych - pokrywających się częściowo lub w całości - możliwych do wyodrębnienia kosztów kwalifikowalnych, kumulacja powinna być dopuszczalna do wysokości najwyższej intensywności pomocy lub kwoty pomocy mającej zastosowanie w odniesieniu do tejże pomocy na mocy niniejszego rozporządzenia. Niniejsze rozporządzenie powinno określić także przepisy szczególne dotyczące kumulacji środków pomocy, w przypadku których można wyodrębnić koszty kwalifikowalne - lub nie można wyodrębnić

kosztów kwalifikowalnych - celem kumulacji z pomocą *de minimis* oraz kumulacji z pomocą przeznaczoną na pracowników niepełnosprawnych. Pomoc *de minimis* nie jest zazwyczaj przyznawana na szczególne możliwe do wyodrębnienia koszty kwalifikowalne ani nie jest z takimi kosztami związana. W takim przypadku należy zapewnić możliwość swobodnej kumulacji pomocy *de minimis* z pomocą państwa wyłączoną na mocy niniejszego rozporządzenia. Natomiast w przypadkach, gdy pomoc *de minimis* przyznawana jest na te same możliwe do wyodrębnienia koszty kwalifikowane co pomoc państwa wyłączona na mocy niniejszego rozporządzenia, kumulacja powinna być dozwolona jedynie do maksymalnej intensywności pomocy, określonej w rozdziale III niniejszego rozporządzenia.

(26) Finansowanie unijne zarządzane centralnie przez instytucje, agencje, wspólne przedsiębiorstwa lub inne organy unijne, które nie jest bezpośrednio ani pośrednio kontrolowane przez państwa członkowskie, nie stanowi pomocy państwa. W przypadku gdy takie finansowanie unijne jest połączone z pomocą państwa, przy ustalaniu, czy przestrzegane są progi powodujące obowiązek zgłoszenia i maksymalne poziomy intensywności pomocy, należy uwzględniać jedynie pomoc państwa, pod warunkiem że całkowita kwota środków publicznych przyznanych w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych nie przekracza najbardziej korzystnej stopy finansowania określonej w stosownych przepisach prawa Unii.

(27) Zważywszy na fakt, że pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu jest w zasadzie zakazana, ważne jest, aby wszystkie strony miały możliwość sprawdzenia, czy pomoc została przyznana zgodnie z obowiązującymi przepisami. Przejrzystość pomocy państwa jest zatem niezbędna do właściwego stosowania postanowień Traktatu i prowadzi do większej zgodności z zasadami, odpowiedzialności, wzajemnej oceny i, ostatecznie, bardziej efektywnego wydatkowania finansów publicznych. Aby zapewnić przejrzystość, państwa członkowskie powinny być zobowiązane do utworzenia kompleksowych stron internetowych dotyczących pomocy państwa, na szczeblu regionalnym lub krajowym, zawierających informacje zbiorcze na temat każdego środka pomocy wyłączzonego na mocy niniejszego rozporządzenia. Obowiązek ten powinien być warunkiem zgodności pomocy indywidualnej z rynkiem wewnętrznym. Zgodnie ze standardową praktyką w zakresie publikowania informacji w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/37/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. zmieniającej dyrektywę 2003/98/WE w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego¹¹, należy używać standardowego formatu, który pozwala na wyszukiwanie, pobieranie i łatwe publikowanie informacji w internecie. Linki do stron internetowych wszystkich państw członkowskich dotyczących pomocy państwa powinny być publikowane na stronie internetowej Komisji. Zgodnie z art. 3 rozporządzenia (WE) nr 994/98 zmienionego rozporządzeniem (UE) nr 733/2013 informacje zbiorcze na temat poszczególnych środków pomocy wyłączonych na mocy niniejszego rozporządzenia powinny być publikowane na stronie internetowej Komisji.

(28) W celu zapewnienia skutecznego monitorowania środków pomocy zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 994/98, zmienionego rozporządzeniem (UE) nr 733/2013, należy ustanowić wymogi dotyczące sprawozdawczości państw członkowskich na temat środków pomocy, które zostały zwolnione na mocy niniejszego rozporządzenia, i na temat stosowania niniejszego rozporządzenia. Należy ponadto ustalić zasady dotyczące dokumentacji pomocy wyłączonej na mocy niniejszego rozporządzenia, jaką powinny prowadzić państwa członkowskie, zgodnie z terminem przedawnienia określonym w art. 15 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE¹².

(29) W celu zwiększenia skuteczności warunków zgodności określonych w niniejszym rozporządzeniu Komisja powinna mieć możliwość wycofania przywileju wyłączenia grupowego w stosunku do przyszłych środków pomocy w przypadku niespełnienia wspomnianych wymogów. Komisja powinna mieć możliwość wprowadzania ograniczeń dotyczących wycofania przywileju wyłączenia grupowego w odniesieniu do niektórych rodzajów pomocy, niektórych beneficjentów lub środków pomocy przyjmowanych przez niektóre organy, jeżeli nieprzestrzeganie niniejszego rozporządzenia dotyczy tylko ograniczonej grupy środków lub niektórych organów. Takie ukierunkowane wycofanie przywileju powinno stanowić proporcjonalny środek naprawczy bezpośrednio powiązany ze stwierdzonym przypadkiem nieprzestrzegania niniejszego rozporządzenia. W przypadku niespełnienia warunków zgodności określonych w rozdziale I i III przyznana pomoc nie podlega przepisom niniejszego rozporządzenia, w związku z czym stanowi pomoc niezgodną z prawem, którą Komisja zbada w ramach odpowiedniej procedury określonej w rozporządzeniu (WE) nr 659/1999. W przypadku niespełnienia warunków określonych w rozdziale II przywilej wyłączenia grupowego w odniesieniu do przyszłych środków pomocy zostaje wycofany bez względu na fakt, że w przeszłości środki te, spełniające warunki niniejszego rozporządzenia, były objęte wyłączeniem grupowym.

(30) Aby wyeliminować różnice, które mogłyby spowodować zakłócenie konkurencji, oraz aby ułatwić koordynację różnych krajowych i unijnych inicjatyw dotyczących MŚP, a także ze względu na przejrzystość administracyjną i pewność prawa, definicja MŚP stosowana na potrzeby niniejszego rozporządzenia powinna opierać się na definicji zawartej w zaleceniu Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw¹³.

(31) Pomagając w likwidacji ograniczeń doznawanych przez regiony w niekorzystnym położeniu, pomoc regionalna sprzyja gospodarczej, społecznej i terytorialnej spójności państw członkowskich oraz Unii jako całości. Celem pomocy

regionalnej jest pomoc w rozwoju obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania poprzez wspieranie inwestycji i tworzenie miejsc pracy w kontekście zrównoważonego rozwoju. W obszarach, które spełniają warunki art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, pomoc regionalną można przyznać na tworzenie nowych zakładów oraz zwiększenie mocy produkcyjnych istniejących zakładów, dywersyfikację produkcji zakładu lub zasadniczą zmianę dotyczącą całościowego procesu produkcyjnego istniejącego zakładu. Mając na uwadze fakt, że duże przedsiębiorstwa w mniejszym stopniu niż MŚP są dotknięte ograniczeniami regionalnymi podczas inwestowania w obszarze spełniającym warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, pomoc regionalna dla dużych przedsiębiorstw może zostać zwolniona z obowiązku zgłoszenia jedynie na inwestycje początkowe, które zapoczątkowują nową działalność gospodarczą w tych obszarach.

(32) W przypadkach gdy program pomocy regionalnej jest przeznaczony dla ograniczonej liczby sektorów gospodarki, cel i spodziewane skutki takiego programu są raczej sektorowe niż horyzontalne. Dlatego też programy sektorowe nie mogą zostać wyłączone z obowiązku zgłoszenia. Po otrzymaniu zgłoszenia Komisja może jednak na podstawie obowiązujących wytycznych, przepisów ramowych lub decyzji stwierdzić w swojej ocenie ich ewentualny pozytywny wpływ. Dzieje się tak zwłaszcza w przypadku programów pomocy dotyczących działalności gospodarczej w sektorze węglowym, budownictwa okrętowego oraz transportu. Ponadto ze względu na szczególne cechy sektora hutnictwa, żelaza i stali czy sektora włókien syntetycznych uważa się, iż nie można zrównoważyć negatywnego wpływu pomocy regionalnej w tych sektorach korzystnym wpływem w zakresie spójności; w związku z czym nie można przyznać pomocy regionalnej w tych sektorach. Sektory turystyki i łączności szerokopasmowej odgrywają ważną rolę w gospodarce krajowej poszczególnych państw i generalnie wywierają szczególnie pozytywny wpływ na rozwój regionalny. Programy pomocy regionalnej dotyczące turystyki i łączności szerokopasmowej powinny być więc wyłączone z obowiązku zgłoszenia. Przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych są również silnie powiązane z gospodarkami lokalnymi i regionalnymi i powinny być objęte wyłączeniem grupowym.

(33) Wytwarzanie i dystrybucja energii oraz związana z tym infrastruktura podlegają sektorowym przepisom dotyczącym rynku wewnętrznego, co znajduje odzwierciedlenie w kryteriach, które mają zagwarantować, że pomoc w tych dziedzinach będzie zgodna z rynkiem wewnętrznym i spójna z unijną polityką ochrony środowiska i polityką energetyczną. Pomoc regionalna przyznawana na mocy sekcji 1 niniejszego rozporządzenia ma na celu rozwój gospodarczy i osiągnięcie celów spójności, a zatem podlega bardzo różnym warunkom zgodności. Przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące pomocy regionalnej nie powinny w związku z tym mieć zastosowania do środków dotyczących wytwarzania energii, jej dystrybucji i związanej z nią infrastruktury.

(34) Inwestycje umożliwiające przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych, inwestycje na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych, inwestycje na rzecz środków w zakresie efektywności energetycznej, w tym projektów dotyczących efektywności energetycznej w budynkach, inwestycje w rekultywację zanieczyszczonych terenów oraz pomoc na badania środowiskowe nie mają bezpośredniego wpływu na funkcjonowanie rynków energii. Jednocześnie tego rodzaju inwestycje mogą przyczynić się do realizacji celów polityki regionalnej oraz celów w zakresie energii i ochrony środowiska, jakie wyznaczyła Unia Europejska. W takich przypadkach przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące zarówno pomocy regionalnej, jak i pomocy na ochronę środowiska mogą obowiązywać w zależności od głównego celu, jakemu ma służyć dany środek.

(35) Aby nie sprzyjać inwestycjom kapitałowym bardziej niż inwestycjom w koszty pracy, powinna istnieć możliwość obliczania regionalnej pomocy inwestycyjnej na podstawie albo kosztów inwestycji, albo kosztów płacy związanych z miejscami pracy powstałymi bezpośrednio w wyniku realizacji projektu inwestycyjnego.

(36) Regionalna pomoc inwestycyjna nie powinna być zwolniona z obowiązku zgłoszenia, jeśli przyznaje się ją na rzecz beneficjenta, który zamknął taką samą lub podobną działalność na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego w ciągu dwóch lat poprzedzających jego wniosek o przyznanie regionalnej pomocy inwestycyjnej lub - w momencie składania wniosku o pomoc - ma konkretne plany zamknięcia takiej działalności w ciągu dwóch lat od zakończenia inwestycji początkowej, której dotyczy wniosek o pomoc, w danym obszarze.

(37) Komisja uzyskała wystarczające doświadczenie w stosowaniu art. 107 ust. 3 lit. a) i c) Traktatu w odniesieniu do regionalnej pomocy operacyjnej mającej na celu rekompensatę dodatkowych kosztów transportu towarów produkowanych w regionach najbardziej oddalonych lub na obszarach słabo zaludnionych oraz towarów dalej przetwarzanych na tych obszarach, a także dodatkowych kosztów produkcyjnych i operacyjnych (innych niż dodatkowe koszty transportu) ponoszonych przez beneficjentów mających siedziby w regionach najbardziej oddalonych. Jako że istnieje ryzyko nadmiernej rekompensaty kosztów transportu wynikające z dodatkowego wsparcia w ramach programów POSEI w sektorze rolnictwa i w związku z tym, że nie można wykluczyć, iż niektóre produkty rolne nie są produkowane w alternatywnej lokalizacji, sektor rolnictwa powinien być wyłączony z regionalnej pomocy operacyjnej w celu zrekompensowania dodatkowych kosztów transportu towarów produkowanych w regionach najbardziej oddalonych lub na obszarach słabo zaludnionych na mocy niniejszego rozporządzenia. Regionalna pomoc operacyjna na rekompensatę dodatkowych kosztów w regionach najbardziej oddalonych, innych niż dodatkowe koszty transportu, powinna zostać

uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem i zwolniona z obowiązku zgłoszenia przewidzianego w art. 108 ust. 3 Traktatu tylko wówczas, gdy poziom takiej pomocy jest ograniczony do albo 15 % wartości dodanej brutto wytwarzanej rocznie przez beneficjenta w danym regionie najbardziej oddalonym, albo 25 % rocznych kosztów pracy ponoszonych przez beneficjenta w danym regionie najbardziej oddalonym, albo 10 % rocznych obrotów beneficjenta w danym regionie najbardziej oddalonym. W przypadku gdy pomoc nie przekracza kwoty wynikającej z jednej z tych metod alternatywnych określania dodatkowych kosztów operacyjnych (innych niż koszty transportu), można ją uznać za uzasadnioną w kontekście przyczyniania się do rozwoju regionalnego i proporcjonalną do trudności, jakie przedsiębiorstwa napotykały w regionach najbardziej oddalonych.

(38) Poprzez ukierunkowanie na kwestię dużej koncentracji problemów gospodarczych, społecznych i związanych z ochroną środowiska w obszarach miejskich znajdujących się na obszarach objętych pomocą określonych w mapie pomocy regionalnej, pomoc na rozwój obszarów miejskich przyczynia się do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej państw członkowskich oraz Unii jako całości. Niedoskonałości rynku, którym pomoc na rozwój obszarów miejskich ma zaradzić, odnoszą się do warunków finansowania rozwoju obszarów miejskich, braku zintegrowanego podejścia do rozwoju obszarów miejskich, deficytu środków finansowych oznaczającego konieczność większego wykorzystania efektu dźwigni w odniesieniu do skromnych zasobów publicznych oraz potrzeby bardziej komercyjnego podejścia do rewitalizacji obszarów miejskich. Pomoc na rzecz rozwoju obszarów miejskich w celu wspierania rozwoju demokratycznych, zintegrowanych i zrównoważonych strategii na rzecz przewyższania dodatkowych problemów występujących w obszarach objętych pomocą powinna być zatem objęta wyłączeniem grupowym.

(39) Inwestycje dotyczące priorytetów strategii "Europa 2020" ¹⁴ w zakresie zielonych technologii oraz przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, podejmowane na obszarach objętych pomocą określonych w odnośnej mapie pomocy regionalnej, powinny kwalifikować się do otrzymania wyższych kwot pomocy w formie premii regionalnej.

(40) Małe i średnie przedsiębiorstwa odgrywają decydującą rolę w tworzeniu miejsc pracy, a w znaczeniu bardziej ogólnym są również czynnikiem stabilności społecznej i rozwoju gospodarczego. Ich rozwój mogą jednak utrudniać niedoskonałości rynku, prowadząc do wystąpienia w MŚP opisanych poniżej typowych problemów. MŚP mają często trudności z uzyskaniem kapitału lub pożyczek z uwagi na niechęć niektórych rynków finansowych do podejmowania ryzyka oraz ograniczone zabezpieczenia, jakie MŚP mogą zaoferować. Ograniczone zasoby mogą im również ograniczyć dostęp do informacji dotyczącej w szczególności nowych technologii i potencjalnych rynków. Aby ułatwić rozwój działalności gospodarczej MŚP, niektóre kategorie pomocy, w przypadkach gdy są przyznawane na rzecz takich przedsiębiorstw, powinny zatem podlegać wyłączeniu na mocy niniejszego rozporządzenia. Kategorie te powinny obejmować w szczególności pomoc inwestycyjną dla MŚP oraz udział MŚP w targach.

(41) MŚP uczestniczące w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej (EWT) objętych rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu "Europejska współpraca terytorialna" ¹⁵ mają często trudności w finansowaniu dodatkowych kosztów wynikających ze współpracy między partnerami znajdującymi się w różnych regionach oraz w różnych państwach członkowskich lub państwach trzecich. Biorąc pod uwagę znaczenie EWT dla polityki spójności zapewniającej ramy realizacji wspólnych działań i wymiany doświadczeń w zakresie polityki między podmiotami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi z różnych państw członkowskich lub państw trzecich, niniejsze rozporządzenie powinno odnosić się do pewnych trudności stojących przed projektami w ramach EWT w celu ułatwienia doprowadzenia do ich zgodności z zasadami dotyczącymi pomocy państwa. Konkretnie kwestie związane z EWT, do których powinno odnieść się niniejsze rozporządzenie, dotyczą obowiązujących poziomów intensywności pomocy regionalnej dla projektów w ramach EWT, kosztów współpracy ponoszonych przez MŚP w związku z projektami w ramach EWT oraz obowiązków w zakresie publikacji i informacji, sprawozdawczości i prowadzenia ewidencji do celów monitorowania.

(42) Ze względu na szczególne ograniczenia i różnice między MŚP zastosowanie mogą mieć różne podstawowe progi intensywności pomocy i różne premie.

(43) Z doświadczenia zdobytego podczas stosowania Wytycznych wspólnotowych w sprawie pomocy państwa na wspieranie inwestycji kapitału podwyższonego ryzyka w małych i średnich przedsiębiorstwach ¹⁶ wynika, że w Unii występuje wiele szczególnych niedoskonałości rynku kapitału podwyższonego ryzyka w odniesieniu do niektórych rodzajów inwestycji na różnych etapach rozwoju przedsiębiorstw. Te niedoskonałości rynku wynikają z niedopasowania popytu i podaży kapitału podwyższonego ryzyka. Powoduje to nadmierne ograniczenie dostępnego na rynku kapitału podwyższonego ryzyka i brak funduszy dla przedsiębiorstw, niezależnie od ich ciekawego modelu działalności gospodarczej i szans na rozwój. Główną przyczyną nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku w odniesieniu do rynków kapitału podwyższonego ryzyka, która szczególnie wpływa na dostęp MŚP do kapitału i która może uzasadniać interwencję państwa, tkwi w niepełnych lub niesymetrycznych informacjach. Wpływa to nie tylko na dostarczanie kapitału podwyższonego ryzyka, ale także utrudnia niektórym MŚP dostęp do finansowania dłużnego. W związku z tym środki finansowania ryzyka, których celem jest przyciągnięcie kapitału prywatnego do nienotowanych na giełdzie MŚP

dotkniętych problemem niedopasowania poziomu płynności i które zapewniają ekonomiczną motywację decyzji o finansowaniu i komercyjne zarządzanie pośrednikami finansowymi powinny być - pod pewnymi warunkami - wyłączone z obowiązku zgłoszenia.

(44) Pomoc na rozpoczęcie działalności dla małych przedsiębiorstw, pomoc dla wielostronnych platform obrotu specjalizujących się w MŚP oraz pomoc na koszty związane z rozpoznawaniem MŚP powinna być wyłączona z obowiązku zgłoszenia w określonych warunkach.

(45) Pomoc na działalność badawczą i rozwojową oraz pomoc na wspieranie innowacyjności może przyczynić się do zrównoważenia wzrostu gospodarczego, wzmocnienia konkurencyjności i zwiększenia zatrudnienia. Doświadczenie związane ze stosowaniem rozporządzenia (WE) nr 800/2008 oraz Wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną¹⁷ pokazuje, że niedoskonałości rynku mogą uniemożliwiać osiągnięcie optymalnej produkcji na rynku i prowadzić do braku efektywności związanego z efektami zewnętrznymi, związkami między dobrem publicznym i transferem wiedzy, niepełnymi i niesymetrycznymi informacjami oraz problemami z koordynacją i funkcjonowaniem sieci.

(46) MŚP mogą doświadczać trudności z dostępem do nowych rozwiązań technologicznych, transferu wiedzy lub wysoko wykwalifikowanego personelu. Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, pomoc na studia wykonalności i pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności, w tym na pokrycie kosztów praw własności przemysłowej, może zapobiec tym problemom i w związku z tym powinna, pod pewnymi warunkami, zostać wyłączona z obowiązku zgłoszenia.

(47) Jeśli chodzi o pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, część projektu objęta pomocą powinna w pełni należeć do jednej z następujących kategorii: badania podstawowe, badania przemysłowe albo eksperymentalne prace rozwojowe. Jeżeli projekt składa się z różnych zadań, każde zadanie powinno zostać zaklasyfikowane do jednej z tych kategorii bądź też uznane za nienależące do żadnej z nich. Klasyfikacja ta nie musi być chronologiczna i nie musi przechodzić sekwencyjnie od badań podstawowych do działalności zbliżonej do rynku. Zatem zadanie realizowane na późniejszym etapie projektu można zakwalifikować do kategorii badań przemysłowych. Podobnie działalność realizowana na wcześniejszym etapie może kwalifikować się do kategorii eksperymentalnych prac rozwojowych. Część projektu objęta pomocą może również obejmować studium wykonalności o charakterze przygotowawczym w odniesieniu do prac badawczych.

(48) Przełomowe badania naukowe i innowacje coraz częściej wymagają wysokiej jakości infrastruktury naukowo-badawczych, gdyż przyciągają one utalentowanych naukowców z całego świata i mają zasadnicze znaczenie dla wspierania nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz kluczowych technologii wspomagających. Publiczne infrastruktury badawcze powinny kontynuować partnerstwo w zakresie badań przemysłowych. Dostęp do infrastruktury badawczej finansowanej ze środków publicznych powinien być przyznawany na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach i na warunkach rynkowych. Jeśli warunki te nie są spełnione, środki pomocy nie należy wyłączać z obowiązku zgłoszenia. Wiele zainteresowanych stron może posiadać i eksploatować daną infrastrukturę badawczą oraz korzystać z niej, a podmioty publiczne i przedsiębiorstwa mogą korzystać z takiej infrastruktury na zasadzie współpracy.

(49) Infrastruktury badawcze mogą służyć do prowadzenia zarówno działalności gospodarczej, jak i niegospodarczej. W celu uniknięcia przyznawania pomocy państwa na działalność gospodarczą poprzez finansowanie działalności niegospodarczej ze środków publicznych, koszty i finansowanie działalności gospodarczej i niegospodarczej powinny być wyraźnie oddzielone. W przypadku gdy infrastrukturę wykorzystuje się do prowadzenia zarówno działalności gospodarczej, jak i niegospodarczej, finansowanie ze środków publicznych kosztów związanych z działalnością niegospodarczą tej infrastruktury nie stanowi pomocy państwa. Zasadami pomocy państwa obejmuje się tylko te środki publiczne, które powiązane są z działalnością gospodarczą. W celu zapewnienia zgodności z programami powodującymi obowiązek zgłoszenia i maksymalnymi poziomami intensywności pomocy należy uwzględnić jedynie działalność gospodarczą. Jeśli infrastruktura służy niemal wyłącznie do prowadzenia działalności niegospodarczej, jej finansowanie może w całości wykraczać poza zakres zasad pomocy państwa, pod warunkiem że jej gospodarcze wykorzystanie zachowa czysto pomocniczy charakter, tj. działalności o ograniczonym zakresie, bezpośrednio związanej z funkcjonowaniem infrastruktury i koniecznej do jej funkcjonowania lub nieodłącznie związanej z jej głównym przeznaczeniem niegospodarczym. Należy uznać, że taka sytuacja zachodzi, jeśli działalność gospodarcza pochłania takie same nakłady (takie jak materiały, sprzęt, siła robocza i majątek trwały) jak działalność niegospodarcza, a wydajność przewidziana corocznie na taką działalność gospodarczą nie przekracza 20 % całkowitej rocznej wydajności infrastruktury badawczej.

(50) Pomoc dla klastrów innowacyjnych ma na celu niwelowanie niedoskonałości rynku związanych z problemami koordynacyjnymi utrudniającymi rozwój klastrów lub ograniczającymi wzajemne kontakty i przepływ wiedzy w ramach klastrów. Pomoc państwa może służyć wspieraniu inwestycji w otwarte i współdzielone infrastruktury dla klastrów innowacyjnych albo wspieraniu funkcjonowania klastrów w celu poprawy współpracy, tworzenia sieci kontaktów i uczenia się. Pomoc operacyjna dla klastrów innowacyjnych powinna być jednak dozwolona tylko tymczasowo i na ograniczony okres nieprzekraczający 10 lat. Stosunek całkowitej kwoty przyznanej pomocy do kosztów kwalifikowalnych ogółem nie powinien przekraczać 50 % w okresie, na który przyznawana jest pomoc.

(51) Na innowacje organizacyjne lub procesowe mogą wpływać niedoskonałości rynku w postaci niepełnych informacji oraz pozytywne efekty zewnętrzne, czemu należy zaradzić za pomocą specjalnych środków. Pomoc na tego rodzaju innowacje jest ważna głównie dla MŚP, jako że mają one do czynienia z ograniczeniami, które mogą obniżyć ich potencjał ulepszania swoich metod produkcji lub dostaw lub znacznego usprawnienia swoich praktyk prowadzenia działalności, organizacji miejsca pracy i stosunków zewnętrznych. Aby zachęcić duże przedsiębiorstwa do współpracy z MŚP w działaniach dotyczących innowacji organizacyjnej lub procesowej, środki pomocy obejmujące koszty takich działań ponoszone przez duże przedsiębiorstwa również powinny być objęte, pod pewnymi warunkami, wyłączeniem grupowym.

(52) Wspieranie szkoleń oraz rekrutacji i zatrudnienia pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych to niezwykle istotne cele polityki gospodarczej i społecznej Unii i jej państw członkowskich.

(53) Pozytywne efekty zewnętrzne szkoleń przekładają się zwykle na korzyści dla całego społeczeństwa, ponieważ szkolenia zwiększają zasoby wykwalifikowanych pracowników, z których czerpać mogą również inne przedsiębiorstwa, podnoszą konkurencyjność unijnego przemysłu oraz odgrywają ważną rolę w unijnej strategii zatrudnienia. Pomoc na promowanie szkoleń powinna być więc, pod pewnymi warunkami, wyłączona z obowiązku zgłoszenia. W związku ze szczególnymi problemami dotyczącymi MŚP oraz relatywnie wyższymi kosztami, jakie, inwestując w szkolenia, muszą one ponieść należy podwyższyć progi intensywności pomocy dla MŚP, poniżej których jest ona wyłączona z obowiązku zgłoszenia na mocy niniejszego rozporządzenia. Ponadto intensywność pomocy wyłączonej na mocy niniejszego rozporządzenia powinna być większa w przypadku szkoleń dla pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych. Szczególny charakter szkoleń w sektorze transportu morskiego uzasadnia specjalne podejście w stosunku do tego sektora.

(54) Pewne kategorie pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub niepełnosprawnych wciąż mają trudności z wejściem na rynek pracy i pozostaniu na nim. W związku z tym organy publiczne mogą stosować środki mające na celu zachęcenie przedsiębiorstw do zwiększenia poziomów zatrudnienia tych kategorii pracowników, zwłaszcza osób młodych. Jako że koszty zatrudnienia stanowią część zwykłych kosztów operacyjnych każdego przedsiębiorstwa, pomoc na zatrudnienie pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub pracowników niepełnosprawnych powinna mieć pozytywny wpływ na poziomy zatrudnienia wspomnianych kategorii pracowników i nie powinna zaledwie umożliwiać przedsiębiorstwom ograniczenie kosztów, które musiałyby ponieść w przypadku nieotrzymania pomocy. Pomoc taka powinna być więc wyłączona z obowiązku zgłoszenia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że przyczyni się ona do wejścia lub ponownego wejścia tych kategorii pracowników na rynek pracy i pozostania na nim. Zgodnie z Komunikatem Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Gospodarczego i Komitetu Regionów - Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010-2020: Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier ¹⁸, główne elementy strategii UE w sprawie niepełnosprawności łączą przeciwdziałanie dyskryminacji, promowanie równych szans i środków aktywnej integracji oraz odzwierciedlają Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, do której przystąpiła UE i większość państw członkowskich. Niniejsze rozporządzenie powinno odnosić się do pomocy dla pracowników niepełnosprawnych w rozumieniu art. 1 Konwencji.

(55) Jak stwierdzono w komunikacie Komisji - "Europa 2020": Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu ¹⁹, zrównoważony wzrost na rzecz zasobooszczędnej, bardziej ekologicznej i bardziej konkurencyjnej gospodarki stanowi jeden z głównych filarów celu strategii "Europa 2020" dotyczącego inteligentnego, trwałego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. Jednym z jego elementów jest wysoki poziom ochrony środowiska i poprawa jego jakości. W obszarze ochrony środowiska istnieją niedoskonałości rynku, które sprawiają, że w normalnych warunkach rynkowych przedsiębiorstwa mogą nie mieć zachęt do ograniczania powodowanych przez siebie zanieczyszczeń, ponieważ mogłoby to spowodować wzrost kosztów, nie przynosząc odpowiednich korzyści. Jeżeli przedsiębiorstwa nie mają obowiązku internalizować kosztów zanieczyszczeń, ponosi je całe społeczeństwo.

(56) Wprowadzenie obowiązkowych norm ochrony środowiska może naprawić takie niedoskonałości rynku. Wyższy poziom ochrony środowiska można osiągnąć dzięki inwestycjom, które wykraczają poza obowiązkowe normy unijne. Aby zachęcić przedsiębiorstwa do działań na rzecz poprawy poziomu ochrony środowiska wykraczających poza te obowiązkowe normy unijne, pomoc państwa w tej dziedzinie powinna być objęta wyłączeniem grupowym. Aby nie zniechęcać państw członkowskich do wprowadzania obowiązkowych norm krajowych, które byłyby bardziej rygorystyczne niż odpowiadające im normy unijne, taka pomoc państwa powinna być wyłączona niezależnie od istnienia obowiązkowych norm krajowych, które są bardziej rygorystyczne niż normy unijne.

(57) Zasadniczo pomocy nie należy przyznawać w przypadku, gdy w wyniku inwestycji przedsiębiorstwa będą spełniać już przyjęte, ale jeszcze nieobowiązujące normy unijne. Pomoc państwa może jednak przynieść poprawę działań podejmowanych przez przedsiębiorstwa w związku z ochroną środowiska, jeżeli taka pomoc państwa zachęca przedsiębiorstwa do wcześniejszego dostosowania się do przyszłych norm unijnych przed ich wejściem w życie, o ile takie

normy nie mają zastosowania z mocą wsteczną. Pomoc dla przedsiębiorstw na dostosowanie do przyszłych norm unijnych może doprowadzić do wcześniejszego osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska, w związku z czym należy taką pomoc wyłączyć.

(58) W ramach strategii "Europa 2020" Unia postawiła sobie za cel osiągnięcie 20 % wzrostu efektywności energetycznej do 2020 r. oraz, w szczególności, przyjęła dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE²⁰, która ustanawia wspólne ramy służące wspieraniu efektywności energetycznej w Unii służące osiągnięciu ogólnego celu, jakim jest zaoszczędzenie co najmniej 20 % unijnego zużycia energii pierwotnej. W celu ułatwienia osiągnięcia tych celów wyłączeniem grupowym należy objąć środki wspierające inwestycje w zakresie efektywności energetycznej, wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych i chłodniczych.

(59) Środki zwiększające efektywność energetyczną budynków odpowiadają priorytetom strategii "Europa 2020" dotyczącym przejściu na gospodarkę niskoemisyjną. Ze względu na brak zintegrowanego podejścia na rzecz efektywności energetycznej w budynkach, takie inwestycje mogą często wiązać się z problemem deficytu środków finansowych, co wymaga zwiększenia udziału bardzo ograniczonych środków publicznych. W związku z tym państwa członkowskie powinny mieć możliwość wspierania inwestycji w zakresie efektywności energetycznej w budynkach poprzez przyznanie pomocy w formie bezpośrednich dotacji właścicielom budynków lub najemcom zgodnie z ogólnymi przepisami w sprawie środków na rzecz efektywności energetycznej, ale również w formie pożyczek i gwarancji poprzez pośredników finansowych wybranych przy pomocy przejrzystego mechanizmu selekcji na podstawie szczegółowych przepisów dotyczących projektów w zakresie efektywności energetycznej w budynkach.

(60) By osiągnąć cele Unii w zakresie energii odnawialnej, wyznaczone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE²¹ oraz w zakresie, w jakim niezbędne jest dodatkowe wsparcie oprócz ram regulacyjnych, takich jak unijny system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych na mocy dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE²², pomoc przyznawana na inwestycje wspierające energię ze źródeł odnawialnych powinna być objęta wyłączeniem grupowym.

(61) Z uwagi na ograniczone zakłócenia wymiany handlowej i konkurencji wyłączenie grupowe powinno również objąć pomoc operacyjną dla instalacji działających na małą skalę produkujących energię odnawialną, z zastrzeżeniem ściśle określonych warunków. Pomoc operacyjna na rzecz instalacji działających na większą skalę powinna być objęta wyłączeniem grupowym w przypadku ograniczonych zakłóceń konkurencji. W związku z powyższym taka pomoc operacyjna może być objęta wyłączeniem grupowym, jeśli jest przyznawana na nowe i innowacyjne technologie, pod warunkiem że jest przyznawana na podstawie procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji i otwartej dla co najmniej jednej tego typu technologii, wykorzystującej mechanizm, który umożliwia objęcie producentów energii ze źródeł odnawialnych systemem cen rynkowych. Łącznej pomocy przyznawanej na tej podstawie nie można udzielać na więcej niż 5 % planowanych nowych mocy wytwórczych ze źródeł odnawialnej energii. Pomoc przyznawana w drodze procedur przetargowych otwartych dla wszystkich technologii opartych na energii ze źródeł odnawialnych powinna być całkowicie objęta wyłączeniem grupowym. Programy pomocy operacyjnej powinny być w zasadzie otwarte na inne kraje EOG i umawiające się strony Traktatu o Wspólnocie Energetycznej w celu ograniczenia ogólnego efektu zakłócającego. Zachęca się państwa członkowskie, aby rozważyły wprowadzenie mechanizmu współpracy, zanim zezwolą na wsparcie transgraniczne. W razie braku mechanizmu współpracy produkcja pochodząca z instalacji w innych krajach nie będzie zaliczana na poczet realizacji krajowego celu w zakresie energii odnawialnej. W związku z tymi ograniczeniami należy zapewnić państwom członkowskim wystarczająco dużo czasu na opracowanie odpowiednich systemów wsparcia, które są dostępne dla innych państw. W związku z powyższym takie otwarcie nie jest warunkiem wyłączenia z wymogu zgłoszenia w zakresie, w jakim nie jest ono wymagane na mocy Traktatu.

(62) Jeżeli chodzi o pomoc na produkcję energii wytwarzanej w elektrowniach wodnych, jej wpływ może być dwójaki. Z jednej strony wywiera ona pozytywny wpływ pod względem niskiej emisji gazów cieplarnianych, a z drugiej strony może mieć również negatywny wpływ na systemy wodne i bioróżnorodność. Dlatego przyznając pomoc na energię wytwarzaną w elektrowniach wodnych, państwa członkowskie powinny przestrzegać dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej²³, w szczególności jej art. 4 ust. 7, w którym określono kryteria dotyczące nowych zmian części wód.

(63) Pomoc powinna być przyznawana wyłącznie na rzecz zrównoważonych form energii ze źródeł odnawialnych. Pomoc na biopaliwa powinna być objęta niniejszym rozporządzeniem tylko w takim zakresie, w jakim jest ona przyznawana na zrównoważone biopaliwa zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE. Pomoc na rzecz biopaliw produkowanych z roślin spożywczych powinna być jednak wyłączona z pomocy objętej niniejszym rozporządzeniem w

celu zachęcenia do przechodzenia na produkcję bardziej zaawansowanych form biopaliw. Pomoc na biopaliwa, które podlegają obowiązkowi w zakresie dostaw lub wykorzystania w charakterze domieszki, powinna być wyłączona z zakresu stosowania wyłączenia grupowego, gdyż powyższy obowiązek prawny może stanowić wystarczającą zachętę do inwestowania w tego rodzaju energii odnawialnej.

(64) Pomoc w postaci ulg podatkowych na mocy dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej²⁴, sprzyjająca ochronie środowiska objętej niniejszym rozporządzeniem może mieć pośredni korzystny wpływ na środowisko. Podatki na ochronę środowiska powinny jednak odzwierciedlać koszty społeczne emisji, podczas gdy ulgi podatkowe mogą mieć negatywny wpływ na ten cel. Wydaje się zatem stosowne, aby ograniczyć ich czas obowiązywania do okresu obowiązywania niniejszego rozporządzenia. Po upływie tego okresu państwa członkowskie powinny ponownie ocenić, czy dane ulgi podatkowe są właściwe. Aby zminimalizować zakłócenia konkurencji, pomoc powinna być przyznawana w ten sam sposób w odniesieniu do wszystkich konkurentów znajdujących się w podobnej sytuacji. W celu zapewnienia lepszej ochrony sygnału cenowego dla przedsiębiorstw, którą ma zapewnić podatek na ochronę środowiska, państwa członkowskie powinny mieć możliwość opracowania programu obniżki podatku w oparciu o mechanizm wypłaty stałej rocznej kwoty rekompensaty (zwrot podatku).

(65) W świetle zasady "zanieczyszczający płaci" koszty środków mających na celu likwidację zanieczyszczeń powinien ponosić sprawca zanieczyszczeń. Pomoc na rekultywację zanieczyszczonych terenów jest uzasadniona w przypadkach, gdy nie można zidentyfikować osoby odpowiedzialnej za skażenie na mocy obowiązującego prawa. Zastosowanie powinno mieć jednak warunki w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu w rozumieniu dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu²⁵, zmienionej dyrektywą 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego i zmieniającą dyrektywę 2004/35/WE²⁶, oraz dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniającą dyrektywę Rady 85/337/EWG, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006²⁷. Dlatego też, aby ułatwić naprawę istniejących szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu, ten rodzaj pomocy należy objąć - pod pewnymi warunkami - wyłączeniem grupowym.

(66) Zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami określoną w dyrektywie ramowej Unii Europejskiej w sprawie odpadów, w siódmym programie działań w zakresie środowiska naturalnego ponowne wykorzystanie i recykling odpadów uznaje się za kluczowe priorytety polityki Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska. Pomoc państwa na takie działania może przyczynić się do ochrony środowiska, pod warunkiem że przestrzegany jest art. 4 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy²⁸ (dyrektywa ramowa w sprawie odpadów). Ponadto taka pomoc nie powinna zwalniać zanieczyszczających pośrednio z odpowiedzialności spoczywającej na nich na mocy prawa unijnego ani z obciążeń, które należy uznać za normalne koszty prowadzenia działalności. W związku z tym pomoc wspierająca takie działania powinna być objęta wyłączeniem grupowym między innymi wtedy, gdy dotyczy odpadów innych przedsiębiorstw i gdy przetwarzane materiały zostałyby w przeciwnym razie usunięte lub przetworzone w sposób mniej przyjazny dla środowiska.

(67) Nowoczesna infrastruktura energetyczna ma istotne znaczenie zarówno dla zintegrowanego rynku energii, jak i dla umożliwienia Unii osiągnięcia jej celów w zakresie klimatu i energetyki. Szczególnie budowa i modernizacja infrastruktury w regionach objętych pomocą przyczynia się do gospodarczej, społecznej i terytorialnej spójności państw członkowskich oraz Unii Europejskiej jako całości poprzez wspieranie inwestycji i tworzenie miejsc pracy oraz funkcjonowania rynków energii na obszarach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. W celu ograniczenia ewentualnych nadmiernych zakłóceń takiej pomocy wyłączeniu grupowemu powinna podlegać jedynie pomoc na rzecz infrastruktury z zastrzeżeniem przepisów dotyczących wewnętrznego rynku energii i zgodnie z tymi przepisami.

(68) Badania środowiska mogą pomóc w określaniu inwestycji koniecznych do osiągnięcia wyższego poziomu ochrony środowiska. Pomoc państwa na wsparcie prowadzenia takich badań mających na celu wspieranie inwestycji w ochronę środowiska objętych niniejszym rozporządzeniem powinna zatem podlegać wyłączeniu grupowemu. Ponieważ audyty energetyczne są obowiązkowe w przypadku dużych przedsiębiorstw, nie powinny być one objęte pomocą państwa.

(69) Zgodnie z art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu pomoc służąca naprawieniu szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi jest zgodna ze wspólnym rynkiem. W celu zagwarantowania pewności prawa konieczne jest określenie rodzaju zdarzeń, które mogą stanowić klęskę żywiołową wyłączoną na mocy niniejszego rozporządzenia. Do celów niniejszego rozporządzenia za klęski żywiołowe należy uznać następujące zdarzenia: trzęsienia ziemi, osuwiska, powodzie, w szczególności powodzie wywołane przez wylewy rzek i jezior, lawiny, tornada, huragany, erupcje wulkaniczne i pożary naturalne. Szkody spowodowane w wyniku niekorzystnych warunków atmosferycznych, takich jak mróz, grad, lód, deszcz lub susza, które zdarzają się bardziej regularnie, nie powinny być uznawane za klęskę żywiołową w rozumieniu art. 107

ust. 2 lit. b) Traktatu. W celu zagwarantowania, że pomoc przyznana na naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi jest rzeczywiście objęta wyłączeniem, w niniejszym rozporządzeniu należy, zgodnie z ustalonymi praktykami, ustanowić warunki, których spełnienie gwarantowałyby, że programy pomocy mające na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi mogą zostać objęte wyłączeniem grupowym. Warunki te powinny odnosić się w szczególności do formalnego uznania przez właściwe organy państw członkowskich danego wydarzenia za klęskę żywiołową oraz do bezpośredniego związku przyczynowego między klęską żywiołową a szkodą poniesioną przez przedsiębiorstwo będące beneficjentem, które może być również przedsiębiorstwem znajdującym się w trudnej sytuacji, a także powinny zapewniać uniknięcie nadmiernej rekompensaty. Rekompensata nie powinna przekraczać kwoty niezbędnej do umożliwienia beneficjentowi powrotu do stanu sprzed klęski żywiołowej.

(70) Pomoc ma charakter społeczny w przypadku lotniczego i morskiego transportu pasażerskiego, jeśli odnosi się do problemu ciągłości połączeń na rzecz mieszkańców regionów oddalonych przez zmniejszenie ponoszonych przez nich niektórych kosztów transportu. Może to dotyczyć regionów najbardziej oddalonych, Malty, Cypru, Ceuty i Melilli, innych wysp będących częścią terytorium państwa członkowskiego oraz obszarów słabo zaludnionych. Jeśli dany region oddalony jest połączony z Europejskim Obszarem Gospodarczym kilkoma trasami transportowymi, w tym pośrednimi, pomoc powinna być dostępna dla wszystkich tych tras oraz w zakresie usług transportowych świadczonych przez wszystkich przewoźników działających na tych trasach. Pomoc powinna być przyznawana bez względu na tożsamość przewoźnika czy też rodzaj usług i może obejmować usługi rejsowe, czarterowe i świadczone przez tanich przewoźników.

(71) Łączność szerokopasmowa ma strategiczne znaczenie dla osiągnięcia celu strategii "Europa 2020" polegającego na inteligentnym i trwałym wzroście gospodarczym sprzyjającym włączeniu społecznemu oraz dla spójności społecznej i terytorialnej²⁹. Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę szerokopasmową ma na celu ułatwianie budowy/rozbudowy takiej infrastruktury i prowadzenia związanych z tym robót w zakresie inżynierii lądowej i wodnej w obszarach, gdzie infrastruktura tego rodzaju nie istnieje i najprawdopodobniej nie zostanie wybudowana przez działających na rynku operatorów w najbliższej przyszłości. W świetle doświadczeń Komisji taka pomoc inwestycyjna nie prowadzi do nadmiernego zakłócenia wymiany handlowej i konkurencji, jeżeli spełnione są określone warunki. Warunki takie powinny mieć na celu w szczególności ograniczenie zakłóceń konkurencji przez poddanie pomocy konkurencyjnej procedurze wyboru, neutralnej pod względem technologicznym, jak również poprzez zapewnienie hurtowego dostępu do dotowanej sieci, biorąc pod uwagę pomoc otrzymywaną przez operatora sieci. Mimo że w pewnych warunkach wirtualne uwolnienie pętli może być uznane za równoważne z fizycznym uwolnieniem pętli, do czasu nabrania większego doświadczenia należy każdorazowo ocenić, czy dany niefizyczny lub wirtualny dostęp hurtowy powinien być uznany za równoważny z uwolnieniem pętli lokalnej od sieci miedzianej lub światłowodowej. Z tego względu, do chwili gdy będzie można uwzględnić takie doświadczenia w zakresie pomocy państwa w indywidualnych przypadkach lub w kontekście regulacyjnym *ex ante* podczas przyszłego przeglądu, fizyczne uwolnienie pętli powinno być warunkiem objęcia niniejszym rozporządzeniem w sprawie wyłączeń grupowych. W przypadku niepewności co do przyszłych kosztów i dochodów oraz wyraźnej asymetrii informacji państwa członkowskie powinny także przyjąć modele finansowania, które obejmują monitorowanie i wycofanie pomocy, umożliwiające równomierny podział nieoczekiwanych zysków. W celu uniknięcia nieproporcjonalnego obciążenia małych, lokalnych projektów, modele takie powinny być stosowane jedynie w odniesieniu do projektów przekraczających minimalną wartość progową.

(72) W sektorze kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego wiele środków stosowanych przez państwa członkowskie może nie stanowić pomocy, ponieważ nie spełniają kryteriów art. 107 ust. 1 Traktatu, np. dlatego, że działalność taka nie jest działalnością gospodarczą lub nie wywiera wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi. W zakresie, w jakim środki takie są objęte art. 107 ust. 1 Traktatu, instytucje i projekty kulturalne zwykle nie powodują znaczącego zakłócenia konkurencji, a praktyka pokazała, że taka pomoc ma niewielki wpływ na wymianę handlową. Artykuł 167 Traktatu uznaje znaczenie, jakie dla Unii i państw członkowskich ma wspieranie kultury, oraz stanowi, że Unia powinna uwzględniać aspekty kulturalne w swoim działaniu na podstawie innych postanowień Traktatu, zwłaszcza w celu poszanowania i popierania różnorodności jej kultur. Jako że dziedzictwo naturalne ma często istotne znaczenie dla kształtowania dziedzictwa artystycznego i kulturowego, zachowanie dziedzictwa w rozumieniu niniejszego rozporządzenia należy rozumieć jako obejmujące również dziedzictwo naturalne powiązane z dziedzictwem kulturowym lub formalnie uznawane przez właściwe organy publiczne państwa członkowskiego. Z uwagi na dwojaki charakter kultury, która z jednej strony jest dobrem gospodarczym, które daje ważne możliwości zwiększania majątku i tworzenia miejsc pracy, a z drugiej - wyrazem tożsamości, wartości i znaczeń odzwierciedlających i kształtujących nasze społeczeństwa, zasady pomocy państwa powinny uwzględniać szczególny charakter kultury i związanych z nią działań gospodarczych. Należy utworzyć wykaz kwalifikowalnych celów i działań kulturalnych oraz określić koszty kwalifikowalne. Wyłączenie grupowe powinno obejmować zarówno pomoc inwestycyjną, jak i pomoc operacyjną poniżej określonych progów, pod warunkiem że nie występuje nadmierna rekompensata. Ogólnie rzecz biorąc, działania, które mimo iż mogą zawierać element kulturowy, mają głównie charakter komercyjny z uwagi na wyższe prawdopodobieństwo zakłócenia konkurencji, takie jak prasa i czasopisma (w formie drukowanej lub elektronicznej), nie powinny być objęte niniejszym

rozporządzeniem. Ponadto wykaz kwalifikowalnych celów i działań kulturalnych nie powinien zawierać elementów działalności komercyjnej, takich jak moda, projektowanie czy gry wideo.

(73) Utwory audiowizualne odgrywają ważną rolę w kształtowaniu tożsamości europejskiej i odzwierciedlają różne tradycje państw członkowskich i regionów. Konkurencja między filmami wyprodukowanymi poza terytorium Unii jest silna, jednak obieg filmów europejskich poza granicami kraju pochodzenia jest ograniczony z powodu rozdrobnienia na rynki krajowe lub regionalne. Sektor charakteryzuje się wysokimi kosztami inwestycyjnymi i trudnościami z uzyskaniem dodatkowego finansowania prywatnego oraz postrzegany jest jako mało rentowny ze względu na ograniczony krąg odbiorców. Ze względu na te czynniki Komisja opracowała szczegółowe kryteria oceny konieczności, proporcjonalności oraz adekwatności pomocy na pisanie scenariuszy, opracowywanie, produkcję, dystrybucję i promocję utworów audiowizualnych. W komunikacie Komisji w sprawie pomocy państwa przeznaczonej na filmy i inne utwory audiowizualne ³⁰ sformułowane zostały nowe kryteria, które powinny zostać uwzględnione w przepisach dotyczących wyłączenia grupowego dla programów pomocy na rzecz utworów audiowizualnych. Wyższe pułapy intensywności pomocy są uzasadnione w odniesieniu do produkcji i koprodukcji transgranicznych, w przypadku których istnieje większe prawdopodobieństwo dystrybucji w kilku państwach członkowskich.

(74) Środki pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową w zakresie, w jakim stanowią pomoc państwa, powinny być objęte wyłączeniem grupowym, jeśli spełniają warunki określone w niniejszym rozporządzeniu. W sektorze sportu wiele środków stosowanych przez państwa członkowskie może nie stanowić pomocy państwa, ponieważ beneficjent nie prowadzi działalności gospodarczej lub nie wywierają one wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi. W pewnych okolicznościach do takich środków pomocy można zaliczyć środki o charakterze czysto lokalnym lub dotyczące sportu amatorskiego. Artykuł 165 Traktatu uznaje znaczenie wspierania europejskich przedsięwzięć w zakresie sportu, uwzględniając jego szczególny charakter, jego struktury oparte na zasadzie dobrowolności oraz uwzględniając jego funkcję społeczną i edukacyjną. Pomoc na infrastrukturę, która służy więcej niż jednemu celowi rekreacji, co czyni ją wielofunkcyjną, również powinna być objęta wyłączeniem grupowym. Jednak pomoc na wielofunkcyjną infrastrukturę turystyczną, taką jak parki rozrywki i obiekty hotelowe, powinna być objęta wyłączeniem jedynie wówczas, gdy stanowi część programu pomocy regionalnej w obszarze działań z zakresu turystyki w regionie objętym pomocą, wywierających szczególnie pozytywny wpływ na rozwój regionalny. Warunki zgodności dotyczące pomocy na rzecz sportu lub infrastruktury wielofunkcyjnej powinny w szczególności zapewniać otwarty i niedyskryminujący dostęp do infrastruktury i sprawiedliwy proces przydzielania koncesji osobom trzecim zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa Unii oraz orzecznictwa Unii na budowę i modernizację infrastruktury lub jej eksploatację. Jeżeli infrastruktura sportowa jest wykorzystywana przez zawodowe kluby sportowe, warunki cenowe korzystania przez nie z infrastruktury powinny być publicznie dostępne w celu zapewnienia przejrzystości i równego traktowania użytkowników. Należy zapewnić wykluczenie możliwości nadmiernej rekompensaty.

(75) Jak podkreślono w konkluzjach Rady Europejskiej z dnia 17 czerwca 2010 r., w których poparto strategię "Europa 2020" ³¹, należy dążyć do rozwiązania głównych problemów hamujących wzrost na szczeblu UE, w tym problemów związanych z funkcjonowaniem rynku wewnętrznego i infrastruktury. Dostępność lokalnej infrastruktury jest zasadniczym warunkiem rozwoju otoczenia biznesu i środowiska konsumenckiego oraz modernizacji i rozwoju bazy przemysłowej w celu zapewnienia kompleksowego funkcjonowania rynku wewnętrznego, o czym mowa w zaleceniach Rady w sprawie ogólnych wytycznych polityk gospodarczych państw członkowskich i Unii ³², które stanowią część zintegrowanych wytycznych strategii Europa 2020; takie infrastruktury, udostępnione zainteresowanym stronom w oparciu o otwarte, przejrzyste i niedyskryminujące zasady, umożliwiają stworzenie otoczenia sprzyjającego inwestycjom prywatnym i wzrostowi gospodarczemu, przyczyniając się tym samym do realizacji celów leżących we wspólnym interesie, a zwłaszcza priorytetów i celów strategii "Europa 2020" ³³, i jednocześnie zapewniają ograniczone ryzyko zakłóceń. W odniesieniu do infrastruktury lokalnej pewne środki podjęte przez państwa członkowskie nie stanowią pomocy, ponieważ nie spełniają wszystkich kryteriów przewidzianych w art. 107 ust. 1 Traktatu, na przykład dlatego, że beneficjent nie prowadzi działalności gospodarczej, lub dlatego, że nie zachodzi oddziaływanie na wymianę handlową między państwami członkowskimi, lub dlatego, że dany środek jest rekompensatą za usługę świadczoną w ogólnym interesie gospodarczym, która spełnia wszystkie kryteria orzecznictwa w sprawie Altmark ³⁴. Jeśli jednak finansowanie takiej lokalnej infrastruktury różnego rodzaju nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, taka pomoc powinna być wyłączona z obowiązku zgłoszenia, gdy przyznawane są tylko niewielkie kwoty pomocy.

(76) Jako że pomoc na inne rodzaje infrastruktury może podlegać określonym i rzetelnie opracowanym kryteriom, które zapewniają jej zgodność z zasadami rynku wewnętrznego, przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące pomocy na lokalną infrastrukturę nie powinny mieć zastosowania do pomocy na następujące rodzaje infrastruktury: infrastruktura badawcza, klastery innowacyjne, efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy, infrastruktura energetyczna, recykling i ponowne wykorzystanie odpadów, infrastruktura szerokopasmowa, infrastruktura związana z kulturą i zachowaniem dziedzictwa kulturowego, infrastruktura sportowa i wielofunkcyjna infrastruktura rekreacyjna, porty lotnicze i porty.

(77)Z doświadczenia Komisji w tej dziedzinie wynika, że polityka pomocy państwa powinna być okresowo korygowana. Okres stosowania niniejszego rozporządzenia powinien zatem być ograniczony. Należy ustanowić przepisy przejściowe, w tym zasady mające zastosowanie do programów pomocy objętych wyłączeniem na koniec okresu stosowania niniejszego rozporządzenia. Zasady te powinny zapewnić państwom członkowskim czas na dostosowanie się do wszelkich przyszłych zasad. Okres dostosowawczy nie powinien mieć jednak zastosowania do programów pomocy regionalnej, w tym programów pomocy regionalnej na rzecz rozwoju obszarów miejskich, których wyłączenie musi wygasnąć w dniu wygaśnięcia zatwierdzonych map pomocy regionalnej, oraz do niektórych programów pomocy na finansowanie ryzyka,
PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I Przepisy wspólne

ROZDZIAŁ II Monitorowanie

ROZDZIAŁ III Przepisy szczegółowe dotyczące różnych kategorii pomocy

Sekcja 1 - Pomoc regionalna

Sekcja 2 - Pomoc dla MŚP

Sekcja 3 - Pomoc na dostęp MŚP do finansowania

Sekcja 4 - Pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną

Sekcja 5 - Pomoc szkoleniowa

Sekcja 6 - Pomoc przeznaczona na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz pracowników niepełnosprawnych

Sekcja 7 - Pomoc na ochronę środowiska

Sekcja 8 - Pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi

Sekcja 9 - Pomoc o charakterze społecznym w zakresie transportu na rzecz mieszkańców regionów oddalonych

Sekcja 10 - Pomoc na infrastrukturę szerokopasmową

Sekcja 11 - Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego

Sekcja 12 - Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną

Sekcja 13 - Pomoc na infrastrukturę lokalną

ROZDZIAŁ IV Przepisy końcowe

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY WSPÓLNE

Artykuł 1

Zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do następujących kategorii pomocy:

- a) pomoc regionalna;
- b) pomoc dla MŚP w formie pomocy inwestycyjnej, pomocy operacyjnej i dostępu MŚP do finansowania;
- c) pomoc na ochronę środowiska naturalnego;
- d) pomoc na badania, rozwój oraz innowacje;
- e) pomoc szkoleniowa;
- f) pomoc na rekrutację i zatrudnienie pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych;
- g) pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi;
- h) pomoc o charakterze społecznym w zakresie transportu na rzecz mieszkańców regionów oddalonych;
- i) pomoc na infrastrukturę szerokopasmową;
- j) pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego;
- k) ³⁵ pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną;
- l) ³⁶ pomoc na infrastrukturę lokalną;
- m) ³⁷ pomoc na rzecz regionalnych portów lotniczych;

n) ³⁸ pomoc na rzecz portów.

2. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do:

- a) programów w ramach sekcji 1 (z wyjątkiem art. 15), 2, 3, 4, 7 (z wyjątkiem art. 44) i 10 rozdziału III niniejszego rozporządzenia, jeśli średni roczny budżet na pomoc państwa przekracza 150 mln EUR, po sześciu miesiącach od daty wejścia w życie takich programów. Komisja może postanowić, że niniejsze rozporządzenie ma nadal zastosowanie przez dłuższy okres do jakiegokolwiek z takich programów pomocy po dokonaniu oceny stosownego planu ewaluacji zgłoszonego Komisji przez państwo członkowskie, w terminie 20 dni roboczych od wejścia w życie danego programu;
- b) wszelkie zmiany w programach, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a), inne niż zmiany, które nie mogą wpływać na zgodność programu pomocy na podstawie niniejszego rozporządzenia lub nie mogą w istotny sposób rzutować na treść zatwierdzonego planu oceny;
- c) pomocy przyznawanej na działalność związaną z wywozem do państw trzecich lub państw członkowskich, a mianowicie pomocy bezpośrednio związanej z ilością wywożonych produktów, tworzeniem i prowadzeniem sieci dystrybucyjnej lub innymi wydatkami bieżącymi związanymi z prowadzeniem działalności wywozowej;
- d) pomocy uwarunkowanej pierwszeństwem użycia towarów produkcji krajowej w stosunku do towarów sprowadzanych z zagranicy.

3. ³⁹ Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do:

- a) pomocy przyznawanej w sektorze rybołówstwa i akwakultury, objętej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 ⁴⁰, z wyjątkiem pomocy szkoleniowej, pomocy na dostęp do finansowania dla MŚP, pomocy w obszarze działalności badawczo-rozwojowej, pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności, pomocy przeznaczonej na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych, regionalnej pomocy inwestycyjnej w regionach najbardziej oddalonych i programów regionalnej pomocy operacyjnej;
- b) pomocy przyznawanej w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych, z wyjątkiem regionalnej pomocy inwestycyjnej w regionach najbardziej oddalonych, programów regionalnej pomocy operacyjnej, pomocy na usługi doradcze na rzecz MŚP, pomocy na finansowanie ryzyka, pomocy na działalność badawczo-rozwojową, pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności, pomocy na ochronę środowiska, pomocy szkoleniowej oraz pomocy przeznaczonej na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych;
- c) pomocy przyznawanej w sektorze przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych w następujących przypadkach:
 - (i) kiedy wysokość pomocy ustalana jest na podstawie ceny lub ilości takich produktów nabytych od producentów surowców lub wprowadzonych na rynek przez przedsiębiorstwa objęte pomocą;
 - (ii) kiedy przyznanie pomocy zależy od faktu przekazania jej w części lub w całości producentom surowców;
- d) pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla, objętej decyzją Rady 2010/787/UE ⁴¹;
- e) kategorii pomocy regionalnej, o których mowa w art. 13.

W przypadku przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w sektorach nieobjętych zakresem niniejszego rozporządzenia, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), b) lub c), oraz w sektorach wchodzących w zakres niniejszego rozporządzenia, niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do pomocy przyznanej w związku z działalnością w sektorach wchodzących w zakres stosowania rozporządzenia, pod warunkiem że państwa członkowskie zapewnią za pomocą odpowiednich środków, takich jak rozdzielenie działalności lub wyodrębnienie kosztów, że działalność w wyłączonych sektorach nie odniesie korzyści z pomocy przyznanej zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

4. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do:

- a) ⁴² programów pomocy, które nie wykluczają wyraźnie możliwości wypłacenia pomocy indywidualnej na rzecz przedsiębiorstwa, na którym ciąży obowiązek zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji uznającej pomoc przyznaną przez to samo państwo członkowskie za niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym, z wyjątkiem programów pomocy mających na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi;
- b) pomocy *ad hoc* na rzecz przedsiębiorstwa, o którym mowa w lit. a);
- c) ⁴³ pomocy dla przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, z wyjątkiem programów pomocy mających na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi, programów pomocy na rozpoczęcie działalności oraz programów regionalnej pomocy operacyjnej, o ile te programy nie traktują przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji w sposób uprzywilejowany w porównaniu z innymi przedsiębiorstwami.

5. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do środków pomocy państwa, które same w sobie - ze względu na warunki lub metody finansowania - nierozzerwalnie wiążą się z naruszeniem prawa Unii, w szczególności do:

- a) środków pomocy, w przypadku których przyznanie pomocy uwarunkowane jest obowiązkiem posiadania przez beneficjenta siedziby w danym państwie członkowskim lub prowadzeniem przez niego działalności w przeważającej

mierze w danym państwie członkowskim. Dozwolony jest jednak wymóg posiadania w momencie wypłaty pomocy zakładu lub oddziału w państwie członkowskim przyznającym pomoc;

b) środków pomocy, w przypadku których przyznanie pomocy uwarunkowane jest obowiązkiem korzystania przez beneficjenta z towarów produkcji krajowej lub usług krajowych;

c) środków pomocy ograniczających możliwości beneficjentów w zakresie wykorzystania wyników działalności badawczej, rozwojowej i innowacyjnej w innych państwach członkowskich.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia przyjmuje się następujące definicje:

- 1) "pomoc" oznacza każdy środek spełniający wszystkie kryteria, o których mowa w art. 107 ust. 1 Traktatu;
- 2) "małe i średnie przedsiębiorstwa" lub "MŚP" oznaczają przedsiębiorstwa spełniające kryteria, o których mowa w załączniku I;
- 3) "pracownik niepełnosprawny" oznacza każdą osobę, która:
 - a) jest uznana za osobę niepełnosprawną na mocy prawa krajowego; lub
 - b) ma długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w środowisku pracy na równych zasadach z innymi pracownikami;
- 4) "pracownik znajdujący się w szczególnie niekorzystnej sytuacji" oznacza każdą osobę, która:
 - a) jest bez stałego zatrudnienia za wynagrodzeniem w okresie ostatnich 6 miesięcy; lub
 - b) jest w wieku od 15 do 24 lat; lub
 - c) nie posiada wykształcenia ponadgimnazjalnego lub zawodowego (Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Kształcenia 3) lub nie minęły więcej niż dwa lata od momentu ukończenia przez nią edukacji w pełnym wymiarze i która nie znalazła do tej pory pierwszego stałego zatrudnienia za wynagrodzeniem; lub
 - d) jest w wieku ponad 50 lat; lub
 - e) jest osobą dorosłą mieszkającą samotnie, mającą na utrzymaniu co najmniej jedną osobę; lub
 - f) pracuje w sektorze lub zawodzie w państwie członkowskim, w którym dysproporcja kobiet i mężczyzn jest co najmniej o 25 % większa niż średnia dysproporcja we wszystkich sektorach gospodarki w tym państwie członkowskim i należy do grupy stanowiącej mniejszość; lub
 - g) jest członkiem mniejszości etnicznej w państwie członkowskim, który w celu zwiększenia szans na uzyskanie dostępu do stałego zatrudnienia musi poprawić znajomość języka, uzupełnić szkolenia zawodowe lub zwiększyć doświadczenie zawodowe;
- 5) "transport" oznacza transport pasażerski powietrzny, morski, drogowy, kolejowy lub wodny śródlądowy albo towarowy transport zarobkowy;
- 6) "koszty transportu" oznaczają koszty transportu zarobkowego faktycznie zapłacone przez beneficjentów za przejazd, obejmujące:
 - a) opłaty frachtowe, koszty przeładunku i koszty tymczasowego magazynowania w zakresie, w jakim koszty te odnoszą się do przejazdu;
 - b) koszty ubezpieczenia zastosowane do ładunku;
 - c) podatki, cła lub opłaty stosowane do ładunku i, w stosownym przypadku, do nośności, w miejscu pochodzenia i w miejscu przeznaczenia; oraz
 - d) koszty kontroli bezpieczeństwa i ochrony, dopłaty za zwiększone koszty paliwa;
- 7) "regiony oddalone" oznaczają regiony najbardziej oddalone, Malte, Cypr, miasta Ceuta i Melilla, wyspy będące częścią terytorium państwa członkowskiego oraz obszary słabo zaludnione;
- 8) "obrót produktem rolnym" oznacza przechowywanie lub wystawianie produktu w celu sprzedaży, oferowanie go na sprzedaż, dostawę lub każdy inny sposób wprowadzania produktu na rynek, z wyjątkiem jego pierwszej sprzedaży przez producenta surowców na rzecz podmiotów zajmujących się odsprzedażą lub przetwórstwem oraz czynności przygotowujących produkt do pierwszej sprzedaży; sprzedaż produktu przez producenta surowców konsumentowi końcowemu uznaje się za wprowadzanie do obrotu, jeśli następuje w odpowiednio wydzielonym do tego celu miejscu;
- 9) "produkcja podstawowa produktów rolnych" oznacza wytwarzanie płodów ziemi i produktów pochodzących z chowu zwierząt, wymienionych w załączniku I do Traktatu, bez poddawania ich jakiegokolwiek dalszemu przetwarzaniu zmieniającemu właściwości tych produktów;
- 10) "przetwarzanie produktów rolnych" oznacza czynności dokonywane na produkcie rolnym, w wyniku których powstaje produkt będący również produktem rolnym, z wyjątkiem czynności wykonywanych w gospodarstwach, niezbędnych do przygotowania produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży;

- 11) "produkty rolne" oznaczają produkty wymienione w załączniku I do Traktatu, z wyjątkiem produktów rybołówstwa i akwakultury wymienionych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r.;
- 12) "regiony najbardziej oddalone" oznaczają regiony określone w art. 349 Traktatu. Zgodnie z decyzją Rady Europejskiej 2010/718/UE z dnia 1 stycznia 2012 r., wyspa Saint-Barthélemy przestała być regionem najbardziej oddalonym. Zgodnie z decyzją Rady Europejskiej 2012/419/UE z dnia 1 stycznia 2014 r. Majotta uzyskała status regionu najbardziej oddalonego;
- 13) "węgiel" oznacza wysokiej, średniej i niskiej klasy węgiel kategorii A i B w rozumieniu międzynarodowej klasyfikacji ustanowionej przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i sprecyzowanej w decyzji Rady z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla ⁴⁴ ;
- 14) "pomoc indywidualna" oznacza:
- (i) pomoc *ad hoc*; oraz
 - (ii) pomoc przyznaną indywidualnym beneficjentom na podstawie programu pomocy;
- 15) "program pomocy" oznacza każdy akt prawny, na którego podstawie, bez dodatkowych środków wykonawczych, można przyznać pomoc indywidualną przedsiębiorstwom określonym w sposób ogólny i abstrakcyjny w tym akcie, oraz każdy akt prawny, na którego podstawie przedsiębiorstwu lub przedsiębiorstwom można przyznać pomoc niezwiązaną z konkretnym projektem na czas nieokreślony lub o nieokreślonej wysokości;
- 16) "plan ewaluacji" oznacza dokument zawierający co najmniej następujące minimalne elementy: cele programu pomocy, który będzie podlegał ewaluacji; pytania służące ewaluacji, wskaźniki rezultatów, przewidywaną metodykę przeprowadzania ewaluacji, wymogi w zakresie gromadzenia danych, proponowany harmonogram ewaluacji, w tym termin przedłożenia końcowego sprawozdania z ewaluacji, opis niezależnego podmiotu prowadzącego ewaluację lub opis kryteriów wyboru takiego podmiotu oraz procedury zapewniające promocję ewaluacji.
- 17) "pomoc *ad hoc*" oznacza pomoc nieprzyznaną na podstawie programu pomocy;
- 18) "przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji" oznacza przedsiębiorstwo, wobec którego zachodzi co najmniej jedna z poniższych okoliczności:
- a) w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (innej niż MŚP, które istnieje od mniej niż trzech lat lub, do celów kwalifikowalności pomocy na finansowanie ryzyka, MŚP w okresie siedmiu lat od daty pierwszej sprzedaży komercyjnej, które kwalifikuje się do inwestycji w zakresie finansowania ryzyka w następstwie przeprowadzenia procedury *due diligence* przez wybranego pośrednika finansowego), w przypadku gdy ponad połowa jej subskrybowanego kapitału zakładowego została utracona w efekcie zakumulowanych strat. Taka sytuacja ma miejsce, gdy w wyniku odliczenia od rezerw (i wszystkich innych elementów uznawanych za część środków własnych przedsiębiorstwa) zakumulowanych strat powstaje ujemna skumulowana kwota, która przekracza połowę subskrybowanego kapitału zakładowego. Do celów niniejszego przepisu "spółka z ograniczoną odpowiedzialnością" odnosi się w szczególności do rodzajów jednostek podanych w załączniku I do dyrektywy 2013/34/UE ⁴⁵ , a "kapitał zakładowy" obejmuje, w stosownych przypadkach, wszelkie premie emisyjne;
 - b) w przypadku spółki, w której co najmniej niektórzy członkowie ponoszą nieograniczoną odpowiedzialność za jej zadłużenie (innej niż MŚP, które istnieje od mniej niż trzech lat lub, do celów kwalifikowalności pomocy na finansowanie ryzyka, MŚP w okresie siedmiu lat od daty pierwszej sprzedaży komercyjnej, które kwalifikuje się do inwestycji w zakresie finansowania ryzyka w następstwie przeprowadzenia procedury *due diligence* przez wybranego pośrednika finansowego), w przypadku gdy ponad połowa jej kapitału wykazanego w sprawozdaniach finansowych tej spółki została utracona w efekcie zakumulowanych strat. Do celów niniejszego przepisu "spółka, w której co najmniej niektórzy członkowie ponoszą nieograniczoną odpowiedzialność za jej zadłużenie" odnosi się w szczególności do rodzajów jednostek wymienionych w załączniku II do dyrektywy 2013/34/UE;
 - c) w sytuacji gdy przedsiębiorstwo podlega zbiorowemu postępowaniu w związku z niewypłacalnością lub spełnia kryteria na mocy obowiązującego prawa krajowego, by zostać objętym zbiorowym postępowaniem w związku z niewypłacalnością na wniosek jej wierzycieli;
 - d) w sytuacji gdy przedsiębiorstwo otrzymało pomoc na ratowanie i nie spłaciło do tej pory pożyczki ani nie zakończyło umowy o gwarancję lub otrzymało pomoc na restrukturyzację i nadal podlega planowi restrukturyzacyjnemu;
 - e) W przypadku przedsiębiorstwa, które nie jest MŚP, jeśli w ciągu ostatnich dwóch lat:
 - 1) stosunek księgowej wartości kapitału obcego do kapitału własnego tego przedsiębiorstwa przekracza 7,5 oraz
 - 2) wskaźnik pokrycia odsetek zyskiem EBITDA tego przedsiębiorstwa wynosi poniżej 1,0.

- 19) "obowiązki terytorialnego wykorzystania środków" oznaczają obowiązki wydatkowania minimalnej kwoty lub zrealizowania minimalnego poziomu działalności produkcyjnej na danym terytorium, nałożone na beneficjentów przez organ przyznający pomoc;
- 20) "dostosowana kwota pomocy" oznacza maksymalną dopuszczalną kwotę pomocy na duże projekty inwestycyjne, obliczaną według następującego wzoru:
maksymalna kwota pomocy = $R \times (A + 0,50 \times B + 0 \times C)$
gdzie: R oznacza maksymalną intensywność pomocy mającą zastosowanie do danego obszaru, określoną w zatwierdzonej mapie pomocy regionalnej i obowiązującą w dniu przyznania pomocy, z wyłączeniem zwiększonej intensywności pomocy dla MŚP; A oznacza początkową kwotę 50 mln EUR kosztów kwalifikowalnych, B oznacza koszty kwalifikowalne między 50 mln EUR a 100 mln EUR oraz C oznacza część kosztów kwalifikowalnych powyżej 100 mln EUR;
- 21) "zaliczka zwrotna" oznacza pożyczkę na realizację projektu, wypłacaną w jednej lub kilku ratach, której warunki spłaty zależą od wyniku projektu;
- 22) "ekwiwalent dotacji brutto" oznacza kwotę pomocy, jeżeli została ona udzielona w formie dotacji beneficjentowi, przed potrąceniem podatku lub innych opłat;
- 23) "rozpoczęcie prac" oznacza rozpoczęcie robót budowlanych związanych z inwestycją lub pierwsze prawnie wiążące zobowiązanie do zamówienia urządzeń lub inne zobowiązanie, które sprawia, że inwestycja staje się nieodwracalna, zależnie od tego, co nastąpi najpierw. Zakupu gruntów ani prac przygotowawczych, takich jak uzyskanie zezwoleń i przeprowadzenie studiów wykonalności, nie uznaje się za rozpoczęcie prac. W odniesieniu do przejęć "rozpoczęcie prac" oznacza moment nabycia aktywów bezpośrednio związanych z nabytym zakładem;
- 24) "duże przedsiębiorstwa" oznaczają przedsiębiorstwa niespełniające kryteriów, o których mowa w załączniku I;
- 25) "kolejna wersja programu pomocy fiskalnej" oznacza program w formie korzyści podatkowych, który stanowi zmienioną wersję uprzednio istniejącego programu w formie korzyści podatkowych i który go zastępuje;
- 26) "intensywność pomocy" oznacza kwotę pomocy brutto wyrażoną jako odsetek kosztów kwalifikowalnych, przed potrąceniem podatku lub innych opłat;
- 27) "obszary objęte pomocą" oznaczają obszary określone w zatwierdzonej mapie pomocy regionalnej na okres od 1.7.2014 do 31.12.2020 w zastosowaniu art. 107 ust. 3 lit. a) i c) Traktatu;
- 28) "data przyznania pomocy" oznacza dzień, w którym beneficjent nabył prawo otrzymania pomocy zgodnie z obowiązującym krajowym systemem prawnym;
- 29) "rzeczowe aktywa trwałe" oznaczają aktywa obejmujące grunty, budynki, zakład, urządzenia i wyposażenie;
- 30) "wartości niematerialne i prawne" oznaczają aktywa nieposiadające postaci fizycznej ani finansowej, takie jak patenty, licencje, *know-how* lub inna własność intelektualna;
- 31) "koszty wynagrodzenia" oznaczają całkowite koszty, jakie beneficjent pomocy faktycznie ponosi z tytułu przedmiotowego zatrudnienia, na które składają się w pewnym określonym przedziale czasu wynagrodzenie brutto przed opodatkowaniem, obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne oraz koszty opieki nad dziećmi i rodzicami;
- 32) "wzrost netto liczby pracowników" oznacza wzrost netto liczby pracowników w danym zakładzie w porównaniu ze średnią w danym okresie oraz oznacza, że odliczyć należy wszystkie miejsca pracy utracone w tym okresie, a liczbę osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu, w niepełnym wymiarze czasu oraz sezonowo należy wyrazić w postaci ułamkowych części rocznych jednostek pracy;
- 33) "infrastruktura dedykowana" oznacza infrastrukturę, która została zbudowana dla możliwych do ustalenia w trakcie oceny *ex ante* przedsiębiorstw i dostosowana do ich potrzeb;
- 34) "pośrednik finansowy" oznacza każdą instytucję finansową, bez względu na jej formę i strukturę własności, w tym fundusze funduszy, fundusze inwestycji *private equity*, fundusze inwestycji publicznych, banki, instytucje mikrofinansowe i towarzystwa gwarancyjne;
- 35) "przejazd" oznacza przewóz towarów z miejsca pochodzenia do miejsca przeznaczenia, obejmujący wszelkie odcinki lub etapy pośrednie w danym państwie członkowskim lub poza nim, dokonany przy wykorzystaniu jednego lub kilku środków transportu;
- 36) "godziwa stopa zwrotu" oznacza przewidywaną stopę zwrotu równoważną stopie dyskontowej skorygowanej o ryzyko, która odzwierciedla poziom ryzyka projektu oraz charakter i poziom kapitału, który inwestorzy prywatni planują zainwestować;
- 37) "całkowite finansowanie" oznacza całkowitą kwotę inwestycji w kwalifikujące się przedsiębiorstwo lub projekt zgodnie z sekcją 3 lub art. 16 lub 39 niniejszego rozporządzenia, z wyłączeniem całkowicie prywatnych inwestycji realizowanych na warunkach rynkowych i poza zakresem danego środka pomocy państwa;

38) "procedura przetargowa zgodna z zasadami konkurencji" oznacza niedyskryminującą procedurę przetargową, która przewiduje uczestnictwo wystarczającej liczby przedsiębiorstw oraz gdy pomoc została przyznana na podstawie wstępnej oferty przedstawionej przez oferenta lub ceny rozliczeniowej. Ponadto budżet lub wolumen związany z procedurą przetargową jest wiążącym ograniczeniem, które prowadzi do sytuacji, w której nie wszyscy oferenci mogą otrzymać pomoc;

39) ⁴⁶ "zysk operacyjny" oznacza różnicę między zdyskontowanymi dochodami a zdyskontowanymi kosztami operacyjnymi w ekonomicznym cyklu życia inwestycji, gdy różnica ta jest wartością dodatnią. Koszty operacyjne obejmują koszty, takie jak koszty personelu, materiałów, zakontraktowanych usług, komunikacji, energii, konserwacji, czyszczenia, administracji, lecz nie uwzględniają kosztów amortyzacji i kosztów finansowania, jeśli zostały one objęte zakresem pomocy inwestycyjnej. Dyskontowanie przychodów i kosztów operacyjnych przy zastosowaniu odpowiedniej stopy dyskontowej pozwala na osiągnięcie rozsądnego zysku.

Definicje mające zastosowanie do pomocy regionalnej

40) definicje mające zastosowanie do pomocy na rzecz infrastruktury szerokopasmowej (sekcja 10) mają zastosowanie do odnośnych przepisów dotyczących pomocy regionalnej;

41) "regionalna pomoc inwestycyjna" oznacza pomoc regionalną przyznawaną na inwestycję początkową lub inwestycję początkową na rzecz nowej działalności gospodarczej;

42) ⁴⁷ "regionalna pomoc operacyjna" oznacza pomoc na ograniczenie bieżących wydatków przedsiębiorstwa. Obejmuje to takie kategorie kosztów, jak koszty personelu, materiałów, zakontraktowanych usług, komunikacji, energii, konserwacji, czyszczenia, administracji, ale z wyłączeniem kosztów amortyzacji i kosztów finansowania, jeśli zostały one uwzględnione w ramach kosztów kwalifikowalnych przy przyznawaniu pomocy inwestycyjnej;

43) "sektor hutnictwa żelaza i stali" oznacza wszystkie działania związane z produkcją co najmniej jednego z poniższych produktów:

a) surówka i stopy żelaza:

surówka do produkcji stali, surówka odlewnicza i inna surówka, surówka zwierciadlista oraz stal żelazowo-manganowa wysokowęglowa, bez innych stopów żelaza;

b) produkty z żelaza surowe i półprodukty, stal węglowa lub stal specjalna:

stal ciekła odlewana lub nieodlewana we wlewki, wraz z wlewkami do kucia, półprodukty: kęsiska kwadratowe, kęsy i kęsiska płaskie; blachówka i blachówka do wyrobu blachy białej; szerokie zwoje walcowane na gorąco, z wyjątkiem produkcji stali ciekłej do odlewów z małych i średnich odlewni;

c) obrabiane na gorąco produkty z żelaza, stal węglowa lub stal specjalna:

szyny, podkłady, nakładki stykowe, podkładowe pod szyny, dwuteowniki, kształtowniki o dużym przekroju 80 mm i więcej, kształtowniki grodzicowe, pręty i kształtowniki o przekroju mniejszym niż 80 mm i elementy płaskie mniejsze niż 150 mm, walcówka, rury o przekroju okrągłym i prostokątnym, taśmy i blachy walcowane na gorąco (wraz z taśmą rurową), blacha gruba walcowana na gorąco (powleczona lub nie), blacha cienka i gruba o grubości 3 mm i więcej, uniwersalna blacha gruba o grubości 150 mm i więcej, z wyjątkiem drutu i wyrobów z drutu, prętów ciągnionych i szlifowanych lub polerowanych oraz odlewów żeliwnych;

d) produkty wykończone na zimno:

blacha biała, blacha biała matowa, blacha czarna, blacha ocynkowana, inne blachy powlekane, blacha walcowana na zimno, blacha elektrotechniczna i taśma na blachę białą, blacha gruba walcowana na zimno, w zwojach i w pasach;

e) rury:

wszystkie rury stalowe bez szwu, rury stalowe spawane o przekroju większym niż 406,4 mm;

44) "sektor włókien syntetycznych" oznacza:

a) ekstruzję/teksturyzację wszystkich głównych rodzajów włókien oraz przędzy na bazie poliestru, poliamidu, akrylu lub polipropylenu, niezależnie od ich zastosowania końcowego; lub

b) polimeryzację (w tym także polikondensację), gdy stanowi ona integralny element ekstruzji na poziomie wykorzystywanych urządzeń; lub

c) każdy dodatkowy proces związany z jednoczesną instalacją zdolności produkcyjnych do ekstruzji/teksturyzacji przez przyszłego beneficjenta lub przez inne przedsiębiorstwo z grupy, do której należy beneficjent, który to proces, w ramach danej działalności gospodarczej, jest zintegrowany z taką zdolnością produkcyjną na poziomie wykorzystywanych urządzeń;

45) "transport" oznacza transport pasażerski powietrzny, morski, drogowy lub kolejowy i wodny śródlądowy lub towarowy transport zarobkowy; w ścisłym rozumieniu "sektor transportu" oznacza następujące rodzaje działalności zgodnie z klasyfikacją NACE Rev. 2:

- a) NACE 49: transport lądowy oraz transport rurociągowy, z wyjątkiem NACE 49.32 działalność taksówek osobowych, 49.42 działalność usługowa związana z przeprowadzkami, 49.5 transport rurociągowy;
 - b) NACE 50: transport wodny;
 - c) NACE 51: transport lotniczy, z wyjątkiem NACE 51.22 transport kosmiczny;
- 46) "program ukierunkowany na ograniczoną liczbę konkretnych sektorów działalności gospodarczej" oznacza program obejmujący działalność wchodzącą w zakres mniej niż pięciu klas (czterocyfrowy kod numeryczny) statystycznej klasyfikacji NACE Rev. 2;
- 47) "turystyka" obejmuje następujące obszary działalności zgodnie z klasyfikacją NACE Rev. 2:
- a) NACE 55: zakwaterowanie;
 - b) NACE 56: działalność usługowa związana z wyżywieniem;
 - c) NACE 79: działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane;
 - d) NACE 90: działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką;
 - e) NACE 91: działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą;
 - f) NACE 93: działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna;
- 48) ⁴⁸ "obszary słabo zaludnione" oznaczają regiony NUTS 2 zamieszkałe przez mniej niż 8 osób na km² lub regiony NUTS 3 zamieszkałe przez mniej niż 12,5 osoby na km² lub obszary, które zostały za takie uznane przez Komisję w indywidualnej decyzji w sprawie mapy pomocy regionalnej obowiązującej w momencie przyznania pomocy;
- 48a) ⁴⁹ "obszary bardzo słabo zaludnione" oznaczają regiony NUTS 2 zamieszkałe przez mniej niż 8 osób na km² lub obszary, które zostały za takie uznane przez Komisję w indywidualnej decyzji w sprawie mapy pomocy regionalnej obowiązującej w momencie przyznania pomocy;
- 49) "inwestycja początkowa" oznacza:
- a) inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związane z założeniem nowego zakładu, zwiększeniem zdolności produkcyjnej istniejącego zakładu, dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie produktów uprzednio nieprodukowanych w zakładzie lub zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego istniejącego zakładu; lub
 - b) nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty lub zostałyby zamknięty, gdyby zakup nie nastąpił, przy czym aktywa nabywane są przez inwestora niezwiązanego ze sprzedawcą i wyklucza się samo nabycie akcji lub udziałów przedsiębiorstwa;
- 50) "taka sama lub podobna działalność" oznacza działalność wchodzącą w zakres tej samej klasy (czterocyfrowy kod numeryczny) statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 określonej w rozporządzeniu (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i zmieniającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych ⁵⁰ ;
- 51) "inwestycja początkowa na rzecz nowej działalności gospodarczej" oznacza:
- a) inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związane z założeniem nowego zakładu lub z dywersyfikacją działalności zakładu, pod warunkiem że nowa działalność, która ma być prowadzona, nie jest taka sama jak działalność poprzednio prowadzona w danym zakładzie ani podobna to takiej działalności;
 - b) nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty lub zostałyby zamknięty, gdyby nie został nabyty, i który jest nabywany przez inwestora niezwiązanego ze sprzedawcą, pod warunkiem że nowa działalność, jaka ma być prowadzona z wykorzystaniem nabytych aktywów, nie jest taka sama, jak działalność prowadzona w zakładzie przed nabyciem ani podobna to takiej działalności;
- 52) "duży projekt inwestycyjny" oznacza inwestycję początkową, której koszty kwalifikowalne, obliczane z zastosowaniem cen i kursów wymiany w dniu przyznania pomocy, przekraczają 50 mln EUR;
- 53) "miejsce przeznaczenia" oznacza miejsce, w którym towary zostają wyładowane;
- 54) "miejsce pochodzenia" oznacza miejsce, w którym towary zostają załadowane do transportu;
- 55) ⁵¹ "obszary kwalifikujące się do pomocy operacyjnej" oznaczają region najbardziej oddalony, o którym mowa w art. 349 Traktatu, obszar słabo zaludniony lub obszar bardzo słabo zaludniony;
- 56) "środki transportu" oznaczają transport kolejowy, transport drogowy towarów, transport wodny śródlądowy, transport morski, transport lotniczy oraz transport intermodalny;
- 57) "fundusz na rzecz rozwoju obszarów miejskich" oznacza wyspecjalizowany instrument inwestycyjny utworzony z myślą o inwestycjach w projekty na rzecz rozwoju obszarów miejskich w ramach środka pomocy na rzecz rozwoju obszarów miejskich. Funduszem na rzecz rozwoju obszarów miejskich zarządza zarządca funduszu na rzecz rozwój obszarów miejskich;

58) "zarządca funduszu na rzecz rozwoju obszarów miejskich" oznacza profesjonalny podmiot zarządzający posiadający osobowość prawną, wybierający inwestycje w kwalifikowalne projekty na rzecz rozwoju obszarów miejskich i realizujący te inwestycje;

59) "projekt na rzecz rozwoju obszarów miejskich" oznacza projekt inwestycyjny, który może wspierać realizację działań przewidzianych w zintegrowanym podejściu do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i przyczynić się do osiągnięcia celów w nim określonych, w tym projekty o wewnętrznej stopie zwrotu, która może być niewystarczająca, aby przyciągnąć finansowanie na zasadzie czysto komercyjnej. Każdy projekt na rzecz rozwoju obszarów miejskich może być zorganizowany jako wydzielona jednostka finansowa w strukturach prawnych inwestora prywatnego będącego beneficjentem lub jako odrębna jednostka prawna, np. spółka celowa;

60) "zintegrowana strategia zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich" oznacza strategię oficjalnie przedstawioną i poświadczoną przez właściwy organ samorządowy lub agencję sektora publicznego, opracowaną dla określonego obszaru geograficznego o charakterze miejskim i na określony czas, określającą zintegrowane działania służące rozwiązywaniu problemów gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych, demograficznych i społecznych, które mają wpływ na obszary miejskie;

61) "wkład rzeczowy" oznacza wkład w postaci gruntu lub nieruchomości, gdy grunt ten lub nieruchomość ta stanowią część projektu na rzecz rozwoju obszarów miejskich;

61a) ⁵² "przeniesienie" oznacza przeniesienie tej samej lub podobnej działalności lub jej części z zakładu na terenie jednej umawiającej się strony Porozumienia EOG (zakład pierwotny) do zakładu, w którym dokonuje się inwestycji objętej pomocą i który znajduje się na terenie innej umawiającej się strony Porozumienia EOG (zakład objęty pomocą). Przeniesienie występuje wówczas, gdy produkt lub usługa w zakładzie pierwotnym i zakładzie objętym pomocą służy przynajmniej częściowo do tych samych celów oraz zaspokaja wymagania lub potrzeby tej samej kategorii klientów oraz w jednym z pierwotnych zakładów beneficjenta w EOG nastąpiła likwidacja miejsc pracy związanych z taką samą lub podobną działalnością;

Definicje dotyczące pomocy dla MŚP

62) "miejsca pracy powstałe bezpośrednio w wyniku realizacji projektu inwestycyjnego" oznaczają miejsca pracy związane z działalnością, której dotyczy inwestycja, w tym miejsca pracy utworzone w wyniku wzrostu stopnia wykorzystania zdolności produkcyjnych stworzonych wskutek inwestycji;

63) "współpraca organizacyjna" oznacza opracowanie wspólnych strategii biznesowych lub struktur zarządzania, świadczenie wspólnych usług lub usług ułatwiających współpracę, skoordynowaną działalność taką jak badania lub wprowadzanie produktów do obrotu, wspieranie sieci i klastrów, poprawę dostępności i komunikacji, stosowanie wspólnych instrumentów na rzecz stymulowania przedsiębiorczości i wymiany handlowej z MŚP;

64) "usługi doradcze w zakresie współpracy" oznaczają doradztwo, pomoc i szkolenia na rzecz wymiany wiedzy i doświadczenia oraz na rzecz poprawy współpracy;

65) "usługi wsparcia w zakresie współpracy" oznaczają udostępnienie przestrzeni biurowej, stron internetowych, banków danych, zasobów bibliotecznych, badań rynku, podręczników, dokumentów roboczych i wzorów dokumentów;

Definicje dotyczące pomocy na dostęp do finansowania dla MŚP

66) "inwestycja quasi-kapitałowa" oznacza rodzaj finansowania mieszczący się między kapitałem własnym a długiem, charakteryzujący się większym ryzykiem niż dług uprzywilejowany a niższym niż kapitał podstawowy, i z którego zwrot dla posiadacza udziałów/akcji jest przede wszystkim oparty na zyskach lub stratach przedsiębiorstwa docelowego i które nie jest zabezpieczone na wypadek upadłości tego przedsiębiorstwa. Inwestycje quasi-kapitałowe mogą mieć taką strukturę jak dług, niezabezpieczony i podporządkowany, w tym dług typu mezzanine, a w niektórych przypadkach mogą być wymienne na kapitał własny, lub jak kapitał własny uprzywilejowany;

67) "gwarancja" w kontekście sekcji 1, 3 oraz 7 tego rozporządzenia oznacza pisemne zobowiązanie do przyjęcia odpowiedzialności za całość lub część nowo zawartych transakcji pożyczkowych osoby trzeciej, takich jak instrumenty dłużne lub leasing, jak również instrumentów quasi-kapitałowych;

68) "stopa gwarancji" oznacza odsetek pokrycia straty przez inwestora publicznego w każdej transakcji kwalifikującej się w ramach odnośnego środka pomocy państwa;

69) "wyjście" oznacza likwidację udziałów/akcji przeprowadzoną przez pośrednika finansowego lub inwestora, w tym sprzedaż na rzecz inwestora branżowego, odpisanie jako straty, spłatę udziałów/akcji/pożyczek uprzywilejowanych, sprzedaż na rzecz innego pośrednika finansowego lub inwestora, sprzedaż na rzecz instytucji finansowej, sprzedaż w drodze oferty publicznej, łącznie z pierwszą ofertą publiczną (IPO);

- 70) "środki finansowe" oznaczają podlegającą spłacie inwestycję publiczną na rzecz pośrednika finansowego dla celów dokonania inwestycji w ramach środka finansowania ryzyka, przy czym wszystkie wpływy są zwracane inwestorowi publicznemu;
- 71) "inwestycja w zakresie finansowania ryzyka" oznacza inwestycje kapitałowe i quasi-kapitałowe, pożyczki, w tym najem, gwarancje, lub kombinację tych rozwiązań na rzecz kwalifikowalnych przedsiębiorstw dla celów dokonania nowych inwestycji;
- 72) "niezależny inwestor prywatny" oznacza inwestora prywatnego, który nie jest udziałowcem/akcjonariuszem kwalifikującego się przedsiębiorstwa, w które inwestuje, w tym anioły biznesu i instytucje finansowe, bez względu na ich prawo własności, w zakresie, w jakim ponoszą one pełne ryzyko związane ze swoimi inwestycjami. Po utworzeniu nowej spółki inwestorzy prywatni, w tym założyciele, są uważani za niezależnych od tej spółki;
- 73) "osoba fizyczna" oznacza, do celów art. 21 i 23, osobę inną niż osoba prawna, która nie jest przedsiębiorstwem w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu;
- 74) "inwestycja kapitałowa" oznacza wniesienie do przedsiębiorstwa kapitału zainwestowanego pośrednio lub bezpośrednio w zamian za odpowiednie udziały w strukturze własności tego przedsiębiorstwa;
- 75) "pierwsza sprzedaż komercyjna" oznacza pierwszą sprzedaż przez spółkę na rynku produktów lub usług poza ograniczoną sprzedażą w celu badania rynku;
- 76) "nienotowane MŚP" oznacza MŚP, które nie jest notowane w cedule giełdowej, z wyjątkiem wielostronnych platform obrotu;
- 77) "inwestycja kontynuacyjna" oznacza dodatkową inwestycję w zakresie finansowania ryzyka dokonywaną w spółkę po jednej lub kilku wcześniejszych rundach inwestycji w zakresie finansowania ryzyka;
- 78) "refinansowanie" oznacza zakup istniejących udziałów/akcji spółki od wcześniejszego inwestora lub udziałowca/akcjonariusza;
- 79) "podmiot, któremu powierzono zadanie" oznacza Europejski Bank Inwestycyjny i Europejski Fundusz Inwestycyjny, międzynarodową instytucję finansową, w której państwo członkowskie posiada akcje lub udziały, lub instytucję finansową z siedzibą w państwie członkowskim, dążącą do osiągnięcia celów interesu publicznego pod nadzorem organu publicznego, podmiot prawa publicznego lub podmiot prawa prywatnego realizujący misję publiczną: podmiot, któremu powierzono zadanie, może zostać wybrany lub powołany bezpośrednio zgodnie z przepisami dyrektywy 2004/18/WE w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi⁵³ lub późniejszymi przepisami zastępującymi tę dyrektywę w całości lub w części;
80. "przedsiębiorstwo innowacyjne" oznacza przedsiębiorstwo:
- a) które za pomocą oceny dokonanej przez zewnętrznego eksperta, może wykazać, że w przewidywalnej przyszłości opracuje produkty, usługi lub procesy, które są nowe lub znacząco ulepszone w porównaniu z aktualną sytuacją w jego branży i które niosą ze sobą ryzyko niepowodzenia technologicznego lub przemysłowego; lub
 - b) którego wydatki na działalność badawczo-rozwojową stanowią co najmniej 10 % jego całkowitych kosztów operacyjnych w co najmniej jednym roku z trzech lat poprzedzających przyznanie pomocy lub, w przypadku przedsiębiorstwa rozpoczynającego działalność bez historii finansowej, w bieżącym okresie podatkowym objętym zewnętrznym audytem;
- 81) "alternatywna platforma obrotu" oznacza wielostronną platformę obrotu zdefiniowaną w art. 4 ust. 1 pkt 15 dyrektywy 2004/39/WE, w przypadku której większość instrumentów finansowych dopuszczonych do obrotu emitują MŚP;
- 82) "pożyczka" oznacza umowę zobowiązującą pożyczkodawcę do udostępnienia pożyczkobiorcy uzgodnionej kwoty w uzgodnionym czasie, zgodnie z którą pożyczkobiorca ma obowiązek spłacić tę kwotę w uzgodnionym okresie. Może ona przybrać formę pożyczki lub innego instrumentu finansowania, w tym leasingu, który zapewnia pożyczkodawcy dominujący element minimalnego zysku. Refinansowanie istniejących pożyczek nie stanowi pożyczki kwalifikowalnej.

Definicje dotyczące pomocy na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną

- 83) "organizacja prowadząca badania i upowszechniająca wiedzę" oznacza podmiot (jak np. uniwersytet lub instytut badawczy, agencja zajmująca się transferem technologii, pośrednik w dziedzinie innowacji, fizyczny lub wirtualny podmiot prowadzący współpracę w dziedzinie badań i rozwoju) niezależnie od jego statusu prawnego (ustanowionego na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikację lub transfer wiedzy. W przypadkach gdy tego rodzaju jednostka prowadzi również działalność gospodarczą finansowanie, koszty i dochody związane z tą działalnością gospodarczą należy rozliczać oddzielnie. Przedsiębiorstwa mogące

wywierać decydujący wpływ na taki podmiot w charakterze, na przykład, jego udziałowców/akcjonariuszy czy członków nie mogą mieć preferencyjnego dostępu do uzyskanych przez niego wyników;

84) "badania podstawowe" oznaczają prace eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne;

85) "badania przemysłowe" oznaczają badania planowane lub badania krytyczne mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności celem opracowania nowych produktów, procesów lub usług, lub też wprowadzenia znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów lub usług. Uwzględniają one tworzenie elementów składowych systemów złożonych i mogą obejmować budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub środowisku interfejsu symulującego istniejące systemy, a także linii pilotażowych, kiedy są one konieczne do badań przemysłowych, a zwłaszcza uzyskania dowodu w przypadku technologii generycznych;

86) "eksperymentalne prace rozwojowe" oznaczają zdobywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i biznesu oraz innej stosownej wiedzy i umiejętności w celu opracowywania nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług. Mogą one także obejmować na przykład czynności mające na celu pojęciowe definiowanie, planowanie oraz dokumentowanie nowych produktów, procesów i usług.

Eksperymentalne prace rozwojowe mogą obejmować opracowanie prototypów, demonstracje, opracowanie projektów pilotażowych, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, których ostateczny kształt zasadniczo nie jest jeszcze określony. Mogą obejmować opracowanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku gdy prototyp lub projekt pilotażowy z konieczności jest produktem końcowym do wykorzystania do celów komercyjnych, a jego produkcja jest zbyt kosztowna, aby służył on jedynie do demonstracji i walidacji.

Eksperymentalne prace rozwojowe nie obejmują rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do istniejących produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, usług oraz innych operacji w toku, nawet jeśli takie zmiany mają charakter ulepszeń;

87) "studium wykonalności" oznacza ocenę i analizę potencjału projektu, która ma wesprzeć proces decyzyjny poprzez obiektywne i racjonalne określenie jego mocnych i słabych stron oraz możliwości i zagrożeń z nim związanych, zasobów, jakie będą niezbędne do realizacji projektu, oraz ocenę szans jego powodzenia;

88) "koszty personelu" oznaczają koszty badaczy, techników i pozostałych pracowników pomocniczych w zakresie, w jakim są oni zatrudnieni przy odnośnym projekcie lub działaniu;

89) "na warunkach rynkowych" oznacza, że warunki transakcji między umawiającymi się stronami nie różnią się od tych, jakie określiłyby niezależne przedsiębiorstwa, i nie zawierają jakiegokolwiek elementu zmywy. Każda transakcja, która wynika z otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego postępowania, jest uznana za spełniającą zasadę ceny rynkowej;

90) "skuteczna współpraca" oznacza współpracę między co najmniej dwoma niezależnymi stronami w celu wymiany wiedzy lub technologii, lub służące osiągnięciu wspólnego celu opartego na podziale pracy, gdy strony wspólnie określają zakres wspólnego projektu, przyczyniają się do jego realizacji i wspólnie ponoszą ryzyko, jak również dzielą się wynikami. Jedna strona lub kilka stron mogą ponosić pełne koszty projektu i tym samym zwolnić inne strony z ich ryzyka finansowego. Badania w ramach umowy i świadczenie usług badawczych nie są uważane za formy współpracy.

91) "infrastruktura badawcza" oznacza obiekty, zasoby i powiązane z nimi usługi, które są wykorzystywane przez środowisko naukowe do prowadzenia badań naukowych w swoich dziedzinach, i obejmuje wyposażenie naukowe lub zestaw przyrządów, zasoby oparte na wiedzy, takie jak zbiory, archiwa lub uporządkowane informacje naukowe, infrastrukturę opartą na technologiach informacyjno-komunikacyjnych, taką jak sieć, infrastrukturę komputerową, oprogramowanie i infrastrukturę łączności lub wszelki inny podmiot o wyjątkowym charakterze niezbędny do prowadzenia badań naukowych. Takie różne rodzaje infrastruktury badawczej mogą być zlokalizowane w jednej placówce lub "rozproszone" (zorganizowana sieć zasobów) zgodnie z art. 2 lit. a) rozporządzenia Rady (WE) nr 723/2009 z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie wspólnotowych ram prawnych konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC) ⁵⁴ ;

92) "klastry innowacyjne" oznaczają struktury lub zorganizowane grupy niezależnych stron (takich jak nowe przedsiębiorstwa innowacyjne, małe, średnie i duże przedsiębiorstwa, a także organizacje badawcze zajmujące się rozpowszechnianiem wiedzy, organizacje niedochodowe i inne powiązane podmioty gospodarcze) mające na celu stymulowanie działalności innowacyjnej poprzez promowanie współdzielenia zaplecza oraz wymiany informacji i wiedzy fachowej oraz poprzez skuteczne przyczynianie się do transferu wiedzy, tworzenia sieci powiązań oraz rozpowszechniania informacji i współpracy wśród przedsiębiorstw i innych organizacji wchodzących w skład danego klastra;

- 93) "wysoko wykwalifikowany personel" oznacza personel posiadający wyższe wykształcenie i co najmniej pięcioletnie odpowiednie doświadczenie zawodowe, do którego zaliczają się także studia doktoranckie;
- 94) "usługi doradcze w zakresie innowacji" oznaczają doradztwo, pomoc i szkolenia w zakresie transferu wiedzy, nabywania i ochrony wartości niematerialnych i prawnych oraz korzystania z nich, korzystania z norm i regulacji, w których są one osadzone;
- 95) "usługi wsparcia innowacji" oznaczają udostępnienie przestrzeni biurowej, banków danych, zasobów bibliotecznych, badań rynku, laboratoriów, znakowanie, testowanie i certyfikację jakości w celu opracowania bardziej efektywnych produktów procesów i usług;
- 96) "innowacje organizacyjne" oznaczają wprowadzenie nowej metody organizacyjnej do praktyk prowadzenia działalności przedsiębiorstwa, organizacji pracy lub relacji z podmiotami zewnętrznymi, z wyłączeniem zmian, które opierają się na metodach organizacyjnych już stosowanych przez to przedsiębiorstwo, zmian w zakresie strategii zarządzania, połączeń i przejęć, zaprzestania stosowania danego procesu, prostego odtworzenia lub podwyższenia majątku, zmian wynikających wyłącznie ze zmian cen czynników produkcji, dostosowania do potrzeb użytkownika, dostosowania do potrzeb rynku lokalnego, regularnych zmian sezonowych lub innych zmian cyklicznych, obrotu nowymi lub znacząco udoskonalonymi produktami;
- 97) "innowacja w obrębie procesu" oznacza wdrożenie nowej lub znacznie udoskonalonej metody produkcji lub dostarczania towarów i usług (w tym znacznej zmiany w obrębie technik, sprzętu lub oprogramowania) definicja ta nie obejmuje natomiast: niewielkich zmian lub ulepszeń, zwiększenia mocy produkcyjnych lub usługowych poprzez dodanie systemów produkcyjnych lub logistycznych bardzo podobnych do obecnie stosowanych, zaprzestania stosowania danego procesu, prostego odtworzenia lub podwyższenia majątku, zmian wynikających jedynie ze zmian cen czynników produkcji, dostosowania do potrzeb użytkownika, dostosowania do potrzeb rynku lokalnego, regularnych zmian sezonowych i innych zmian cyklicznych, obrotu nowymi lub znacząco udoskonalonymi produktami;
- 98) "oddelegowanie" oznacza tymczasowe zatrudnienie personelu przez beneficjenta, przy czym taki personel ma prawo powrócić do swego poprzedniego pracodawcy;

Definicje dotyczące pomocy przeznaczonej na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz pracowników niepełnosprawnych

- 99) "pracownik znajdujący się w bardzo niekorzystnej sytuacji" oznacza każdą osobę, która:
- a) jest bez stałego zatrudnienia za wynagrodzeniem w okresie co najmniej 24 miesięcy; lub
 - b) jest bez stałego zatrudnienia za wynagrodzeniem w okresie co najmniej 12 miesięcy i należy do jednej z kategorii od b) do g) wymienionych w ramach definicji "pracownika znajdującego się w szczególnie niekorzystnej sytuacji";
- 100) "zatrudnienie chronione" oznacza zatrudnienie w przedsiębiorstwie, w którym co najmniej 30 % pracowników stanowią pracownicy niepełnosprawni;

Definicje mające zastosowanie do pomocy na ochronę środowiska

- 101) "ochrona środowiska" oznacza każde działanie zmierzające do naprawienia wyrządzonej szkody lub zapobiegające wyrządzeniu szkody fizycznemu otoczeniu lub zasobom naturalnym poprzez działalność beneficjenta, działanie zmierzające do zmniejszenia ryzyka wystąpienia takiej szkody bądź zachęcające do bardziej efektywnego wykorzystywania zasobów naturalnych, w tym środki służące oszczędzaniu energii i stosowanie odnawialnych źródeł energii;
- 102) "normy unijne" oznaczają:
- a) obowiązkową normę unijną określającą poziom, jaki indywidualne przedsiębiorstwa powinny osiągnąć w zakresie ochrony środowiska; lub
 - b) obowiązek na mocy dyrektywy 2010/75/UE Parlamentu Europejskiego i Rady⁵⁵ dotyczący stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT) i zagwarantowania, że poziomy emisji zanieczyszczeń nie będą wyższe niż w przypadku stosowania BAT; w przypadkach, w których poziomy emisji związane z BAT zostały określone w aktach wykonawczych przyjętych na mocy dyrektywy 2010/75/UE, takie poziomy będą miały zastosowanie do celów niniejszego rozporządzenia; jeśli takie poziomy są wyrażone w formie zakresu, zastosowanie będzie miał limit, w przypadku którego po raz pierwszy osiągnięty jest BAT;
- 103) "efektywność energetyczna" oznacza ilość zaoszczędzonej energii ustaloną w drodze pomiaru lub oszacowania zużycia przed wdrożeniem środka mającego na celu poprawę efektywności energetycznej i po jego wdrożeniu, z jednoczesnym zapewnieniem normalizacji warunków zewnętrznych wpływających na zużycie energii;

- 104) "projekt na rzecz efektywności energetycznej" oznacza projekt inwestycyjny, który zwiększa efektywność energetyczną budynku;
- 105) "fundusz na rzecz efektywności energetycznej" oznacza wyspecjalizowany instrument inwestycyjny utworzony w celu dokonywania inwestycji w projekty na rzecz efektywności energetycznej, które służą poprawie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. Takimi funduszami zarządza zarządca funduszu na rzecz efektywności energetycznej;
- 106) "zarządca funduszu na rzecz efektywności energetycznej" oznacza profesjonalny podmiot zarządzający posiadający osobowość prawną, wybierający inwestycje w kwalifikowalne projekty na rzecz efektywności energetycznej i dokonujący tych inwestycji;
- 107) "wysokosprawna kogeneracja" oznacza kogenerację, która spełnia wymogi definicji wysokosprawnej kogeneracji zawartej w art. 2 pkt 34 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylenia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE⁵⁶;
- 108) "kogeneracja" lub skojarzona gospodarka energetyczna oznacza równoczesne wytwarzanie energii cieplnej i energii elektrycznej lub mechanicznej w trakcie tego samego procesu;
- 109) "energia ze źródeł odnawialnych" oznacza energię produkowaną przez zakłady wykorzystujące wyłącznie odnawialne źródła energii, jak również część energii, wyrażoną jako wartość opała, produkowaną z odnawialnych źródeł energii w elektrowniach hybrydowych wykorzystujących także konwencjonalne źródła energii. Obejmuje również energię elektryczną ze źródeł odnawialnych wykorzystywaną do pompowania w elektrowniach szczytowo-pompowych, nie obejmuje natomiast energii elektrycznej produkowanej w elektrowniach szczytowo-pompowych;
- 110) "odnawialne źródła energii" oznaczają następujące odnawialne niekopalne źródła energii: energię wiatru, energię słoneczną, aerothermalną, geothermalną, hydrothermalną, energię mórz i oceanów, energię wytwarzaną przez elektrownie wodne, energię pozyskiwaną z biomasy, gazu ze składowisk odpadów, gazu z oczyszczalni ścieków i biogazu;
- 111) "biopaliwo" oznacza ciekłe lub gazowe paliwo do transportu, produkowane z biomasy;
- 112) "zrównoważone biopaliwo" oznacza biopaliwo spełniające kryteria zrównoważonego rozwoju określone w art. 17 dyrektywy 2009/28/WE;
- 113) "biopaliwo produkowane z roślin spożywczych" oznacza biopaliwo produkowane z upraw zbóż i innych upraw roślin wysokoskrobiowych, cukrów oraz roślin oleistych, o których jest mowa we wniosku Komisji w sprawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 98/70/WE odnoszącą się do jakości benzyny i olejów napędowych i zmieniającą dyrektywę 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych⁵⁷;
- 114) "nowa i innowacyjna technologia" oznacza nową i niesprawdzoną technologię w porównaniu z aktualną sytuacją w branży, która to technologia niesie z sobą ryzyko niepowodzenia technologicznego lub przemysłowego i nie stanowi optymalizacji ani udoskonalenia istniejącej technologii;
- 115) "obowiązki związane z bilansowaniem" oznaczają odpowiedzialność za zakłócenia równowagi (odchylenia między wytwarzaniem, zużyciem i transakcjami handlowymi) uczestnika rynku lub wybranego przez niego przedstawiciela, określanego jako "podmiot odpowiedzialny za bilansowanie", w danym okresie czasu, zwanym "okresem rozliczania zakłóceń równowagi";
- 116) "standardowe obowiązki związane z bilansowaniem" oznaczają odpowiedzialność za bilansowanie, niedyskryminującą żadnej technologii, z której żaden wytwórca nie jest zwolniony;
- 117) "biomasa" oznacza ulegającą biodegradacji frakcję produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej (w tym substancje pochodzenia roślinnego i zwierzęcego), leśnej i powiązanych gałęzi przemysłu, w tym rybołówstwa i akwakultury, a także biogazy i ulegającą biodegradacji frakcję odpadów przemysłowych i komunalnych;
- 118) "łączone uśrednione koszty wytworzenia energii" to obliczenie kosztu wytworzenia energii elektrycznej w punkcie przyłączenia do obciążenia lub sieci elektrycznej. Obejmują one kapitał założycielski, stopę dyskontową, a także koszty ciągłości działania, paliwa i utrzymania;
- 119) "podatek na ochronę środowiska" oznacza podatek ze szczególną podstawą opodatkowania, która ma wyraźnie negatywny wpływ na środowisko, lub podatek, który służy opodatkowaniu niektórych działań, towarów lub usług w celu włączenia w ich cenę kosztów ochrony środowiska lub w celu ukierunkowania producentów i konsumentów na działania charakteryzujące się większym poszanowaniem dla środowiska;
- 120) "unijny minimalny poziom opodatkowania" oznacza minimalny poziom opodatkowania przewidziany w prawodawstwie unijnym: w przypadku produktów energetycznych i energii elektrycznej oznacza minimalny poziom opodatkowania przewidziany w załączniku I do dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w

sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej⁵⁸ ;

121) "zanieczyszczony teren" oznacza teren, na którym stwierdzono spowodowaną przez człowieka obecność substancji niebezpiecznych w takim stężeniu, że stanowią one poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub środowiska, biorąc pod uwagę obecne i zatwierdzone przyszłe przeznaczenie tego terenu;

122) "zasada" zanieczyszczający płaci oznacza, że koszty środków mających na celu naprawę skutków zanieczyszczenia powinien ponosić sprawca takiego zanieczyszczenia;

123) "zanieczyszczenie" oznacza szkodę wyrządzoną, bezpośrednio lub pośrednio, przez zanieczyszczającego w środowisku lub w wyniku stworzenia warunków prowadzących do wyrządzenia takiej szkody względem fizycznego otoczeniu lub zasobów naturalnych;

124) "efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy" oznacza system, który spełnia kryteria efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego zdefiniowane w art. 2 pkt 41 i 42 dyrektywy 2012/27/UE. Definicja obejmuje zakłady produkcji energii cieplnej i chłodniczej oraz sieć (w tym związane z nią obiekty) niezbędne do dystrybucji energii cieplnej i chłodniczej z jednostek produkcyjnych do lokalu klienta;

125) "zanieczyszczający" oznacza podmiot, który pośrednio lub bezpośrednio szkodzi środowisku lub stwarza warunki prowadzące do takiej szkody;

126) "ponowne użycie" oznacza jakikolwiek proces, w wyniku którego produkty lub składniki niebędące odpadami są wykorzystywane ponownie do tego samego celu, do którego były przeznaczone;

127) "przygotowanie do ponownego użycia" oznacza procesy odzysku polegające na sprawdzeniu, czyszczeniu lub naprawie, w ramach których produkty lub składniki produktów, które wcześniej stały się odpadami, są przygotowywane do tego, by mogły być ponownie wykorzystywane bez jakichkolwiek innych czynności przetwarzania wstępnego;

128) "recykling" oznacza dowolny proces odzysku, w ramach którego materiały odpadowe są ponownie przetwarzane w produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach. Obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego, ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk;

129) "proces zgodny z aktualnym stanem techniki" to taki proces, w ramach którego ponowne użycie odpadu do wytworzenia produktu końcowego jest normalną ekonomicznie opłacalną praktyką. W stosownych przypadkach koncepcja aktualnego stanu techniki wymaga interpretacji z perspektywy unijnej technologii i rynku wewnętrznego;

130) "infrastruktura energetyczna" oznacza wszelkie fizyczne urządzenia lub obiekty, które znajdują się na terytorium Unii lub łączą Unię z co najmniej jednym państwem trzecim i należą do następujących kategorii:

a) w przypadku energii elektrycznej:

(i) infrastruktura do przesyłu, zgodnie z definicją w art. 2 ust. 3 dyrektywy 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej⁵⁹ ;

(ii) infrastruktura do dystrybucji, zgodnie z definicją w art. 2 ust. 5 dyrektywy 2009/72/WE;

(iii) magazynowanie energii elektrycznej, zdefiniowane jako obiekty służące do magazynowania energii elektrycznej, na stałe lub czasowo, w infrastrukturze naziemnej lub podziemnej lub na składowiskach, pod warunkiem że są bezpośrednio połączone z liniami przesyłowymi wysokiego napięcia zaprojektowanymi dla napięcia równego co najmniej 110 kV;

(iv) wszelkie urządzenia lub instalacje mające istotne znaczenie dla pewnego, bezpiecznego i efektywnego funkcjonowania systemów, o których mowa w ppkt (i)-(iii), w tym systemy ochrony i monitorowania oraz systemy sterujące na wszystkich poziomach napięcia i podstacji; oraz

(v) inteligentne sieci, zdefiniowane jako dowolny sprzęt, linia, kabel lub instalacja, zarówno na poziomie przesyłu, jak i dystrybucji niskiego i średniego napięcia, mające na celu dwukierunkową komunikację cyfrową w czasie rzeczywistym lub zbliżonym do czasu rzeczywistego, interaktywne i inteligentne monitorowanie wytwarzania energii elektrycznej, przesyłu, dystrybucji i zużycia energii oraz zarządzanie takim wytwarzaniem, przesyłem, dystrybucją i zużyciem w ramach sieci energetycznych w celu stworzenia sieci skutecznie integrującej zachowania i działania wszystkich podłączonych do niej użytkowników - wytwórców, odbiorców i użytkowników będących zarazem wytwórcami i odbiorcami - w celu zapewnienia efektywnego pod względem ekonomicznym, zrównoważonego systemu elektroenergetycznego o niskim poziomie strat i wysokim poziomie jakości oraz zabezpieczenia dostaw i bezpieczeństwa;

b) w przypadku gazu:

(i) rurociągi przesyłowe i dystrybucyjne do transportu gazu ziemnego i biogazu, stanowiące część sieci, z wyłączeniem rurociągów wysokociśnieniowych wykorzystywanych do dystrybucji gazu ziemnego na etapie poszukiwawczo-wydobywczym;

- (ii) podziemne obiekty do magazynowania podłączone do gazociągów wysokociśnieniowych, o których mowa w ppkt (i);
 - (iii) obiekty do odbioru, magazynowania i regazyfikacji lub rozprężania skroplonego gazu ziemnego lub sprężonego gazu ziemnego; oraz
 - (iv) wszelkie urządzenia lub instalacje niezbędne do tego, by system mógł funkcjonować w sposób pewny, bezpieczny i skuteczny lub by umożliwić dwukierunkową przepustowość, m.in. w tłoczni gazu;
- c) w przypadku ropy naftowej:
- (i) rurociągi wykorzystywane do transportu ropy naftowej;
 - (ii) pompownie i obiekty do magazynowania niezbędne do eksploatacji rurociągów ropy naftowej;
 - (iii) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla prawidłowego, bezpiecznego i efektywnego funkcjonowania systemu, w tym systemy ochronne, monitorujące i sterujące oraz infrastruktura zwrotnego przepływu;
- d) w przypadku CO₂: sieci rurociągów, w tym powiązane stacje wspomagające, służące do transportu CO₂ na składowiska, w celu wprowadzenia CO₂ do odpowiednich podziemnych formacji geologicznych, gdzie ma miejsce trwałe składowanie;

131) "ustawodawstwo dotyczące wewnętrznego rynku energii" obejmuje dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej; dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego ⁶⁰; rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 713/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki ⁶¹; rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej ⁶² oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego ⁶³ lub wszelkie późniejsze przepisy prawne zastępujące, w całości lub części, wymienione wyżej akty ustawodawcze;

Definicje mające zastosowanie do pomocy o charakterze społecznym na transport przeznaczony dla mieszkańców regionów oddalonych

132) "zwykłe miejsce pobytu" oznacza miejsce, gdzie dana osoba przebywa przez co najmniej 185 dni w każdym roku kalendarzowym ze względu na więzi osobiste lub zawodowe; w przypadku osoby związanej zawodowo i prywatnie z dwoma różnymi miejscami, mieszkającej w co najmniej dwóch państwach członkowskich, za jej zwykłe miejsce pobytu przyjmuje się miejsce, z którym ma ona więź osobistą, pod warunkiem że regularnie tam powraca; jeżeli osoba mieszka w danym państwie członkowskim w celu wykonania zadań o określonym czasie trwania, za jej miejsce pobytu nadal uznaje się miejsce, z którym ma więź osobistą, bez względu na to, czy powraca tam w trakcie wykonywania tego zadania; uczęszczanie do uczelni wyższej lub szkoły w innym państwie członkowskim nie stanowi zmiany zwykłego miejsca pobytu; ewentualnie "zwykłe miejsce pobytu" ma znaczenie nadane mu przez krajowe przepisy prawa państwa członkowskiego.

Definicje dotyczące pomocy na infrastrukturę szerokopasmową

133) "podstawowe sieci szerokopasmowe" oznaczają sieci o podstawowych funkcjach, oparte na platformach technologicznych, takich jak asymetryczne cyfrowe łącza abonenckie (do standardu sieci ADSL2+), niezaawansowane sieci kablowe (np. w standardzie DOCSIS 2.0), sieci ruchome trzeciej generacji (UMTS) oraz systemy satelitarne;

134) "roboty w zakresie inżynierii lądowej i wodnej związane z infrastrukturą szerokopasmową" oznaczają roboty w zakresie inżynierii lądowej i wodnej, które są konieczne do założenia sieci szerokopasmowej, jak np. rozkopanie drogi w celu umożliwienia położenia kanałów (do okablowania łącz szerokopasmowych);

135) "kanały" oznaczają podziemne rury lub kanały kablowe, przez które biegną (światłowodowe, miedziane lub koncentryczne) przewody sieci szerokopasmowej;

136) "fizyczne uwolnienie pętli" umożliwia dostęp do linii dostępowej odbiorcy końcowego i pozwala systemom transmisji konkurentów na bezpośrednią transmisję za pomocą tej linii;

137) "pasywna infrastruktura szerokopasmowa" oznacza sieć szerokopasmową bez żadnego aktywnego elementu. Zazwyczaj obejmuje ona infrastrukturę techniczną, kanały, światłowody ciemne oraz szafki uliczne;

138) "sieci dostępu nowej generacji (sieci NGA)" oznaczają zaawansowane sieci, które posiadają co najmniej następujące cechy: a) dostarczają w sposób niezawodny usługi o bardzo dużej szybkości przypadającej na abonenta za pomocą światłowodowego łącza dosyłowego (lub z wykorzystaniem równoważnej technologii), które znajduje się na tyle blisko lokalu użytkownika, aby gwarantować rzeczywistą bardzo wysoką szybkość transmisji; b) umożliwiają świadczenie szeregu zaawansowanych usług cyfrowych, w tym usług konwergentnych opartych wyłącznie na

protokole IP oraz (iii) zapewniają znacznie wyższe szybkości wysyłania (w porównaniu z podstawowymi sieciami szerokopasmowymi). Na obecnym etapie rozwoju rynku i technologii sieci NGA to: a) światłowodowe sieci dostępne (FTTx), b) zaawansowane unowocześnione sieci kablowe; oraz c) niektóre zaawansowane bezprzewodowe sieci dostępne zapewniające w sposób niezawodny wysokie szybkości przypadające na abonenta;

139) "dostęp hurtowy" oznacza dostęp, który umożliwia operatorowi korzystanie z zaplecza innego operatora. Najszerzy możliwy dostęp, jaki można zaoferować w danej sieci na obecnym etapie rozwoju technologii, obejmuje co najmniej następujące produkty związane z dostępem: w przypadku sieci FTTH/FTTB: dostęp do kanałów, światłowodów ciemnych, pełen dostęp do pętli lokalnej oraz dostęp do strumienia bitów; w przypadku sieci kablowych: dostęp do kanałów i dostęp do strumienia bitów; w przypadku sieci FTTC: dostęp do kanałów, uwolnienie podpętli oraz dostęp do strumienia bitów; w przypadku pasywnej infrastruktury sieci: dostęp do kanałów, światłowodów ciemnych lub pełen dostęp do pętli lokalnej; w przypadku sieci szerokopasmowych opartych na ASDL: pełen dostęp do pętli lokalnej, dostęp do strumienia bitów; w przypadku sieci ruchomych lub bezprzewodowych: strumień bitów, wspólne korzystanie z masztów fizycznych oraz z dostęp do sieci dosyłowych; w przypadku platform satelitarnych: dostęp do strumienia bitów;

Definicje dotyczące pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego

140) "trudne utwory audiowizualne" oznaczają utwory, które państwa członkowskie uznały za takie na podstawie kryteriów ustalonych z góry przy ustanawianiu programów lub przyznawaniu pomocy, i mogą one obejmować filmy, których jedyna oryginalna wersja powstała w języku państwa członkowskiego o ograniczonej powierzchni, ludności lub ograniczonym obszarze językowym, filmy krótkometrażowe, pierwsze lub drugie filmy reżyserów debiutujących, filmy dokumentalne, utwory niskobudżetowe lub inne komercyjnie trudne utwory;

141) Lista Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD: oznacza wszystkie kraje i terytoria, które kwalifikują się do otrzymania oficjalnej pomocy rozwojowej i które zostały umieszczone na liście sporządzonej przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD);

142) "rozsądny zysk" ustala się w odniesieniu do typowego zysku dla danego sektora. W każdym razie stopa zwrotu z kapitału, która nie przekracza odnośnej stopy swapu powiększonej o premię w wysokości 100 punktów bazowych, będzie uznawana za rozsądną;

Definicje dotyczące pomocy na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną

143) "sport zawodowy" oznacza uprawianie sportu w taki sposób, w jaki świadczy się pracę lub usługi za wynagrodzeniem, bez względu na to, czy pomiędzy sportowcem zawodowym a odpowiednią organizacją sportową istnieje formalna umowa o pracę czy też nie, w przypadku gdy wynagrodzenie przekracza koszty uczestnictwa i stanowi znaczącą część dochodów dla sportowca. Koszty podróży i zakwaterowania związane z uczestnictwem w zawodach sportowych nie są uważane za wynagrodzenie dla celów niniejszego rozporządzenia;

Definicje dotyczące pomocy na rzecz regionalnych portów lotniczych

144) ⁶⁴ "infrastruktura portu lotniczego" oznacza infrastrukturę i wyposażenie służące do świadczenia usług portu lotniczego przez port lotniczy na rzecz przedsiębiorstw lotniczych i różnych usługodawców, wliczając w to drogi startowe, terminale, płyty postojowe, drogi kołowania, scentralizowaną infrastrukturę obsługi naziemnej i wszystkie pozostałe obiekty i urządzenia, które bezpośrednio służą do świadczenia usług portu lotniczego, z wyłączeniem infrastruktury i wyposażenia, które w pierwszej kolejności są konieczne do prowadzenia działalności pozalotniczej;

145) ⁶⁵ "przedsiębiorstwo lotnicze" oznacza każde przedsiębiorstwo lotnicze posiadające ważną koncesję wydaną przez państwo członkowskie lub członka wspólnego europejskiego obszaru lotniczego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 ⁶⁶ ;

146) ⁶⁷ "port lotniczy" oznacza podmiot lub grupę podmiotów prowadzących działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług portu lotniczego na rzecz przedsiębiorstw lotniczych;

147) ⁶⁸ "usługi portu lotniczego" oznaczają usługi świadczone na rzecz przedsiębiorstw lotniczych przez port lotniczy lub jego dowolną jednostkę zależną w celu zapewnienia obsługi statku powietrznego od lądowania do startu oraz obsługi pasażerów i ładunków w celu umożliwienia przedsiębiorstwom lotniczym świadczenia usług transportu lotniczego, w tym świadczenie usług obsługi naziemnej oraz zapewnienie scentralizowanej infrastruktury obsługi naziemnej;

148) ⁶⁹ "średni roczny przepływ pasażerów" oznacza wartość liczbową określaną na podstawie przepływu pasażerów przylatujących i wylatujących w okresie dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym pomoc została przyznana;

149) ⁷⁰ "scentralizowana infrastruktura obsługi naziemnej" oznacza infrastrukturę, która jest zazwyczaj obsługiwana przez operatora portu lotniczego i udostępniana różnym dostawcom usług obsługi naziemnej działającym w porcie lotniczym za wynagrodzeniem, z wyłączeniem wyposażenia należącego do dostawców usług obsługi naziemnej lub przez nich obsługiwanego;

150) ⁷¹ "pociąg dużych prędkości" oznacza pociąg, który może osiągnąć prędkość ponad 200 km/h;

151) ⁷² "usługi obsługi naziemnej" oznacza usługi świadczone na rzecz użytkowników portu lotniczego w portach lotniczych określone w załączniku do dyrektywy Rady 96/67/WE ⁷³ ;

152) ⁷⁴ "działalność pozalotnicza" oznacza usługi komercyjne świadczone na rzecz przedsiębiorstw lotniczych lub innych użytkowników portu lotniczego, w tym usługi pomocnicze dla pasażerów, spedytorów lub innych usługodawców, wynajem biur i sklepów, parkingi samochodowe i hotele;

153) ⁷⁵ "regionalny port lotniczy" oznacza port lotniczy, w którym średni roczny przepływ pasażerów nie przekracza 3 mln osób;

Definicje dotyczące pomocy na rzecz portów

154) ⁷⁶ "port" oznacza obszar lądu i wody, na którym znajduje się taka infrastruktura i urządzenia, które pozwalają na przyjmowanie statków wodnych, ich załadunek i rozładunek, składowanie towarów, odbiór i dostawę tych towarów oraz zaokrętowanie i wyokrętowanie pasażerów, załogi i innych osób, oraz wszelka inna infrastruktura niezbędna dla przedsiębiorstw transportowych w porcie;

155) ⁷⁷ "port morski" oznacza port przyjmujący zasadniczo statki morskie;

156) ⁷⁸ "port śródlądowy" oznacza port inny niż port morski, przyjmujący statki żeglugi śródlądowej;

157) ⁷⁹ "infrastruktura portowa" oznacza infrastrukturę oraz urządzenia służące do świadczenia usług portowych związanych z transportem, np. miejsca postoju służące do cumowania statków, ściany nadbrzeża, mola, dryfujące pontonowe rampy na obszarach pływowych, baseny wewnętrzne, zasyпки oraz osuszony grunt, infrastrukturę paliw alternatywnych oraz infrastrukturę do odbioru odpadów wytwarzanych przez statki i pozostałości ładunku;

158) ⁸⁰ "suprastruktura portowa" oznacza zagospodarowanie powierzchni w porcie (np. na potrzeby związane ze składowaniem), jak również znajdujący się w nim sprzęt stały (np. magazyny i budynki terminali) i ruchomy (taki jak dźwigi), służące do świadczenia usług portowych związanych z transportem;

159) ⁸¹ "infrastruktura zapewniająca dostęp" oznacza wszelkiego rodzaju infrastrukturę niezbędną do zapewnienia użytkownikom dostępu i wejścia do portu od strony lądu lub morza i rzeki, lub znajdującą się w porcie, taką jak drogi, tory kolejowe, kanały i śluzy;

160) ⁸² "pogłębianie" oznacza usuwanie osadów z dna wodnej drogi dostępowej do portu lub w porcie;

161) ⁸³ "infrastruktura paliw alternatywnych" oznacza stałą, ruchomą lub przybrzeżną infrastrukturę portową umożliwiającą zaopatrywanie przez port statków w takie źródła energii, jak: energia elektryczna, wodór, biopaliwa zdefiniowane w art. 2 lit. i) dyrektywy 2009/28/WE, paliwa syntetyczne i parafinowe, gaz ziemny, w tym biometan, w postaci gazowej (sprężony gaz ziemny - CNG) i w postaci ciekłej (skroplony gaz ziemny - LNG) oraz gaz płynny (LPG), które służą, przynajmniej częściowo, jako substytut dla pochodzących z surowej ropy naftowej źródeł dostaw energii dla transportu, i które mogą potencjalnie przyczynić się do dekarbonizacji transportu i poprawy ekologiczności sektora transportu;

162) ⁸⁴ "statki" oznaczają konstrukcje pływające, z własnym napędem lub bez, z co najmniej jednym kadłubem o wyporności powierzchniowej;

163) ⁸⁵ "statki morskie" oznaczają statki inne niż te, które pływają wyłącznie lub głównie na śródlądowych drogach wodnych lub na wodach osłoniętych bądź wodach ściśle do nich przylegających;

164) ⁸⁶ "statki żeglugi śródlądowej" oznaczają statki przeznaczone wyłącznie lub głównie do żeglugi po śródlądowych drogach wodnych lub na wodach osłoniętych bądź wodach ściśle do nich przylegających;

165) ⁸⁷ "infrastruktura do odbioru odpadów wytwarzanych przez statki i pozostałości ładunku" oznacza stałe, pływające lub ruchome urządzenia portowe, zdolne do odbioru odpadów wytwarzanych przez statki lub pozostałości ładunku, zdefiniowanych w dyrektywie 2000/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁸⁸ .

Artykuł 3

Warunki wyłączenia

Programy pomocy, pomoc indywidualna przyznana w ramach programów pomocy oraz pomoc *ad hoc* są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 2 lub 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli odnośna pomoc spełnia wszystkie warunki określonych w rozdziale I niniejszego rozporządzenia oraz szczególne warunki dotyczące odnośnej kategorii pomocy ustanowione w rozdziale III niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 4

Progi pomocy powodujące obowiązek zgłoszenia

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do pomocy przekraczającej następujące progi:

- a) pomoc na inwestycje regionalne: "dostosowana kwota" pomocy obliczona zgodnie z mechanizmem określonym w art. 2 pkt 20 dla inwestycji, której koszty kwalifikowalne wynoszą 100 mln EUR;
- b) pomoc regionalna na rzecz rozwoju obszarów miejskich: 20 mln EUR zgodnie z art. 16 ust. 3;
- c) pomoc inwestycyjna dla MŚP: 7,5 mln EUR dla jednego przedsiębiorstwa na jeden projekt inwestycyjny;
- d) pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP: 2 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt;
- e) pomoc na udział MŚP w targach: 2 mln EUR na przedsiębiorstwo rocznie;
- f) pomoc dla MŚP na koszty współpracy ponoszone w związku z udziałem w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej: 2 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt;
- g) pomoc na finansowanie ryzyka: 15 mln EUR na kwalifikowalne przedsiębiorstwo zgodnie z art. 21 ust. 9;
- h) pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność: kwoty określone na przedsiębiorstwo w art. 22 ust. 3, 4 i 5;
- i) pomoc na badania i rozwój:
 - (i) jeśli projekt obejmuje głównie badania podstawowe: 40 mln EUR dla przedsiębiorstwa, na jeden projekt; dotyczy to sytuacji, w której więcej niż połowa kosztów kwalifikowalnych projektu jest ponoszona na działania wchodzące w zakres kategorii badań podstawowych;
 - (ii) jeśli projekt obejmuje głównie badania przemysłowe: 20 mln EUR dla przedsiębiorstwa, na jeden projekt; dotyczy to sytuacji, w której więcej niż połowa kosztów kwalifikowalnych projektu jest ponoszona na działania wchodzące w zakres kategorii badań przemysłowych lub w zakres obydwu kategorii badań przemysłowych i podstawowych;
 - (iii) jeśli projekt obejmuje głównie eksperymentalne prace rozwojowe: 15 mln EUR dla przedsiębiorstwa, na jeden projekt; dotyczy to sytuacji, w której więcej niż połowa kosztów kwalifikowalnych projektu jest ponoszona na działania wchodzące w zakres kategorii eksperymentalnych prac rozwojowych;
 - (iv) jeśli jest to projekt EUREKA lub projekt realizowany przez wspólne przedsiębiorstwo utworzone na podstawie art. 185 lub art. 187 Traktatu, kwoty, o których mowa w ppkt (i)-(iii), są podwojone.
 - (v) jeżeli pomoc na projekty badawczo-rozwojowe jest przyznana w formie zaliczek zwrotnych, które - przy braku przyjętej metody obliczania ekwiwalentu dotacji brutto - są wyrażone jako odsetek kosztów kwalifikowalnych, a środek przewiduje, że w przypadku pomyślnego wyniku projektu, na podstawie rozsądnej i ostrożnej hipotezy, zaliczki zostaną spłacone przy zastosowaniu stopy procentowej co najmniej równej stopie dyskontowej obowiązującej w momencie przyznania pomocy, to kwoty, o których mowa w ppkt (i)-(iv), są zwiększane o 50 %;
 - (vi) w przypadku pomocy na studia wykonalności poprzedzające działania badawcze: 7,5 mln EUR na badanie;
- j) pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą: 20 mln EUR na infrastrukturę;
- k) pomoc dla klastrów innowacyjnych: 7,5 mln EUR na klastr;
- l) pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności: 5 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt;
- m) pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne: 7,5 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt;
- n) pomoc szkoleniowa: 2 mln EUR na projekt szkoleniowy;
- o) pomoc na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji: 5 mln EUR na przedsiębiorstwo rocznie;
- p) pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń na zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych: 10 mln EUR na przedsiębiorstwo rocznie;
- q) pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych: 10 mln EUR na przedsiębiorstwo rocznie;
- r) pomoc na rekompensatę kosztów wsparcia udzielanego pracownikom znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji: 5 mln EUR na przedsiębiorstwo rocznie;
- s) pomoc inwestycyjna na ochronę środowiska, wyłączając pomoc inwestycyjną na rekultywację zanieczyszczonych terenów oraz pomoc na sieć dystrybucji będącą częścią efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i chłodniczego: 15 mln EUR na przedsiębiorstwo i na jeden projekt inwestycyjny;
- t) pomoc inwestycyjna na projekty związane z efektywnością energetyczną: 10 mln EUR zgodnie z art. 39 ust. 5;
- u) pomoc inwestycyjna na rekultywację zanieczyszczonych terenów: 20 mln EUR na przedsiębiorstwo i na jeden projekt inwestycyjny;
- v) pomoc operacyjna na produkcję energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz pomoc operacyjna na promowanie energii ze źródeł odnawialnych w instalacjach działających na małą skalę: 15 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt. W przypadku gdy pomoc jest przyznana na podstawie procedury przetargowej zgodnej

z zasadami konkurencji na mocy art. 42: 150 mln EUR rocznie z uwzględnieniem połączonego budżetu wszystkich programów objętych art. 42;

w) pomoc inwestycyjna na rzecz lokalnej sieci ciepłowniczej lub chłodniczej: 20 mln EUR na przedsiębiorstwo i na jeden projekt inwestycyjny;

x) pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną: 50 mln EUR na przedsiębiorstwo i na jeden projekt inwestycyjny;

y) pomoc na infrastrukturę szerokopasmową: 70 mln EUR łącznych kosztów na projekt;

z) ⁸⁹ pomoc inwestycyjna na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego: 150 mln EUR na projekt; pomoc operacyjna na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego: 75 mln EUR dla jednego przedsiębiorstwa rocznie;

aa) pomoc na rzecz utworów audiowizualnych: 50 mln EUR na projekt rocznie;

bb) ⁹⁰ pomoc inwestycyjna na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną: 30 mln EUR lub jeżeli łączne koszty przekraczają 100 mln EUR na projekt; pomoc operacyjna na infrastrukturę sportową: 2 mln EUR na infrastrukturę rocznie;

cc) pomoc inwestycyjna na lokalną infrastrukturę: 10 mln EUR lub łączne koszty przekraczają 20 mln EUR na tę samą infrastrukturę;

dd) ⁹¹ pomoc na rzecz regionalnych portów lotniczych: poziomy intensywności pomocy i kwoty pomocy określone w art. 56a;

ee) ⁹² pomoc na rzecz portów morskich: koszty kwalifikowalne w wysokości 130 mln EUR na projekt (lub 150 mln EUR na projekt w porcie morskim uwzględniony w planie prac dotyczącym korytarza sieci bazowej, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 ⁹³); w przypadku pogłębiania za projekt uznaje się wszystkie prace pogłębiarskie przeprowadzone w ciągu jednego roku kalendarzowego;

ff) ⁹⁴ pomoc na rzecz portów śródlądowych: koszty kwalifikowalne w wysokości 40 mln EUR na projekt (lub 50 mln EUR na projekt w porcie śródlądowym uwzględniony w planie prac dotyczącym korytarza sieci bazowej, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia (UE) nr 1315/2013); w przypadku pogłębiania za projekt uznaje się wszystkie prace pogłębiarskie przeprowadzone w ciągu jednego roku kalendarzowego.

2. Nie należy obchodzić progów określonych lub wspomnianych w ust. 1 poprzez sztuczne dzielenie programów pomocy lub projektów pomocy.

Artykuł 5

Przejrzystość pomocy

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się jedynie do pomocy, w przypadku której możliwe jest wcześniejsze dokładne obliczenie ekwiwalentu dotacji brutto bez konieczności przeprowadzania oceny ryzyka ("pomoc przejrzysta").

2. Za pomoc przejrzystą uznaje się następujące kategorie pomocy:

a) pomoc w formie dotacji oraz dotacji na spłatę odsetek;

b) pomoc w formie pożyczek, gdzie ekwiwalent dotacji brutto oblicza się na podstawie stopy referencyjnej obowiązującej w dniu przyznania pomocy;

c) pomoc w formie gwarancji:

(i) jeżeli ekwiwalent dotacji brutto obliczono na podstawie bezpiecznych stawek określonych w obwieszczeniu Komisji; lub

(ii) jeżeli przed wdrożeniem środka metoda obliczania ekwiwalentu dotacji brutto gwarancji została zatwierdzona na podstawie obwieszczenia Komisji w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa w formie gwarancji ⁹⁵ lub na podstawie zawiadomienia, którym zastąpiono powyższe obwieszczenie, w następstwie zgłoszenia tej metody do Komisji na mocy obowiązującego rozporządzenia przyjętego przez Komisję w dziedzinie pomocy państwa, a zatwierdzona metoda wyraźnie odnosi się do przedmiotowego rodzaju gwarancji i rodzaju transakcji bazowej w kontekście stosowania niniejszego rozporządzenia;

d) pomoc w formie korzyści podatkowych, w której w ramach środka przewidziano pułap zapobiegający przekroczeniu obowiązującego progu;

e) pomoc na rozwój obszarów miejskich, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w art. 16;

f) pomoc w formie środków finansowania ryzyka, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w art. 21;

g) pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w art. 22;

h) pomoc na projekty związane z efektywnością energetyczną, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w art. 39;

i) pomoc w formie dopłat do ceny rynkowej, jeśli spełnione są warunki określone w art. 42;

j) pomoc w formie zaliczek zwrotnych, jeżeli łączna nominalna kwota zaliczek zwrotnych nie przekracza progów obowiązujących na mocy niniejszego rozporządzenia lub jeżeli metoda obliczania ekwiwalentu dotacji brutto zaliczki zwrotnej została - po zgłoszeniu jej Komisji - zaakceptowana przed wprowadzeniem środka;

k) ⁹⁶ pomoc w formie sprzedaży lub dzierżawy lub najmu rzeczowych aktywów trwałych poniżej stawek rynkowych, jeśli ich wartość została ustalona przez niezależnego eksperta w drodze wyceny przeprowadzonej przed transakcją lub przez odniesienie do dostępnej publicznie, regularnie aktualizowanej i ogólnie przyjętej wartości referencyjnej.

Artykuł 6

Efekt zachęty

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się jedynie do pomocy, która wywołuje efekt zachęty.
2. Uznaje się, że pomoc wywołuje efekt zachęty, jeżeli beneficjent złożył do danego państwa członkowskiego pisemny wniosek o przyznanie pomocy przed rozpoczęciem prac nad projektem lub rozpoczęciem działalności. Wniosek o przyznanie pomocy musi zawierać co najmniej następujące informacje:
 - a) nazwę przedsiębiorstwa i informację o jego wielkości;
 - b) opis projektu, w tym daty jego rozpoczęcia i zakończenia;
 - c) lokalizację projektu;
 - d) wykaz kosztów projektu;
 - e) rodzaj pomocy (dotacja, pożyczka, gwarancja, zaliczka zwrotna, zastrzyk kapitałowy lub inne) oraz kwota finansowania publicznego, potrzebnego do realizacji projektu.
3. Uznaje się, że pomoc *ad hoc* przyznana dużym przedsiębiorstwom wywołuje efekt zachęty, jeśli - oprócz zapewnienia spełnienia warunku określonego w ust. 2 - państwo członkowskie przed przyznaniem pomocy sprawdziło, że dokumentacja przygotowana przez beneficjenta zakłada, że pomoc przyniesie jeden lub więcej z poniższych efektów:
 - a) w przypadku regionalnej pomocy inwestycyjnej: przeprowadzenie projektu, który nie zostałby przeprowadzony na danym obszarze albo nie przyniósłby wystarczających korzyści beneficjentowi na danym obszarze w razie braku takiego środka pomocy;
 - b) we wszystkich pozostałych przypadkach, w których występuje:
 - znaczące zwiększenie zasięgu projektu lub działania dzięki środkowi pomocy, lub
 - znaczące zwiększenie całkowitej kwoty wydanej przez beneficjenta na projekt lub działanie dzięki środkowi pomocy, lub
 - znaczące przyspieszenie zakończenia projektu lub działania.
4. W drodze odstępstwa od przepisów ust. 2 i 3 uznaje się, że środki w formie korzyści podatkowych wywołują efekt zachęty, jeżeli spełnione są następujące warunki:
 - a) środek ustanawia prawo do uzyskania pomocy zgodnie z obiektywnymi kryteriami i bez dalszej ingerencji ze strony państwa członkowskiego; oraz
 - b) środek został przyjęty i obowiązuje przed przystąpieniem do realizacji projektu lub działania objętego pomocą, z wyjątkiem kolejnych wersji programów pomocy fiskalnej, jeśli dane działanie było już objęte poprzednimi programami w formie korzyści podatkowych.
5. W drodze odstępstwa od przepisów ust. 2, 3 i 4 w przypadku następujących kategorii pomocy nie obowiązuje wymóg wywoływania efektu zachęty lub uznaje się, że wywołują one taki efekt:
 - a) ⁹⁷ regionalna pomoc operacyjna i regionalna pomoc na rozwój obszarów miejskich, wtedy gdy spełnione są odpowiednie warunki ustanowione w art. 15 i 16;
 - b) pomoc na dostęp do finansowania dla MŚP, jeżeli spełnione zostały odpowiednie warunki ustanowione w art. 21 i 22;
 - c) pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych, jeżeli spełnione są odnośne warunki określone odpowiednio w art. 32 i 33;
 - d) ⁹⁸ pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych oraz pomoc na rekompensatę kosztów wsparcia udzielanego pracownikom znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, wtedy gdy spełnione są odpowiednie warunki określone w art. 34 i 35;
 - e) pomoc w formie ulg podatkowych na ochronę środowiska w formie zgodnie z dyrektywą 2003/96/WE, jeśli spełnione są warunki określone w art. 44 niniejszego rozporządzenia;
 - f) pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 50;
 - g) pomoc o charakterze społecznym na transport przeznaczony dla mieszkańców regionów oddalonych, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 51;
 - h) pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w art. 53.

Artykuł 7

Intensywność pomocy i koszty kwalifikowalne

- ⁹⁹ Do celów obliczania intensywności pomocy i kosztów kwalifikowalnych stosuje się kwoty przed potrąceniem podatku lub innych opłat. Koszty kwalifikowalne są udokumentowane w sposób jasny, szczegółowy i aktualny. Wysokość kosztów kwalifikowalnych można obliczyć zgodnie z formami kosztów uproszczonych określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ¹⁰⁰ pod warunkiem że działanie jest co najmniej częściowo finansowane z funduszu unijnego, który pozwala na wykorzystanie takich form kosztów uproszczonych oraz że dany rodzaj kosztów jest kwalifikowalny na podstawie odpowiedniego przepisu dotyczącego wyłączenia.
- W przypadku gdy pomoc przyznawana jest w formie innej niż dotacja, kwotę pomocy stanowi ekwiwalent dotacji brutto pomocy.
- ¹⁰¹ Pomoc wypłacana w przyszłości, w tym pomoc wypłacana w kilku ratach, jest dyskontowana do wartości w momencie jej przyznania. Wartość kosztów kwalifikowalnych jest dyskontowana do ich wartości w chwili przyznania pomocy. Stopą procentową stosowaną do dyskontowania jest stopa dyskontowa obowiązująca w momencie przyznania pomocy.
- ¹⁰² (skreślony).
- Jeżeli pomoc przyznana jest w formie zaliczek zwrotnych, które - przy braku przyjętej metody obliczania ekwiwalentu dotacji brutto - są wyrażone jako odsetek kosztów kwalifikowalnych, a środek przewiduje, że w przypadku pomyślnego wyniku projektu, na podstawie rozsądnej i ostrożnej hipotezy, zaliczki zostaną spłacone przy zastosowaniu stopy procentowej co najmniej równej stopie dyskontowej obowiązującej w momencie przyznania pomocy, to maksymalne poziomy intensywności pomocy określone w rozdziale III można zwiększyć o 10 punktów procentowych.
- W przypadku pomocy regionalnej udzielanej w formie zaliczek zwrotnych maksymalne poziomy intensywności pomocy określone w mapie pomocy regionalnej obowiązujące w momencie przyznania pomocy nie mogą być podwyższone.

Artykuł 8

Kumulacja

- Aby ustalić, czy przestrzegane są określone w art. 4 progi pomocy powodujące obowiązek zgłoszenia oraz określone w rozdziale III progi maksymalnej intensywności pomocy, uwzględnia się całkowitą kwotę pomocy państwa dla działania, projektu lub przedsiębiorstwa objętego pomocą.
- W przypadku gdy finansowanie Unii zarządzane centralnie przez instytucje, agencje, wspólne przedsięwzięcia lub inne organy Unii, które nie znajduje się bezpośrednio ani pośrednio pod kontrolą państwa członkowskiego, jest połączone z pomocą państwa, do określenia, czy przestrzegane są progi powodujące obowiązek zgłoszenia i maksymalne intensywności pomocy, uwzględnia się wyłącznie pomoc państwa, pod warunkiem że łączna kwota finansowania publicznego przyznanego w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych nie przekracza najkorzystniejszej stopy finansowania określonej w obowiązujących przepisach prawa Unii.
- Wyłączoną na mocy niniejszego rozporządzenia pomoc, w przypadku której można wyodrębnić koszty kwalifikowalne, można kumulować z:
 - wszelką inną pomocą państwa, pod warunkiem że środki te dotyczą różnych, możliwych do wyodrębnienia kosztów kwalifikowalnych;
 - wszelką inną pomocą państwa w odniesieniu do tych samych - pokrywających się częściowo lub w całości - kosztów kwalifikowalnych tylko wówczas, gdy taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższego poziomu intensywności pomocy lub kwoty pomocy mających zastosowanie do tej pomocy na mocy niniejszego rozporządzenia.
- Pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, wyłączoną na mocy art. 21, 22 i 23 niniejszego rozporządzenia, można kumulować z każdą inną pomocą państwa, w przypadku której można wyodrębnić koszty kwalifikowalne. Pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, można kumulować z wszelką inną pomocą państwa, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, do najwyższego odpowiedniego łącznego progu finansowania ustalonego pod kątem specyficznych uwarunkowań każdego przypadku w niniejszym lub innym rozporządzeniu o wyłączeniach grupowych lub decyzji Komisji.
- Pomocy państwa wyłączonej na mocy niniejszego rozporządzenia nie można kumulować z pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeżeli skutkiem takiej kumulacji byłoby przekroczenie poziomów intensywności pomocy określonych w rozdziale III niniejszego rozporządzenia.
- W drodze odstępstwa od przepisów ust. 3 lit. b) pomoc przeznaczoną na pracowników niepełnosprawnych przewidzianą w art. 33 i 34 można kumulować z inną pomocą wyłączoną na mocy niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, przekraczając najwyższe progi mające zastosowanie na mocy niniejszego rozporządzenia, pod warunkiem że w wyniku tej kumulacji intensywność pomocy nie przekroczy 100 % odpowiednich kosztów w okresie zatrudnienia danych pracowników.

7. ¹⁰³ W drodze odstępstwa od ust. 1-6, podczas określania, czy pułapy dla regionalnej pomocy operacyjnej w regionach najbardziej oddalonych wskazane w art. 15 ust. 4 są przestrzegane, uwzględnia się jedynie regionalną pomoc operacyjną w regionach najbardziej oddalonych, wdrożoną zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 9

Publikacja i informacja

1. Zainteresowane państwo członkowskie zapewnia publikację na kompleksowej stronie internetowej dotyczącej pomocy państwa następujących danych na szczeblu krajowym lub regionalnym:

- a) podsumowania informacji, o których mowa w art. 11, w standardowym formacie określonym w załączniku II lub link do niego;
- b) pełnego tekstu poszczególnych środków pomocy, o których mowa w art. 11, lub link zapewniający dostęp do pełnego tekstu;
- c) informacji, o których mowa w załączniku III, na temat każdej pomocy indywidualnej przekraczającej 500.000 EUR.

W odniesieniu do pomocy przyznanej na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej, informacje, o których mowa w niniejszym ustępie, umieszcza się na stronie internetowej państwa członkowskiego, w którym dana instytucja zarządzająca, zgodnie z definicją w art. 21 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013, ma siedzibę. Opcjonalnie, uczestniczące państwa członkowskie mogą również postanowić, że każde z nich dostarcza informacje dotyczące środków pomocy na swoim terytorium na odpowiednich stronach internetowych.

2. W przypadku programów w formie korzyści podatkowych oraz programów objętych art. 16 i 21 ¹⁰⁴ warunki określone w ust. 1 lit. c) niniejszego artykułu uznaje się za spełnione, jeżeli państwa członkowskie publikują wymagane informacje dotyczące kwot pomocy indywidualnej w następujących przedziałach (w mln EUR):

0,5-1;

1-2;

2-5;

5-10;

10-30; oraz

30 lub więcej.

3. W przypadku programów, o których mowa w art. 51 niniejszego rozporządzenia, obowiązki dotyczące publikacji określone w niniejszym artykule nie dotyczą konsumentów końcowych.

4. Informacje, o których mowa w ust. 1 lit. c) niniejszego artykułu, przedstawia się i udostępnia w sposób znormalizowany opisany w załączniku III, umożliwiając sprawne wyszukiwanie i pobieranie tych informacji. Informacje, o których mowa w ust. 1, są publikowane w terminie 6 miesięcy od daty przyznania pomocy lub, w przypadku pomocy w formie ulgi podatkowej, w ciągu 1 roku od daty, w której wymagane jest złożenie deklaracji podatkowej, i będą dostępne co najmniej przez okres 10 lat od dnia, w którym pomoc została przyznana.

5. Komisja publikuje na swojej stronie internetowej:

- a) linki do stron internetowych dotyczących pomocy państwa, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu;
- b) podsumowanie, o którym mowa w art. 11.

6. Państwa członkowskie muszą zastosować się do przepisów niniejszego artykułu najpóźniej w ciągu dwóch lat od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

ROZDZIAŁ II

MONITOROWANIE

Artykuł 10

Wycofanie przywileju wyłączenia grupowego

Jeżeli państwo członkowskie przyznaje pomoc rzekomo wyłączoną z obowiązku zgłoszenia na mocy niniejszego rozporządzenia, nie spełniając przy tym warunków określonych w rozdziałach I-III, Komisja może, po umożliwieniu zainteresowanemu państwu członkowskiemu przedstawienia swojego stanowiska, przyjąć decyzję stwierdzającą, że całość lub część przyszłych środków pomocy przyjętych przez dane państwo członkowskie, które w innych okolicznościach spełniałoby wymogi niniejszego rozporządzenia, ma podlegać obowiązkowi zgłoszenia do Komisji zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu. Środki podlegające zgłoszeniu mogą zostać ograniczone do środków przyznających niektóre rodzaje pomocy lub na rzecz niektórych beneficjentów lub do środków przyjętych przez niektóre organy danego państwa członkowskiego.

Artykuł 11

Sprawozdawczość

Państwa członkowskie, lub ewentualnie - w przypadku pomocy przyznawanej na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej - państwo członkowskie, w którym instytucja zarządzająca, zgodnie z definicją w art. 21 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013, ma siedzibę, przekazuje Komisji:

- a) za pośrednictwem systemu elektronicznej notyfikacji Komisji skrócone informacje na temat każdego środka pomocy wyłączonego na mocy niniejszego rozporządzenia, w standardowym formacie określonym w załączniku II, wraz z linkiem zapewniającym dostęp do pełnego tekstu środka pomocy, włącznie z jego zmianami, w ciągu 20 dni roboczych od jego wejścia w życie;
- b) sprawozdanie roczne, o którym mowa w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE¹⁰⁵ wraz ze zmianami, w formie elektronicznej, w sprawie stosowania niniejszego rozporządzenia, zawierające informacje zawarte w rozporządzeniu wykonawczym, w odniesieniu do każdego pełnego roku lub każdej części roku, kiedy zastosowanie ma niniejsze rozporządzenie.

Artykuł 12¹⁰⁶

Monitorowanie

1. Aby umożliwić Komisji monitorowanie pomocy wyłączonej z obowiązku zgłoszenia na mocy niniejszego rozporządzenia, państwa członkowskie lub ewentualnie - w przypadku pomocy przyznawanej na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej - państwo członkowskie, w którym instytucja zarządzająca ma siedzibę, prowadzą szczegółową dokumentację obejmującą informacje i dokumenty uzupełniające niezbędne do ustalenia, że wszystkie warunki określone w niniejszym rozporządzeniu zostały spełnione. Dokumentacja ta jest przechowywana przez okres 10 lat od dnia przyznania pomocy ad hoc lub dnia przyznania ostatniej pomocy w ramach programu.
2. W przypadku programów, w ramach których pomoc podatkowa jest przyznawana automatycznie, takich jak programy oparte na deklaracjach podatkowych beneficjentów, oraz jeżeli nie przeprowadza się weryfikacji *ex ante* w celu ustalenia, czy wszystkie warunki dotyczące zgodności zostały spełnione w przypadku każdego beneficjenta, państwa członkowskie regularnie weryfikują, przynajmniej na zasadzie *ex post* i na podstawie próby, czy wszystkie warunki dotyczące zgodności zostały spełnione, oraz wyciągają konieczne wnioski. Państwa członkowskie przechowują szczegółową dokumentację weryfikacji przez okres co najmniej 10 lat od dnia przeprowadzenia kontroli.
3. Komisja może zażądać od każdego państwa członkowskiego wszelkich informacji i dokumentów uzupełniających, które uzna za konieczne do monitorowania stosowania niniejszego rozporządzenia, w tym informacji wymienionych w ust. 1 i 2. W terminie 20 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania lub w dłuższym terminie oznaczonym w wezwaniu dane państwo członkowskie przekazuje Komisji żądane informacje i dokumenty uzupełniające.

ROZDZIAŁ III

PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE DOTYCZĄCE RÓŻNYCH KATEGORII POMOCY

SEKCJA 1

Pomoc regionalna

Podsekcja A

Regionalna pomoc inwestycyjna i operacyjna

Artykuł 13¹⁰⁷

Zakres pomocy regionalnej

Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do:

- a) pomocy wspierającej działalność w sektorze hutnictwa żelaza i stali, sektorze węglowym, sektorze budownictwa okrętowego oraz sektorze włókien syntetycznych;
- b) pomocy przeznaczonej dla sektora transportu i na związaną z nim infrastrukturę oraz dla sektora wytwarzania i dystrybucji energii oraz na związaną z nim infrastrukturę, z wyjątkiem regionalnej pomocy inwestycyjnej w regionach najbardziej oddalonych i programów regionalnej pomocy operacyjnej;
- c) pomocy regionalnej w formie programów, które są ukierunkowane na ograniczoną liczbę konkretnych sektorów działalności gospodarczej; programów dotyczących działalności związanej z turystyką, infrastruktury

szerokopasmowej lub przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych nie uznaje się za ukierunkowane na konkretne sektory działalności gospodarczej;

d) regionalnej pomocy operacyjnej przyznawanej przedsiębiorstwom, których główna działalność wchodzi w zakres sekcji K "Działalność finansowa i ubezpieczeniowa" NACE Rev. 2, lub przedsiębiorstwom, które prowadzą działalność w ramach grupy przedsiębiorstw i których główna działalność wchodzi w zakres klas 70.10 "Działalność firm centralnych (head office)" lub 70.22 "Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, pozostałe" NACE Rev. 2.

Artykuł 14

Regionalna pomoc inwestycyjna

1. Środki regionalnej pomocy inwestycyjnej są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc przyznaje się w obszarach objętych pomocą.

3. Na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, pomoc może być przyznana na inwestycję początkową niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa beneficjenta. Na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, pomoc może być przyznana dla MŚP na dowolną formę inwestycji początkowej. Pomoc dla dużych przedsiębiorstw może zostać przyznana wyłącznie na inwestycję początkową na rzecz nowej działalności gospodarczej w danym obszarze.

4. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:

a) koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne;

b) szacunkowe koszty płacy wynikające z utworzenia miejsc pracy w następstwie inwestycji początkowej, obliczone za okres dwóch lat; lub

c) połączenie kosztów wchodzących w zakres lit. a) i b) nieprzekraczające kwoty a) lub b), w zależności od tego, która z tych kwot jest wyższa.

5. Inwestycja jest utrzymywana w obszarze otrzymującym pomoc przez co najmniej pięć lat lub, w przypadku MŚP, przez co najmniej trzy lata, od daty jej ukończenia. Powyższa zasada nie wyklucza wymiany w tym okresie przestarzałych lub zepsutych instalacji lub sprzętu, pod warunkiem że działalność gospodarcza zostanie utrzymana na danym obszarze przez stosowny minimalny okres.

6. ¹⁰⁸ Nabywane aktywa są nowe, z wyjątkiem aktywów nabywanych przez MŚP i z wyjątkiem przejęcia zakładu. Koszty związane z dzierżawą rzeczowych aktywów trwałych można uwzględnić na następujących warunkach:

a) dzierżawa/najem gruntów i budynków musi trwać przez okres co najmniej pięciu lat od przewidywanego terminu zakończenia projektu inwestycyjnego w przypadku dużych przedsiębiorstw lub trzech lat w przypadku MŚP;

b) dzierżawa/najem instalacji lub maszyn musi mieć formę leasingu finansowego i obejmować obowiązek zakupu aktywów przez beneficjenta po wygaśnięciu umowy.

W przypadku przejęcia aktywów zakładu w rozumieniu art. 2 pkt 49 lub 51 uwzględniane są wyłącznie koszty zakupu aktywów od osób trzecich niemających powiązań z nabywcą. Transakcja musi być przeprowadzana na warunkach rynkowych. Jeżeli pomoc na zakup aktywów przyznana została jeszcze przed ich zakupem, koszt tych aktywów odlicza się od kosztów kwalifikowalnych związanych z przejęciem zakładu. W przypadku gdy członek rodziny pierwotnego właściciela lub osoba zatrudniona przejmuje małe przedsiębiorstwo, warunek nakazujący nabycie aktywów od osób trzecich niezwiązanych z nabywcą zostaje uchylony. Nabycie udziałów/akcji nie stanowi inwestycji początkowej.

7. ¹⁰⁹ W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom na zasadniczą zmianę procesu produkcji koszty kwalifikowalne muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanych z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu trzech poprzednich lat obrotowych. W przypadku pomocy przyznanej na dywersyfikację istniejącego zakładu koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200 % wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac.

8. Wartości niematerialne i prawne kwalifikują się do obliczania kosztów inwestycyjnych, jeżeli spełniają następujące warunki:

a) należy z nich korzystać wyłącznie w zakładzie otrzymującym pomoc;

b) muszą podlegać amortyzacji;

c) należy je nabyć na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą; oraz

d) muszą być włączone do aktywów przedsiębiorstwa otrzymującego pomoc i muszą pozostać związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez co najmniej pięć lat lub trzy lata w przypadku MŚP.

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty wartości niematerialnych i prawnych są kwalifikowalne jedynie do wysokości 50 % całkowitych kwalifikowalnych kosztów inwestycji początkowej.

9. Jeżeli koszty kwalifikowalne oblicza się w odniesieniu do szacunkowych kosztów płacy, o których mowa w ust. 4 lit. b), muszą być spełnione następujące warunki:

- a) projekt inwestycyjny prowadzi do wzrostu netto liczby pracowników w danym zakładzie w porównaniu ze średnią z poprzednich 12 miesięcy, co oznacza, że od liczby miejsc pracy utworzonych w tym okresie należy odjąć każde zlikwidowane miejsce pracy;
- b) każde stanowisko zostaje obsadzone w ciągu trzech lat od zakończenia prac; oraz
- c) każde miejsce pracy utworzone dzięki inwestycji jest utrzymane na danym obszarze przez okres co najmniej pięciu lat od dnia pierwszego obsadzenia stanowiska lub trzech lat w przypadku MŚP.

10. Pomoc regionalna na rzecz rozwoju sieci szerokopasmowej musi spełniać następujące warunki:

- a) pomoc przyznaje się wyłącznie na obszarach, na których sieć tego rodzaju (podstawowa sieć szerokopasmowa lub sieć NGA) nie istnieje i najprawdopodobniej nie powstanie na zasadach komercyjnych w ciągu trzech lat od daty wydania decyzji o przyznaniu pomocy; oraz
- b) dotowany operator sieci oferuje aktywny i pasywny dostęp hurtowy na sprawiedliwych i niedyskryminacyjnych warunkach, z możliwością skutecznego i pełnego dostępu w przypadku sieci NGA; oraz
- c) pomoc jest przyznawana na podstawie konkurencyjnej procedury wyboru.

11. Pomoc regionalną na infrastrukturę badawczą przyznaje się wyłącznie, jeżeli przyznanie pomocy jest uzależnione od udostępnienia przedmiotowej infrastruktury na przejrzystych i niedyskryminacyjnych warunkach.

12. Intensywność pomocy wyrażona jako ekwiwalent dotacji brutto nie przekracza maksymalnej intensywności pomocy określonej w mapie pomocy regionalnej i obowiązującej w dniu przyznania pomocy na danym obszarze. W przypadkach gdy intensywność pomocy jest obliczana na podstawie ust. 4 lit. c), maksymalna intensywność pomocy nie może przekroczyć najbardziej korzystnej kwoty wynikającej z zastosowania tej intensywności na podstawie kosztów inwestycji lub kosztów płacy. W przypadku dużych projektów inwestycyjnych kwota pomocy nie przekracza dostosowanej kwoty pomocy obliczonej zgodnie z mechanizmem określonym w art. 2 pkt 20;

13. Każdą inwestycję początkową rozpoczętą przez tego samego beneficjenta (na poziomie grupy) w okresie trzech lat od daty rozpoczęcia prac nad inną inwestycją objętą pomocą w tym samym regionie na poziomie 3 wspólnej klasyfikacji jednostek terytorialnych do celów statystycznych uznaje się za część jednostkowego projektu inwestycyjnego. Jeżeli taki jednostkowy projekt inwestycyjny jest dużym projektem inwestycyjnym, łączna kwota pomocy na jednostkowy projekt inwestycyjny nie przekracza skorygowanej kwoty pomocy na duże projekty inwestycyjne.

14. Beneficjent pomocy musi wnieść wkład finansowy w wysokości co najmniej 25 % kosztów kwalifikowalnych, pochodzący ze środków własnych lub zewnętrznych źródeł finansowania, w postaci wolnej od wszelkiego publicznego wsparcia finansowego. W regionach najbardziej oddalonych na inwestycję dokonaną przez MŚP może zostać przyznana pomoc o maksymalnej intensywności pomocy powyżej 75 %; w takich sytuacjach pozostała część jest wnoszona w drodze wkładu finansowego przez beneficjenta pomocy.

15. W przypadku inwestycji początkowej związanej z projektami w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej objętymi rozporządzeniem (UE) nr 1299/2013, intensywność pomocy obszaru, na którym znajduje się dana inwestycja początkowa, ma zastosowanie do wszystkich beneficjentów uczestniczących w danym projekcie. Jeżeli inwestycja początkowa mieści się na dwóch lub większej liczbie obszarów objętych pomocą, zastosowanie ma maksymalna intensywność pomocy odnosząca się do tego obszaru objętego pomocą, na którym poniesiono najwięcej kosztów kwalifikowalnych. Na obszarach objętych pomocą kwalifikujących się do pomocy zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu przepis ten stosuje się do dużych przedsięwzięć, wyłącznie jeżeli inwestycja początkowa dotyczy nowej działalności gospodarczej.

16. ¹¹⁰ Beneficjent potwierdza, że nie dokonał przeniesienia do zakładu, w którym ma zostać dokonana inwestycja początkowa, której dotyczy wniosek o pomoc, w ciągu dwóch lat poprzedzających złożenie wniosku o pomoc, oraz zobowiązuje się, że nie dokona takiego przeniesienia przez okres dwóch lat od zakończenia inwestycji początkowej, której dotyczy wniosek o pomoc.

17. ¹¹¹ W sektorze rybołówstwa i akwakultury nie można przyznawać pomocy przedsiębiorstwom, które dopuściły się co najmniej jednego z naruszeń określonych w art. 10 ust. 1 lit. a)-d) i art. 10 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 ¹¹², oraz na operacje określone w art. 11 tego rozporządzenia.

Artykuł 15 ¹¹³

Regionalna pomoc operacyjna

1. Programy regionalnej pomocy operacyjnej w regionach najbardziej oddalonych, na obszarach słabo zaludnionych i obszarach bardzo słabo zaludnionych są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z wymogu zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, pod warunkiem że spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Na obszarach słabo zaludnionych programy regionalnej pomocy operacyjnej pokrywają dodatkowe koszty transportu towarów, które zostały wyprodukowane na obszarach kwalifikujących się do otrzymania pomocy operacyjnej, a także dodatkowe koszty transportu towarów, które są dalej przetwarzane na tych obszarach, na następujących warunkach:

- a) pomoc z góry obiektywnie obliczona na podstawie ustalonej kwoty lub wskaźnika na tonokilometr lub innej odpowiedniej jednostki;
- b) dodatkowe koszty transportu oblicza się na podstawie przejazdu towarów w obrębie granic danego państwa członkowskiego za pomocą środka transportu, którego koszt jest dla beneficjenta najniższy.

Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % dodatkowych kosztów transportu określonych w niniejszym ustępie.

3. Na obszarach bardzo słabo zaludnionych programy regionalnej pomocy operacyjnej zapobiegają wyludnianiu lub ograniczają je na następujących warunkach:

- a) beneficjenci prowadzą działalność gospodarczą na danym obszarze;
- b) roczna kwota pomocy przypadająca na beneficjenta w ramach wszystkich programów pomocy operacyjnej nie przekracza 20 % rocznych kosztów pracy poniesionych przez beneficjenta na danym obszarze.

4. W regionach najbardziej oddalonych programy pomocy operacyjnej pokrywają dodatkowe koszty operacyjne poniesione w tych regionach i będące bezpośrednim skutkiem co najmniej jednego z trwałych niekorzystnych warunków, o których mowa w art. 349 Traktatu, jeśli beneficjenci prowadzą działalność gospodarczą w najbardziej oddalonych regionach, pod warunkiem że roczna kwota pomocy na jednego beneficjenta w ramach wszystkich programów pomocy operacyjnej realizowanych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem nie przekracza żadnego z poniższych odsetków:

- a) 35 % wartości dodanej brutto wytworzonej w ciągu roku przez beneficjenta w danym regionie najbardziej oddalonym;
- b) 40 % rocznych kosztów pracy poniesionych przez beneficjenta w danym regionie najbardziej oddalonym;
- c) 30 % rocznych obrotów beneficjenta uzyskanych w danym regionie najbardziej oddalonym.

Podsekcja B

Pomoc na rzecz rozwoju obszarów miejskich

Artykuł 16

Pomoc regionalna na rzecz rozwoju obszarów miejskich

1. Pomoc regionalna na rozwój obszarów miejskich jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Projekty w zakresie rozwoju obszarów miejskich powinny spełniać następujące kryteria:

- a) są wdrażane poprzez fundusze na rzecz rozwoju obszarów miejskich na obszarach objętych pomocą;
- b) są współfinansowane przez europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne;
- c) wspierają realizację "zintegrowanej strategii zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich".

3. Łączna inwestycja w projekt na rzecz rozwoju obszarów miejskich w ramach środka pomocy na rzecz rozwoju obszarów miejskich nie przekracza 20 mln EUR.

4. Kosztami kwalifikowalnymi są całkowite koszty projektu na rzecz rozwoju obszarów miejskich w zakresie, w jakim są one zgodne z art. 65 i 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013¹¹⁴.

5. Pomoc przyznawana przez fundusz na rzecz rozwoju obszarów miejskich kwalifikowalnym projektom na rzecz rozwoju obszarów miejskich może przybierać formę kapitału własnego, quasi-kapitału własnego, pożyczek, gwarancji lub połączenia tych rozwiązań.

6. Pomoc na rzecz rozwoju obszarów miejskich służy pozyskaniu dodatkowych inwestycji od inwestorów prywatnych na szczeblu funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich lub projektów na rzecz rozwoju obszarów miejskich, tak aby osiągnąć łączną kwotę wynoszącą co najmniej 30 % łącznego finansowania przyznanego projektowi na rzecz rozwoju obszarów miejskich.

7. Inwestorzy publiczni i prywatni mogą wnieść wkład pieniężny lub niepieniężny lub ich połączenie na wdrożenie projektu na rzecz rozwoju obszarów miejskich. Wkład niepieniężny uwzględnia się według jego wartości rynkowej potwierdzonej przez niezależnego wykwalifikowanego eksperta lub uprawniony organ rządowy.

8. Środki na rzecz rozwoju obszarów miejskich muszą spełniać następujące warunki:

- a) zarządców funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich wybiera się w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania ofert zgodnego z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi. W szczególności nie różnicuje się zarządców funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich ze względu na miejsce prowadzenia ich działalności lub rejestracji w jakimkolwiek państwie członkowskim. Od zarządców funduszy na rzecz

rozwoju obszarów miejskich można wymagać spełnienia z góry określonych kryteriów obiektywnie uzasadnionych charakterem inwestycji;

b) niezależnych inwestorów prywatnych wybiera się w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania ofert zgodnego z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi i mającego na celu ustanowienie odpowiednich mechanizmów podziału zysków i ryzyka, przy czym w przypadku inwestycji innych niż gwarancje należy stosować raczej asymetryczny podział zysku aniżeli ochronę przed spadkiem wartości. Jeżeli inwestorów prywatnych nie wybrano w drodze takiego zaproszenia do składania ofert, godziwą stopę zwrotu dla inwestorów prywatnych określa niezależny ekspert wybrany w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania ofert;

c) w przypadku asymetrycznego podziału strat między inwestorami publicznymi a prywatnymi pierwsza strata pokrywana przez inwestora publicznego jest ograniczona do 25 % łącznej wartości inwestycji;

d) w przypadku gwarancji dla inwestorów prywatnych w projektach na rzecz rozwoju obszarów miejskich stopa gwarancji jest ograniczona do 80 %, a łączne straty pokrywane przez państwo członkowskie są ograniczone do 25 % gwarantowanego portfela bazowego;

e) inwestorzy mogą być reprezentowani w organach zarządzających funduszem na rzecz rozwoju obszarów miejskich, takich jak rada nadzorcza lub komitet doradczy;

f) fundusz na rzecz rozwoju obszarów miejskich zakładany jest zgodnie z obowiązującymi przepisami. Państwo członkowskie przewiduje procedurę *due dilligence*, tak aby zapewnić ekonomicznie opłacalną strategię inwestycyjną w celu wdrożenia środka pomocy na rzecz rozwoju obszarów miejskich.

9. Zarządzanie funduszami na rzecz rozwoju obszarów miejskich odbywa się na zasadach komercyjnych i zapewnia ekonomiczną motywację decyzji o finansowaniu. Uznaje się, że ma to miejsce, jeżeli zarządcy funduszu na rzecz rozwoju obszarów miejskich spełniają następujące warunki:

a) zarządcy funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich są zobowiązani na mocy prawa lub umowy do działania z należytą starannością charakteryzującą profesjonalnego zarządcę, w dobrej wierze oraz unikając konfliktu interesów; zastosowanie mają najlepsze praktyki i nadzór regulacyjny;

b) wynagrodzenie zarządców funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich jest zgodne z praktykami rynkowymi. Wymóg ten uznaje się za spełniony, jeśli zarządca jest wybierany w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania wniosków, opartego na obiektywnych kryteriach związanych z doświadczeniem, wiedzą fachową oraz potencjałem operacyjnym i finansowym;

c) zarządcy funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich otrzymują wynagrodzenie powiązane z uzyskanymi wynikami lub przejmują część związanego z inwestycją ryzyka poprzez współinwestowanie środków własnych, tak aby zapewnić, że interesy zarządców są trwale powiązane z interesami inwestorów publicznych;

d) zarządcy funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich określają strategię inwestycyjną, kryteria oraz proponowane ramy czasowe inwestycji w projekty rozwoju obszarów miejskich, określając z góry oczekiwany poziom rentowności i wpływ projektów na rozwój obszarów miejskich;

e) dla każdej inwestycji kapitałowej i quasi-kapitałowej istnieje jasna i realistyczna strategia wyjścia.

10. Jeżeli fundusz na rzecz rozwoju obszarów miejskich udziela pożyczek lub gwarancji na rzecz projektów z zakresu rozwoju obszarów miejskich, muszą być spełnione następujące warunki:

a) w przypadku pożyczek przy obliczaniu maksymalnej kwoty inwestycji dla celów ust. 3 niniejszego artykułu uwzględnia się nominalną kwotę pożyczki;

b) w przypadku gwarancji przy obliczaniu maksymalnej kwoty inwestycji dla celów ust. 3 niniejszego artykułu uwzględnia się nominalną kwotę pożyczki bazowej.

11. Państwo członkowskie może powierzyć wdrożenie środka pomocy na rzecz rozwoju obszarów miejskich podmiotowi, któremu powierzono zadanie.

SEKCJA 2

Pomoc dla MŚP

Artykuł 17

Pomoc inwestycyjna dla MŚP

1. Pomoc inwestycyjna dla MŚP prowadzących działalność na terytorium Unii oraz poza jej granicami jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Koszty kwalifikowalne oznaczają jedno lub oba z poniższych:

a) koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne;

- b) szacunkowe koszty płacy za okres dwóch lat w odniesieniu do miejsc pracy powstałych bezpośrednio w wyniku realizacji projektu inwestycyjnego.
3. Aby koszt inwestycji został uznany za kwalifikowalny do celów niniejszego artykułu, inwestycja musi obejmować:
- inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związane z założeniem nowej jednostki, rozbudową istniejącej jednostki, dywersyfikacją produkcji jednostki poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów lub zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego istniejącej jednostki; lub
 - nabycie aktywów należących do zakładu, jeżeli spełnione są następujące warunki:
 - zakład został zamknięty lub zostały zamknięte, gdyby zakup nie nastąpił,
 - aktywa są nabywane od osób trzecich niezwiązanych z nabywcą,
 - transakcja jest przeprowadzana na warunkach rynkowych.
- W przypadku gdy członek rodziny pierwotnego właściciela lub osoba zatrudniona przejmuje małe przedsiębiorstwo, warunek nakazujący nabycie aktywów od osób trzecich niezwiązanych z nabywcą zostaje uchylony. Samo nabycie akcji lub udziałów przedsiębiorstwa nie jest uważane za inwestycję.
4. Wartości niematerialne i prawne muszą spełniać wszystkie z następujących warunków:
- korzysta się z nich wyłącznie w zakładzie otrzymującym pomoc;
 - są uznawane za aktywa podlegające amortyzacji;
 - są nabywane na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą;
 - wchodzi w skład aktywów przedsiębiorstwa przez okres co najmniej trzech lat.
5. Miejsca pracy powstałe bezpośrednio w wyniku realizacji projektu inwestycyjnego muszą spełniać następujące warunki:
- miejsca pracy powstają w okresie trzech lat od daty zakończenia inwestycji;
 - dochodzi do wzrostu netto liczby zatrudnionych w danej jednostce w porównaniu ze średnią za poprzednie dwanaście miesięcy;
 - powstałe miejsca pracy są utrzymane przez minimalny okres trzech lat od daty pierwszego obsadzenia danego stanowiska.
6. Intensywność pomocy nie przekracza:
- 20 % kwalifikowalnych kosztów, w przypadku małych przedsiębiorstw;
 - 10 % kwalifikowalnych kosztów, w przypadku średnich przedsiębiorstw.

Artykuł 18

Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP

- Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
- Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.
- Kosztami kwalifikowalnymi są koszty usług doradczych świadczonych przez doradców zewnętrznych.
- Usługi takie nie mają charakteru ciągłego ani okresowego, nie są też związane ze zwykłymi kosztami operacyjnymi przedsiębiorstwa, takimi jak rutynowe usługi doradztwa podatkowego, regularne usługi prawnicze lub reklama.

Artykuł 19

Pomoc na udział MŚP w targach

- Pomoc na udział MŚP w targach jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
- Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty wynajmu, budowy i obsługi stoiska wystawowego podczas uczestnictwa przedsiębiorstwa w danych targach lub danej wystawie.
- Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.

Artykuł 20

Pomoc na koszty współpracy ponoszone przez MŚP uczestniczące w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej

- Pomoc na koszty współpracy ponoszone przez MŚP uczestniczące w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej objętych rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:
 - a) koszty współpracy organizacyjnej, w tym koszty personelu i biur w zakresie, w jakim są one powiązane z projektem współpracy;
 - b) koszty usług doradczych i usług wsparcia związanych ze współpracą i wykonanych przez zewnętrznych konsultantów i usługodawców;
 - c) koszty podróży, sprzętu i wydatki inwestycyjne bezpośrednio związane z projektem oraz amortyzacja narzędzi i sprzętu wykorzystywanych bezpośrednio na potrzeby projektu.
3. Usługi, o których mowa w ust. 2 lit. b), nie mają charakteru ciągłego ani okresowego, nie są też związane ze zwykłymi kosztami operacyjnymi przedsiębiorstwa, takimi jak rutynowe usługi doradztwa podatkowego, regularne usługi prawnicze lub zwyczajowa reklama.
4. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.

SEKCJA 3

Pomoc na dostęp MŚP do finansowania

Artykuł 21

Pomoc na finansowanie ryzyka

1. Programy pomocy na finansowanie ryzyka na rzecz MŚP są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Na poziomie pośredników finansowych pomoc na finansowanie ryzyka na rzecz niezależnych inwestorów prywatnych może przybrać jedną z następujących form:
 - a) kapitału własnego lub quasi-kapitału własnego lub środków finansowych, przeznaczonych na zapewnienie inwestycji w zakresie finansowania ryzyka bezpośrednio lub pośrednio kwalifikowalnym przedsiębiorstwom;
 - b) pożyczek mających zapewnić inwestycje w zakresie finansowania ryzyka bezpośrednio lub pośrednio kwalifikowalnym przedsiębiorstwom;
 - c) gwarancji, przeznaczonych na pokrycie strat z inwestycji w zakresie finansowania ryzyka, udzielanych bezpośrednio lub pośrednio kwalifikowalnym przedsiębiorstwom.
3. Na poziomie niezależnych inwestorów prywatnych pomoc na finansowanie ryzyka może przybierać formy wymienione w ust. 2 niniejszego artykułu lub formę bodźców podatkowych dla inwestorów prywatnych, którzy są osobami fizycznymi zapewniającymi finansowanie ryzyka bezpośrednio lub pośrednio kwalifikowalnym przedsiębiorstwom.
4. Na poziomie kwalifikowalnych przedsiębiorstw pomoc na finansowanie ryzyka może przybierać formę inwestycji kapitałowych, quasi-kapitałowych, pożyczek, gwarancji lub kombinacji tych rozwiązań.
5. Za przedsiębiorstwa kwalifikowalne uznaje się przedsiębiorstwa, które w momencie rozpoczęcia początkowej inwestycji w zakresie finansowania ryzyka są MŚP nienotowanymi na giełdzie i spełniają co najmniej jeden z następujących warunków:
 - a) nie prowadzą działalności na żadnym rynku;
 - b) prowadzą działalność na dowolnym rynku od mniej niż 7 lat od pierwszej komercyjnej sprzedaży;
 - c) potrzebują początkowej inwestycji w zakresie finansowania ryzyka, która - w oparciu o biznesplan przygotowany w celu wejścia na nowy rynek produktowy lub geograficzny - przekracza 50 % ich średnich rocznych obrotów w poprzednich 5 latach.
6. Pomoc na finansowanie ryzyka może też obejmować inwestycje kontynuacyjne dokonane w kwalifikowalnych przedsiębiorstwach, w tym po upływie siedmioletniego okresu, o którym mowa w ust. 5 lit. b), jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
 - a) nie przekroczono łącznej kwoty finansowania ryzyka określonej w ust. 9;
 - b) możliwość inwestycji kontynuacyjnych została przewidziana w początkowym biznesplanie;
 - c) przedsiębiorstwo otrzymujące inwestycje kontynuacyjne nie stało się powiązane, w rozumieniu art. 3 ust. 3 załącznika I, z innym przedsiębiorstwem, innym niż pośrednik finansowy lub niezależny inwestor prywatny dostarczający finansowanie ryzyka w ramach środka, chyba że nowy podmiot spełnia warunki określone w definicji MŚP.
7. W przypadku inwestycji kapitałowych i quasi-kapitałowych w kwalifikowalnych przedsiębiorstwach środek finansowania ryzyka może dostarczać wsparcia na refinansowanie tylko wtedy, gdy refinansowanie jest połączone z nowym kapitałem odpowiadającym co najmniej 50 % każdej rundy inwestycji w przedsiębiorstwach kwalifikowalnych.

8. W przypadku inwestycji kapitałowych i quasi-kapitałowych, o których mowa w ust. 2 lit. a), na cele zarządzania płynnością można wykorzystać nie więcej niż 30 % łącznej wartości wpłat na poczet kapitału i niewniesionego kapitału zadeklarowanego pośrednika finansowego.
9. Łączna kwota finansowania ryzyka, o której mowa w ust. 4, nie przekracza 15 mln EUR na kwalifikowalne przedsiębiorstwo w ramach dowolnego środka finansowania ryzyka.
10. W przypadku środków finansowania ryzyka zapewniających inwestycje kapitałowe, quasi-kapitałowe i pożyczkowe kwalifikowalnym przedsiębiorstwom środki finansowania ryzyka musi służyć pozyskaniu dodatkowego finansowania od niezależnych inwestorów prywatnych na poziomie pośredników finansowych lub kwalifikowalnych przedsiębiorstw, tak aby osiągnąć łączną stopę udziału prywatnego na następujących minimalnych poziomach:
- 10 % finansowania ryzyka przyznanego kwalifikowalnym przedsiębiorstwom przed dokonaniem przez nie pierwszej komercyjnej sprzedaży na dowolnym rynku;
 - 40 % finansowania ryzyka przyznanego kwalifikowalnym przedsiębiorstwom, o których mowa w ust. 5 lit. b) niniejszego artykułu;
 - 60 % finansowania ryzyka na inwestycje przyznanego kwalifikowalnym przedsiębiorstwom, o których mowa w ust. 5 lit. c), oraz na inwestycje kontynuacyjne w kwalifikowalnych przedsiębiorstwach po upływie siedmioletniego okresu, o którym mowa w ust. 5 lit. b).
11. Jeżeli środek finansowania ryzyka jest wdrażany poprzez pośrednika finansowego i skierowany do kwalifikowalnych przedsiębiorstw na różnych etapach rozwoju, o których mowa w ust. 10, i nie zakłada udziału prywatnego kapitału na poziomie kwalifikowalnych przedsiębiorstw, pośrednik finansowy osiąga stopę udziału prywatnego stanowiącą co najmniej średnią ważoną opartą na wielkości poszczególnych inwestycji w portfelu bazowym i będącą wynikiem zastosowania wobec takich inwestycji minimalnych stóp udziału, o których mowa w ust. 10.
12. W ramach środka finansowania ryzyka nie wprowadza się rozróżnienia na pośredników finansowych ze względu na miejsce prowadzenia przez nich działalności lub rejestracji w którymkolwiek państwie członkowskim. Od pośredników finansowych można wymagać spełnienia z góry określonych kryteriów obiektywnie uzasadnionych charakterem inwestycji.
13. Środek finansowania ryzyka musi spełniać następujące warunki:
- wdraża go jeden lub większa liczba pośredników finansowych, przy czym warunek ten nie odnosi się do zachęt podatkowych dla inwestorów prywatnych dotyczących ich inwestycji bezpośrednich w kwalifikowalne przedsiębiorstwa;
 - pośredników finansowych oraz inwestorów lub zarządców funduszy wybiera się w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania ofert, przeprowadzonego zgodnie z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi i mającego na celu ustanowienie odpowiednich mechanizmów podziału zysków i ryzyka, przy czym - w przypadku inwestycji innych niż gwarancje - należy stosować raczej asymetryczny podział zysku aniżeli ochronę przed spadkiem wartości;
 - w przypadku asymetrycznego podziału strat między inwestorami publicznymi a prywatnymi pierwsza strata pokrywana przez inwestora publicznego jest ograniczona do 25 % łącznej wartości inwestycji;
 - w przypadku gwarancji wchodzących w zakres ust. 2 lit. c) stopa gwarancji jest ograniczona do 80 %, a łączne straty pokrywane przez państwo członkowskie są ograniczone do 25 % gwarantowanego portfela bazowego. Bezpłatnie można udzielić jedynie gwarancji obejmujących oczekiwane straty gwarantowanego portfela bazowego. Jeżeli gwarancja obejmuje również nieoczekiwane straty, pośrednik finansowy płaci od części gwarancji obejmującej nieoczekiwane straty przewidzianą na warunkach rynkowych.
14. Środki finansowania ryzyka zapewniają podejmowanie decyzji finansowych motywowanych zyskiem. Uznaje się, że tak jest w przypadku, gdy spełnione są następujące warunki:
- pośredników finansowych ustanawia się zgodnie z obowiązującymi przepisami;
 - Państwo członkowskie, lub podmiot, któremu powierzono wdrożenie środka, przewiduje procedurę należytej staranności w celu zapewnienia pewnej pod względem handlowym strategii inwestycyjnej w celu wdrożenia środka finansowania ryzyka, w tym odpowiedniej polityki dywersyfikacji ryzyka mającej na celu osiągnięcie rentowności i efektywnej skali pod względem wielkości i zasięgu terytorialnego danego portfela inwestycji;
 - finansowanie ryzyka udzielane kwalifikowalnym przedsiębiorstwom opiera się na racjonalnym biznesplanie zawierającym szczegółowe informacje na temat produktu, sprzedaży i kształtowania się rentowności, określającym z góry rentowność;
 - dla każdej inwestycji kapitałowej i quasi-kapitałowej istnieje jasna i realistyczna strategia wyjścia.
15. Pośrednikami finansowymi zarządza się na zasadach komercyjnych. Wymóg ten uznaje się za spełniony, jeżeli pośrednik finansowy oraz - w zależności od rodzaju środka finansowania ryzyka - zarządca funduszu spełniają następujące warunki:

- a) są oni zobowiązani na mocy prawa lub umowy do działania z należytą starannością charakteryzującą profesjonalnego zarządcę, w dobrej wierze oraz unikając konfliktu interesów; zastosowanie mają najlepsze praktyki i nadzór regulacyjny;
 - b) ich wynagrodzenie jest zgodne z praktykami rynkowymi. Wymóg ten uznaje się za spełniony, jeśli zarządca lub pośrednik finansowy jest wybierany w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania ofert, opartego na obiektywnych kryteriach związanych z doświadczeniem, wiedzą fachową oraz potencjałem operacyjnym i finansowym;
 - c) otrzymują oni wynagrodzenie powiązane z uzyskanymi wynikami lub przejmują część ryzyka związanego z inwestycją ryzyka poprzez współinwestowanie środków własnych, tak aby zapewnić, że interesy zarządców są trwale powiązane z interesami inwestora publicznego;
 - d) określają oni strategię inwestycyjną, kryteria i proponowane ramy czasowe inwestycji;
 - e) inwestorzy mają prawo do bycia reprezentowanym w organach zarządzających funduszem inwestycyjnym, takich jak rada nadzorcza lub komitet doradczy.
16. ¹¹⁵ Środek finansowania ryzyka, w ramach którego przedsiębiorstwom kwalifikowalnym udzielane są gwarancje lub pożyczki lub zapewniane są inwestycje quasi-kapitałowe o takiej strukturze jak dług, musi spełniać następujące warunki:
- a) w wyniku środka pośrednik finansowy podejmuje inwestycje, które bez udziału pomocy nie zostałyby przeprowadzone albo zostałyby przeprowadzone w ograniczonym lub innym zakresie. Pośrednik finansowy jest w stanie wykazać, iż posiada mechanizm zapewniający, że wszelkie korzyści są w jak największym stopniu przekazywane beneficjentom końcowym w formie wyższego finansowania, bardziej ryzykownych portfeli, niższych wymogów dotyczących zabezpieczenia, niższych prowizji gwarancyjnych lub niższych stóp oprocentowania;
 - b) ¹¹⁶ w przypadku pożyczek oraz inwestycji quasi-kapitałowych o takiej strukturze jak dług, przy obliczaniu maksymalnej kwoty inwestycji dla celów ust. 9 uwzględnia się nominalną kwotę instrumentu;
 - c) w przypadku gwarancji nominalną kwotę bazowej pożyczki uwzględnia się przy obliczaniu maksymalnej kwoty inwestycji dla celów ust. 9. Wartość gwarancji nie może przekroczyć 80 % wartości pożyczki.
17. Państwo członkowskie może przydzielić zadanie wdrożenia środka finansowania ryzyka podmiotowi, któremu powierzono zadanie.
18. Pomoc na finansowanie ryzyka na rzecz MŚP, która nie spełnia warunków określonych w ust. 5, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli:
- a) na poziomie MŚP, pomoc spełnia warunki określone w rozporządzeniu (UE) nr 1407/2013; oraz
 - b) spełnione są wszystkie warunki określone w niniejszym artykule z wyjątkiem warunków określonych w ust. 5, 6, 9, 10 i 11; oraz
 - c) w przypadku środków finansowania ryzyka zapewniających inwestycje kapitałowe, quasi-kapitałowe i pożyczkowe kwalifikowalnym przedsiębiorstwom środek służy pozyskaniu dodatkowego finansowania od niezależnych inwestorów prywatnych na poziomie pośredników finansowych lub MŚP, tak aby osiągnąć łączną stopę udziału prywatnego wynoszącą co najmniej 60 % finansowania ryzyka udzielonego MŚP.

Artykuł 22

Pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność

1. Programy pomocy dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
 2. ¹¹⁷ Za przedsiębiorstwo kwalifikowalne uznaje się każde małe przedsiębiorstwo nienotowane na giełdzie w okresie do pięciu lat po jego rejestracji, pod warunkiem że przedsiębiorstwo spełnia następujące warunki:
 - a) nie przejęło działalności innego przedsiębiorstwa;
 - b) nie dokonało jeszcze podziału zysku;
 - c) nie zostało utworzone w drodze połączenia.
- W przypadku przedsiębiorstw kwalifikowalnych, które nie podlegają rejestracji, można uznać, że pięcioletni okres kwalifikowalności zaczyna się od momentu, kiedy przedsiębiorstwo albo rozpoczyna swoją działalność gospodarczą, albo podlega opodatkowaniu z tytułu swojej działalności gospodarczej.
- W drodze odstępstwa od akapitu pierwszego lit. c), przedsiębiorstwa utworzone w wyniku połączenia między przedsiębiorstwami kwalifikującymi się do pomocy na podstawie niniejszego artykułu również uznaje się za kwalifikujące się przedsiębiorstwa w okresie do pięciu lat od daty rejestracji najstarszego przedsiębiorstwa uczestniczącego w łączeniu.
3. Pomoc na rozpoczęcie działalności przyjmuje postać:
 - a) pożyczek o stopach oprocentowania niezgodnych z warunkami rynkowymi, udzielonych na okres 10 lat, których maksymalna kwota nominalna wynosi 1 mln EUR lub 1,5 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na

obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, lub 2 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu. W przypadku pożyczek udzielonych na okres od 5 do 10 lat maksymalną kwotę można dostosować, mnożąc powyższe kwoty przez iloraz 10 lat i okresu, na który udzielono danej pożyczki. W przypadku pożyczek udzielonych na mniej niż 5 lat maksymalna kwota wynosi tyle samo, co w przypadku pożyczek udzielonych na okres 5 lat;

b) gwarancji o prowizjach niezgodnych z warunkami rynkowymi, udzielonych na okres 10 lat, których maksymalna gwarantowana kwota wynosi 1,5 mln EUR lub 2,25 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, lub 3 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu. W przypadku gwarancji udzielonych na okres od 5 do 10 lat można dostosować maksymalną gwarantowaną kwotę, mnożąc powyższe kwoty przez iloraz 10 lat i okresu, na który udzielono danej gwarancji. W przypadku gwarancji udzielonych na mniej niż 5 lat maksymalna gwarantowana kwota wynosi tyle samo, co w przypadku gwarancji udzielonych na okres 5 lat. Wartość gwarancji nie może przekraczać 80 % wartości pożyczki;

c) dotacji, w tym inwestycji kapitałowych lub quasi-kapitałowych, zmniejszenia stóp oprocentowania lub prowizji gwarancyjnych w wysokości do 0,4 mln EUR ekwiwalentu dotacji brutto lub 0,6 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, lub 0,8 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu.

4. Beneficjent może otrzymywać wsparcie z kilku instrumentów pomocy, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, jeżeli odsetek kwoty przyznanej w ramach jednego instrumentu pomocy, obliczony na podstawie maksymalnych kwot pomocy dozwolonych w ramach danego instrumentu, jest uwzględniany do określenia pozostałego odsetka maksymalnej kwoty pomocy dozwolonej w ramach innych instrumentów wchodzących w skład takiego połączenia instrumentów.

5. W przypadku małych innowacyjnych przedsiębiorstw określone w ust. 3 kwoty maksymalne mogą zostać podwojone.

Artykuł 23

Pomoc na rzecz wielostronnych platform obrotu specjalizujących się w MŚP

1. Pomoc na rzecz wielostronnych platform obrotu specjalizujących się w MŚP jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Jeżeli podmiotem prowadzącym platformę jest małe przedsiębiorstwo, środek pomocy może przybrać formę pomocy na rozpoczęcie działalności dla podmiotu prowadzącego platformę, w związku z czym zastosowanie mają warunki określone w art. 22.

Środek pomocy może przybrać formę bodźców podatkowych dla niezależnych inwestorów prywatnych będących osobami fizycznymi, które to bodźce dotyczą inwestycji w zakresie finansowania ryzyka poczynionych za pomocą wielostronnych platform obrotu w przedsiębiorstwa kwalifikowalne na mocy warunków określonych w art. 21.

Artykuł 24

Pomoc na koszty rozpoznania

1. Pomoc na koszty rozpoznania jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Kosztami kwalifikowalnymi są koszty wstępnego rozpoznania i formalnej analizy *due diligence* podjętych przez zarządzających pośrednikami finansowymi lub przez inwestorów w celu identyfikacji przedsiębiorstw kwalifikowalnych na mocy art. 21 i 22.

3. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.

SEKCJA 4

Pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną

Artykuł 25

Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe

1. ¹¹⁸ Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, w tym projekty, które uzyskały znak jakości w postaci pieczęci doskonałości w ramach instrumentu przeznaczanego dla MŚP przewidzianego w programie "Horyzont 2020", jest zgodna

z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Część projektu badawczo-rozwojowego objęta pomocą w pełni należy do co najmniej jednej z następujących kategorii:
 - a) badania podstawowe;
 - b) badania przemysłowe;
 - c) eksperymentalne prace rozwojowe;
 - d) studium wykonalności.
3. Koszty kwalifikowalne projektów badawczo-rozwojowych przypisuje się do konkretnej kategorii działalności badawczo-rozwojowej i obejmują one:
 - a) koszty personelu: badaczy, techników i pozostałych pracowników pomocniczych w zakresie, w jakim są oni zatrudnieni przy danym projekcie;
 - b) koszty aparatury i sprzętu w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeśli aparatura i sprzęt nie są wykorzystywane na potrzeby projektu przez cały okres ich użytkowania, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości;
 - c) koszty budynków i gruntów w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeżeli chodzi o budynki, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości. W przypadku gruntów kosztami kwalifikowalnymi są koszty przekazania na zasadach handlowych lub faktycznie poniesione koszty kapitałowe;
 - d) koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne na warunkach pełnej konkurencji oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu;
 - e) dodatkowe koszty ogólne i inne koszty operacyjne, w tym koszty materiałów, dostaw i podobnych produktów, ponoszone bezpośrednio w wyniku realizacji projektu;
4. Za koszty kwalifikowalne w przypadku studium wykonalności uznaje się koszty jego realizacji.
5. Intensywność pomocy dla poszczególnych beneficjentów nie przekracza:
 - a) 100 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku badań podstawowych;
 - b) 50 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku badań przemysłowych;
 - c) 25 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku eksperymentalnych prac rozwojowych;
 - d) 50 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku studiów wykonalności.
6. Intensywność pomocy w przypadku badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych można zwiększyć do maksymalnie 80 % kosztów kwalifikowalnych w następujący sposób:
 - a) o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw oraz o 20 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw;
 - b) o 15 punktów procentowych, jeżeli spełniony jest jeden z następujących warunków:
 - (i) projekt zakłada efektywną współpracę:
 - między przedsiębiorstwami, wśród których przynajmniej jedno jest MŚP, lub jest realizowany w co najmniej dwóch państwach członkowskich lub w państwie członkowskim i w państwie umawiającej się strony Porozumienia EOG, przy czym żadne pojedyncze przedsiębiorstwo nie ponosi więcej niż 70 % kosztów kwalifikowalnych, lub
 - między przedsiębiorstwem i co najmniej jedną organizacją prowadzącą badania i upowszechniającą wiedzę, jeżeli ta ostatnia ponosi co najmniej 10 % kosztów kwalifikowalnych i ma prawo do publikowania własnych wyników badań;
 - (ii) wyniki projektu są szeroko rozpowszechniane podczas konferencji, za pośrednictwem publikacji, ogólnodostępnych baz bądź oprogramowania bezpłatnego lub otwartego.
7. Intensywność pomocy na studium wykonalności można zwiększyć o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw i o 20 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw;

Artykuł 26

Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą

1. Pomoc na utworzenie lub unowocześnienie infrastruktury badawczej wykorzystywanej do prowadzenia działalności gospodarczej jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Jeżeli infrastrukturę badawczą wykorzystuje się do prowadzenia zarówno działalności gospodarczej, jak i niegospodarczej, finansowanie, koszty i dochody z każdego rodzaju działalności należy rozliczać osobno, konsekwentnie stosując obiektywnie uzasadnione zasady rachunku kosztów.
3. Cena pobierana za prowadzenie i użytkowanie infrastruktury odpowiada cenie rynkowej.
4. Dostęp do infrastruktury jest udzielany szeregowi użytkowników na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przedsiębiorstwom, które finansują co najmniej 10 % kosztów inwestycji w infrastrukturę, można przyznać preferencyjny dostęp na bardziej korzystnych warunkach. Aby uniknąć nadmiernej rekompensaty, dostęp ten musi być proporcjonalny do wkładu przedsiębiorstwa w koszty inwestycji, a warunki te należy podawać do wiadomości publicznej.
5. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne.
6. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.
7. Jeżeli infrastruktura naukowo-badawcza otrzymuje finansowanie publiczne zarówno na działalność gospodarczą, jak i niegospodarczą, państwo członkowskie wprowadza mechanizm monitorowania i wycofania, aby zapewnić, że w wyniku zwiększenia udziału działalności gospodarczej w stosunku do sytuacji oczekiwanej w momencie przyznania pomocy nie przekroczono obowiązującej maksymalnej intensywności pomocy.

Artykuł 27

Pomoc dla klastrów innowacyjnych

1. Pomoc dla klastrów innowacyjnych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Pomocy dla klastrów innowacyjnych udziela się wyłącznie podmiotowi prawnemu zarządzającemu klastrem innowacyjnym (organizacją klastrową).
3. Dostęp do pomieszczeń, zaplecza oraz działań klastra jest udzielany szeregowi użytkowników na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przedsiębiorstwom, które finansują co najmniej 10 % kosztów inwestycji klastra innowacyjnego, można przyznać preferencyjny dostęp na bardziej korzystnych warunkach. Aby uniknąć nadmiernej rekompensaty, dostęp ten musi być proporcjonalny do wkładu przedsiębiorstwa w koszty inwestycji, a warunki te należy podawać do wiadomości publicznej.
4. Opłaty pobierane za korzystanie z zaplecza klastra i za udział w jego działaniach odpowiadają cenom rynkowym lub odzwierciedlają ich koszty.
5. Pomoc inwestycyjną można przyznać na utworzenie lub modernizację klastrów innowacyjnych. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne.
6. Intensywność pomocy inwestycyjnej dla klastrów innowacyjnych nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku klastrów innowacyjnych usytuowanych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych w przypadku klastrów innowacyjnych znajdujących się na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.
7. Na prowadzenie działalności klastrów innowacyjnych można udzielić pomocy operacyjnej. Jej czas trwania nie przekracza dziesięciu lat.
8. Za koszty kwalifikowalne pomocy operacyjnej dla klastrów innowacyjnych uznaje się koszty personelu i koszty administracyjne (w tym koszty ogólne) dotyczące:
 - a) aktywizacji klastra w celu ułatwienia współpracy, dzielenia się informacjami oraz świadczenia lub kierowania specjalistycznych i dopasowanych usług wsparcia dla biznesu;
 - b) marketingu klastra w celu zwiększenia udziału nowych przedsiębiorstw lub organizacji oraz zwiększenia widoczności klastra;
 - c) zarządzania zapleczem klastra; organizacji programów szkoleniowych, warsztatów i konferencji w celu wsparcia dzielenia się wiedzą, tworzenia sieci kontaktów i współpracy transnarodowej.
9. Intensywność pomocy operacyjnej nie przekracza 50 % łącznych kwalifikowalnych kosztów w okresie, na który przyznawana jest pomoc.

Artykuł 28

Pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności

1. Pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:

- a) koszty uzyskania, walidacji i obrony patentów i innych wartości niematerialnych i prawnych;
- b) koszty oddelegowania wysoko wykwalifikowanego personelu z organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę bądź z dużego przedsiębiorstwa, który to personel zajmuje się działalnością badawczą, rozwojową i innowacyjną na nowo utworzonych u beneficjenta stanowiskach i nie zastępuje innego personelu;
- c) koszty usług doradczych w zakresie innowacji i usług wsparcia innowacji.

3. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.

4. W szczególnym przypadku, jakim jest pomoc na usługi doradcze w zakresie innowacji i usługi wsparcia innowacji, intensywność pomocy może zostać zwiększona do 100 % kosztów kwalifikowalnych, pod warunkiem że całkowita kwota pomocy na usługi doradcze w zakresie innowacji i usługi wsparcia nie przekracza 200.000 EUR na jednostkę w dowolnym trzyletnim okresie.

Artykuł 29

Pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne

1. Pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc dla dużych przedsiębiorstw kwalifikuje się tylko pod warunkiem, że skutecznie współpracują one z MŚP w zakresie działalności objętej pomocą, a współpracujące MŚP ponoszą przynajmniej 30 % całkowitych kosztów kwalifikowalnych.

3. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:

- a) koszty personelu;
- b) koszty aparatury, sprzętu, budynków i gruntu w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu;
- c) koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne w warunkach pełnej konkurencji;
- d) dodatkowe koszty ogólne i inne koszty operacyjne, w tym koszty materiałów i podobnych produktów, ponoszone bezpośrednio w wyniku realizowania projektu.

4. Intensywność pomocy nie przekracza 15 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku dużych przedsiębiorstw i 50 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku MŚP.

Artykuł 30

Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rybołówstwa i akwakultury

1. Pomoc na badania i rozwój w sektorze rybołówstwa i akwakultury jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Projekt objęty pomocą leży w sferze zainteresowania wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze.

3. Przed terminem rozpoczęcia realizacji wspieranego projektu w internecie publikowane są następujące informacje:

- a) o planowanej realizacji projektu objętego pomocą;
- b) cele wspieranego projektu;
- c) przybliżony termin opublikowania spodziewanych wyników wspieranego projektu i miejsce ich ogłoszenia w internecie;
- d) informacja, że wyniki wspieranego projektu będą dostępne nieodpłatnie dla wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze.

4. Wyniki projektu objętego pomocą są dostępne w internecie począwszy od daty zakończenia takiego projektu lub od daty podania wszelkich informacji dotyczących takich wyników członkom jakiegokolwiek organizacji, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej. Wyniki są dostępne w internecie przez okres co najmniej 5 lat od daty zakończenia projektu objętego pomocą.

5. Pomoc przyznaje się bezpośrednio organizacjom prowadzącym badania i upowszechniającym wiedzę i nie zakłada ona bezpośredniego przyznawania pomocy niezwiązanej z badaniami przedsiębiorstwom produkującym, przetwarzającym lub wprowadzającym do obrotu produkty rybołówstwa i akwakultury.

6. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty, o których mowa w art. 25 ust. 3.

7. Intensywność pomocy nie przekracza 100 % kosztów kwalifikowalnych.

SEKCJA 5

Pomoc szkoleniowa

Artykuł 31

Pomoc szkoleniowa

1. Pomoc szkoleniowa jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Pomocy nie przyznaje się na szkolenia prowadzone przez przedsiębiorstwa w celu przestrzegania obowiązkowych norm krajowych w zakresie szkoleń.
3. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:
 - a) koszty zatrudnienia wykładowców poniesione za godziny, podczas których wykładowcy uczestniczą w szkoleniu;
 - b) ¹¹⁹ koszty operacyjne wykładowców i uczestników szkolenia bezpośrednio związane z projektem szkoleniowym, takie jak koszty podróży, koszty zakwaterowania, materiały bezpośrednio związane z projektem, amortyzacja narzędzi i wyposażenia w zakresie, w jakim są wykorzystywane wyłącznie na potrzeby projektu szkoleniowego;
 - c) koszty usług doradczych związanych z projektem szkoleniowym;
 - d) koszty personelu osób szkolonych i ogólne koszty pośrednie (koszty administracyjne, wynajem, koszty ogólne) poniesione za godziny, podczas których osoby szkolone biorą udział w szkoleniu.
4. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można zwiększyć maksymalnie do 70 % kosztów kwalifikowalnych w następujący sposób:
 - a) o 10 punktów procentowych w przypadku szkoleń dla pracowników niepełnosprawnych lub znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji;
 - b) o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średniego przedsiębiorstwa i o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małego przedsiębiorstwa.
5. W przypadku pomocy przyznawanej w sektorze transportu morskiego jej intensywność może zostać zwiększona do 100 % kosztów kwalifikowalnych, jeżeli spełnione są następujące warunki:
 - a) uczestnicy szkolenia nie są aktywnymi członkami załogi, lecz dodatkowymi członkami załogi; oraz
 - b) szkolenie jest prowadzone na pokładzie statków zarejestrowanych w rejestrach unijnych.

SEKCJA 6

Pomoc przeznaczona na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz pracowników niepełnosprawnych

Artykuł 32

Pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji

1. Programy pomocy na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty płacy w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia rekrutacji pracownika znajdującego się w szczególnie niekorzystnej sytuacji. W przypadku pracownika znajdującego się w bardzo niekorzystnej sytuacji za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty płacy za okres nie dłuższy niż 24 miesiące od dnia rekrutacji.
3. Jeżeli rekrutacja takich pracowników nie powoduje wzrostu netto liczby pracowników w danym przedsiębiorstwie w porównaniu ze średnią za poprzednie 12 miesięcy, powodem zwolnienia zapełnionego w ten sposób etatu lub etatów jest dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy, niepełnosprawność, przejście na emeryturę z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego, dobrowolne zmniejszenie wymiaru czasu pracy lub zgodne z prawem zwolnienie za naruszenie obowiązków pracowniczych, a nie redukcja etatu.
4. Z wyjątkiem przypadku zgodnego z prawem zwolnienia za naruszenie obowiązków pracowniczych, pracownik znajdujący się w szczególnie niekorzystnej sytuacji jest uprawniony do nieprzerwanego zatrudnienia przez minimalny okres zatrudnienia zgodny z przepisami krajowymi lub porozumieniami zbiorowymi regulującymi zawieranie umów o pracę.
5. Jeżeli okres ten jest krótszy niż 12 miesięcy, lub 24 miesiące w przypadku pracowników znajdujących się w bardzo niekorzystnej sytuacji, wówczas pomoc jest proporcjonalnie zmniejszona.
6. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.

Artykuł 33

Pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń na zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych

1. Pomoc na zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty płacy w danym okresie zatrudnienia pracownika niepełnosprawnego.
3. Jeżeli rekrutacja takich pracowników nie powoduje wzrostu netto liczby pracowników w danym przedsiębiorstwie w porównaniu ze średnią za poprzednie 12 miesięcy, powodem zwolnienia zapełnionego w ten sposób etatu lub etatów jest dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy, niepełnosprawność, przejście na emeryturę z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego, dobrowolne zmniejszenie wymiaru czasu pracy lub zgodne z prawem zwolnienie za naruszenie obowiązków pracowniczych, a nie redukcja etatu.
4. Z wyjątkiem przypadku zgodnego z prawem zwolnienia za naruszenie obowiązków pracowniczych, pracownik niepełnosprawny jest uprawniony do nieprzerwanego zatrudnienia przez minimalny okres zatrudnienia zgodny z przepisami krajowymi lub porozumieniami zbiorowymi prawnie wiążącymi dla przedsiębiorstwa i regulującymi zawieranie umów o pracę.
5. Intensywność pomocy nie przekracza 75 % kosztów kwalifikowalnych.

Artykuł 34

Pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych

1. Pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:
 - a) koszty adaptacji pomieszczeń;
 - b) koszty zatrudnienia personelu za czas poświęcony wyłącznie na pomoc pracownikom niepełnosprawnym oraz szkolenie tego personelu w zakresie wspierania pracowników niepełnosprawnych;
 - c) koszty adaptacji lub zakupu sprzętu lub zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych, w tym urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do ich potrzeb, które wykraczają poza koszty, jakie poniósłby beneficjent w przypadku zatrudnienia pracowników, którzy nie są niepełnosprawni;
 - d) koszty bezpośrednio związane z transportem pracowników niepełnosprawnych do miejsca pracy i transportem pracowników niepełnosprawnych związanym z wykonywaną pracą;
 - e) koszty płacy za godziny spędzone przez pracownika niepełnosprawnego na rehabilitacji;
 - f) w przypadku beneficjenta oferującego zatrudnienie chronione - koszty budowy, wyposażenia lub modernizacji jednostek produkcyjnych danego przedsiębiorstwa oraz wszelkie koszty administracyjne i koszty transportu bezpośrednio związane z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych.
3. Intensywność pomocy nie przekracza 100 % kosztów kwalifikowalnych.

Artykuł 35

Pomoc na rekompensatę kosztów wsparcia udzielanego pracownikom znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji

1. Pomoc na rekompensatę kosztów wsparcia udzielanego pracownikom znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Kosztami kwalifikowalnymi są koszty:
 - a) zatrudnienia personelu wyłącznie za czas poświęcony na pomoc pracownikom znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy od dnia rekrutacji pracownika znajdującego się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub przez okres nie dłuższy niż 24 miesiące od dnia rekrutacji pracownika znajdującego się w bardzo niekorzystnej sytuacji;
 - b) szkolenia takiego personelu w zakresie wspierania pracowników znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji.
3. Udzielane wsparcie obejmuje środki wspierania autonomii pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz ich adaptacji w środowisku pracy, wspierania pracowników w trakcie procedur socjalnych i administracyjnych, ułatwiania komunikacji z przedsiębiorcą i zarządzania konfliktami.
4. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.

SEKCJA 7

Pomoc na ochronę środowiska

Artykuł 36

Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych

1. Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Inwestycja spełnia jeden z następujących warunków:

a) umożliwia beneficjentowi podniesienie poziomu ochrony środowiska w wyniku prowadzonej przez niego działalności poprzez stosowanie norm surowszych niż normy unijne, niezależnie od istnienia obowiązujących norm krajowych, które są surowsze niż normy unijne;

b) umożliwia beneficjentowi podniesienie poziomu ochrony środowiska w wyniku prowadzonej przez niego działalności w przypadku braku norm unijnych.

3. Pomoc nie jest przyznawana w przypadku, gdy inwestycje są realizowane, by zapewnić przestrzeganie przez przedsiębiorstwa już przyjętych, ale jeszcze nieobowiązujących norm unijnych.

4. W drodze odstępstwa od ust. 3 pomoc można przyznać na:

a) zakup nowych środków transportu drogowego, kolejowego, śródlądowego i morskiego spełniających przyjęte normy unijne, pod warunkiem że dany zakup ma miejsce przed wejściem w życie tych norm unijnych i że z chwilą, gdy staną się obowiązkowe, nie mają zastosowania do środków transportu nabytych przed tą datą;

b) doposażenie istniejących środków transportu drogowego, kolejowego, śródlądowego i morskiego, pod warunkiem że normy unijne nie obowiązywały jeszcze w momencie wejścia tych środków transportu do użytku oraz że po wejściu w życie wspomniane normy nie są stosowane z mocą wsteczną wobec tych środków transportu.

5. Kosztami kwalifikowalnymi są dodatkowe koszty inwestycji konieczne, aby osiągnąć poziom wyższy niż wymagają tego obowiązujące normy unijne lub zwiększyć poziom ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych. Ustala się je w następujący sposób:

a) jeżeli koszty inwestycji w ochronę środowiska można wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję, za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty związane z ochroną środowiska;

b) w innych przypadkach koszty inwestycji w ochronę środowiska określa się poprzez odniesienie do podobnej, mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, która prawdopodobnie została by przeprowadzona w przypadku braku pomocy. Różnica między kosztami obydwu inwestycji określa koszt związany z ochroną środowiska i stanowi koszty kwalifikowalne.

Kosztów, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, nie uznaje się za kwalifikowalne.

6. Intensywność pomocy nie przekracza 40 % kosztów kwalifikowalnych.

7. Intensywność pomocy można zwiększyć o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średniego przedsiębiorstwa i o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małego przedsiębiorstwa.

8. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych dla inwestycji usytuowanych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych dla inwestycji usytuowanych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

Artykuł 37

Pomoc inwestycyjna na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych

1. Pomoc zachęcająca przedsiębiorstwa do przestrzegania jeszcze nieobowiązujących nowych norm unijnych podwyższających poziom ochrony środowiska jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Normy unijne muszą zostać przyjęte, a realizacja i zakończenie inwestycji muszą mieć miejsce co najmniej rok przed datą wejścia w życie danej normy.

3. Za koszty kwalifikowalne uznaje się dodatkowe koszty inwestycji konieczne, aby osiągnąć poziom wyższy, niż wymagają tego normy unijne. Ustala się je w następujący sposób:

a) jeżeli koszty inwestycji w ochronę środowiska można wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję, za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty związane z ochroną środowiska;

b) we wszystkich pozostałych przypadkach koszty inwestycji w ochronę środowiska określa się poprzez odniesienie do podobnej, mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, która prawdopodobnie została przeprowadzona w przypadku braku pomocy. Różnica między kosztami obu inwestycji określa koszt związany z ochroną środowiska i stanowi koszty kwalifikowalne.

Kosztów, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, nie uznaje się za kwalifikowalne.

4. Intensywność pomocy nie przekracza:

a) 20 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku małych przedsiębiorstw, 15 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku średnich przedsiębiorstw oraz 10 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku dużych przedsiębiorstw, jeżeli realizacja i zakończenie inwestycji mają miejsce wcześniej niż trzy lata przed dniem wejścia w życie nowej normy unijnej;

b) 15 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku małych przedsiębiorstw, 10 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku średnich przedsiębiorstw oraz 5 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku dużych przedsiębiorstw, jeżeli realizacja i zakończenie inwestycji mają miejsce w okresie od roku do trzech lat przed dniem wejścia w życie nowej normy unijnej.

5. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

Artykuł 38

Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną

1. Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom osiągnięcie efektywności energetycznej jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc nie jest przyznawana na mocy niniejszego artykułu, w przypadku gdy usprawnienia są realizowane w celu zapewnienia przestrzegania przez przedsiębiorstwa już przyjętych norm unijnych, nawet jeżeli normy te jeszcze nie obowiązują.

3. Za koszty kwalifikowalne uznaje się dodatkowe koszty inwestycji niezbędne do osiągnięcia wyższego poziomu efektywności energetycznej. Ustala się je w następujący sposób:

a) jeżeli koszty inwestycji w efektywność energetyczną można wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję, za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty związane z efektywnością energetyczną;

b) w innych przypadkach koszty inwestycji w efektywność energetyczną określa się poprzez odniesienie do podobnej, mniej efektywnej energetycznie inwestycji, która prawdopodobnie została przeprowadzona w przypadku braku pomocy. Różnica między kosztami obu inwestycji określa koszt związany z efektywnością energetyczną i stanowi koszty kwalifikowalne.

Kosztów, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu efektywności energetycznej, nie uznaje się za kwalifikowalne.

4. Intensywność pomocy nie przekracza 30 % kosztów kwalifikowalnych.

5. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małych przedsiębiorstw i o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średnich przedsiębiorstw.

6. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

Artykuł 39

Pomoc inwestycyjna na projekty wspierające efektywność energetyczną w budynkach

1. Pomoc inwestycyjna na projekty wspierające efektywność energetyczną w budynkach jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Do pomocy na mocy niniejszego artykułu kwalifikują się projekty dotyczące efektywności energetycznej związane z budynkami.

3. Kosztami kwalifikowalnymi są ogólne koszty projektu wspierającego efektywność energetyczną.
4. Pomoc jest przyznawana w formie środków finansowych, kapitału własnego, gwarancji lub pożyczki funduszowi na rzecz efektywności energetycznej lub innemu pośrednikowi finansowemu, który w pełni przekazuje pomoc beneficjentom końcowym będącym właścicielami lub najemcami budynku.
5. Pomoc przyznawana z funduszu na rzecz efektywności energetycznej lub przez innego pośrednika finansowego na kwalifikowalne projekty w zakresie efektywności energetycznej może przybierać formę pożyczek lub gwarancji. Wartość nominalna pożyczki lub gwarantowanej kwoty nie może przekroczyć 10 milionów EUR na projekt na poziomie beneficjentów końcowych. Gwarancja nie powinna przekraczać 80 % pożyczki bazowej.
6. Właściciele budynków zwracają funduszowi na rzecz efektywności energetycznej lub innemu pośrednikowi finansowemu kwotę nie niższą od nominalnej wartości pożyczki.
7. Pomoc na rzecz efektywności energetycznej służy pozyskaniu dodatkowych inwestycji od inwestorów prywatnych wynoszących co najmniej 30 % łącznego finansowania przeznaczanego na projekt dotyczący efektywności energetycznej. Jeżeli pomoc jest świadczona przez fundusz na rzecz efektywności energetycznej, pozyskanie inwestycji prywatnych może mieć miejsce na poziomie funduszu na rzecz efektywności energetycznej lub na poziomie projektów dotyczących efektywności energetycznej, tak aby osiągnąć łączną kwotę wynoszącą co najmniej 30 % łącznego finansowania przyznanego projektowi dotyczącemu efektywności energetycznej.
8. Udzielając pomocy na rzecz efektywności energetycznej, państwa członkowskie mogą powołać fundusze na rzecz efektywności energetycznej lub skorzystać z pośredników finansowych. Spełnione muszą być wówczas następujące warunki:
 - a) zarządzający pośrednikami finansowymi oraz zarządcy funduszy na rzecz efektywności energetycznej wybierani są w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminacyjnego zaproszenia do składania ofert zgodnie z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi. W szczególności nie różnicuje się ich ze względu na miejsce prowadzenia działalności lub rejestracji w jakimkolwiek państwie członkowskim. Od pośredników finansowych i zarządców funduszy na rzecz efektywności energetycznej można wymagać spełnienia z góry określonych kryteriów obiektywnie uzasadnionych charakterem inwestycji;
 - b) niezależnych inwestorów prywatnych wybiera się w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania ofert zgodnego z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi i mającego na celu ustanowienie odpowiednich mechanizmów podziału zysków i ryzyka, przy czym w przypadku inwestycji innych niż gwarancje należy stosować raczej asymetryczny podział zysku aniżeli ochronę przed spadkiem wartości. Jeżeli inwestorów prywatnych nie wybrano w drodze takiego zaproszenia do składania ofert, godziwą stopę zwrotu dla inwestorów prywatnych określa niezależny ekspert wybrany w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania ofert;
 - c) w przypadku asymetrycznego podziału strat między inwestorami publicznymi a prywatnymi pierwsza strata pokrywana przez inwestora publicznego jest ograniczona do 25 % łącznej wartości inwestycji;
 - d) w przypadku gwarancji stopa gwarancji jest ograniczona do 80 %, a łączne straty pokrywane przez państwo członkowskie są ograniczone do 25 % gwarantowanego portfela bazowego. Bezpłatnie można udzielić jedynie gwarancji obejmującej oczekiwane straty gwarantowanego portfela bazowego. Jeżeli gwarancja obejmuje również nieoczekiwane straty, pośrednik finansowy płaci od części gwarancji obejmującej nieoczekiwane straty prowizję gwarancyjną na warunkach rynkowych;
 - e) inwestorzy mają prawo do bycia reprezentowanym w organach zarządzających funduszu na rzecz efektywności energetycznej lub pośrednika finansowego, takich jak rada nadzorcza lub komitet doradczy;
 - f) fundusz na rzecz efektywności energetycznej lub pośrednika finansowego ustanawia się zgodnie z obowiązującymi przepisami, a państwo członkowskie przewiduje procedurę *due diligence*, tak aby zapewnić ekonomicznie opłacalną strategię inwestycyjną w celu wdrożenia środka pomocy na rzecz efektywności energetycznej.
9. Zarządzanie pośrednikami finansowymi, w tym funduszami na rzecz efektywności energetycznej, odbywa się na zasadach komercyjnych i zapewnia ekonomiczną motywację decyzji o finansowaniu. Warunek ten uznaje się za spełniony, jeżeli pośrednik finansowy oraz - w stosownych przypadkach - zarządcy funduszu na rzecz efektywności energetycznej spełniają następujące warunki:
 - a) są oni zobowiązani na mocy prawa lub umowy do działania z należytą starannością charakteryzującą profesjonalnego zarządcę, w dobrej wierze oraz unikając konfliktu interesów; zastosowanie mają najlepsze praktyki i nadzór regulacyjny;
 - b) ich wynagrodzenie jest zgodne z praktykami rynkowymi. Wymóg ten uznaje się za spełniony, jeśli zarządca jest wybierany w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania wniosków, opartego na obiektywnych kryteriach związanych z doświadczeniem, wiedzą fachową oraz potencjałem operacyjnym i finansowym;

c) otrzymują oni wynagrodzenie powiązane z uzyskanymi wynikami lub przejmują część ryzyka związanego z inwestycją ryzyka poprzez współinwestowanie środków własnych, tak aby zapewnić, że interesy zarządców są trwale powiązane z interesami inwestora publicznego;

d) określają oni strategię inwestycyjną, kryteria oraz proponowane ramy czasowe inwestycji w projekty na rzecz efektywności energetycznej, określając z góry poziom rentowności i oczekiwany wpływ na efektywność energetyczną;

e) istnieje jasna i realistyczna strategia wyjścia dla środków publicznych zainwestowanych w fundusz na rzecz efektywności energetycznej lub przyznanych pośrednikowi finansowemu, umożliwiającą rynkowi finansowanie projektów na rzecz efektywności energetycznej, kiedy rynek jest na to gotowy.

10. Usprawnienia w zakresie efektywności energetycznej zapewniające spełnienie przez beneficjenta już przyjętych norm unijnych nie są zwolnione z obowiązku zgłoszenia na mocy niniejszego artykułu.

Artykuł 40

Pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji

1. Pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc na inwestycje przyznaje się wyłącznie na moce nowo zainstalowane lub odnowione.

3. Nowa jednostka kogeneracyjna przynosi ogólne oszczędności energii pierwotnej w porównaniu z oddzielną produkcją energii cieplnej i elektrycznej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE¹²⁰. Modernizacja istniejącej jednostki kogeneracyjnej lub przekształcenie istniejącej jednostki produkcji mocy w jednostkę kogeneracyjną przynosi oszczędności energii pierwotnej w porównaniu z początkową sytuacją.

4. Kosztami kwalifikowalnymi są dodatkowe koszty inwestycji w urządzenia niezbędne do tego, by instalacja mogła funkcjonować jako wysokosprawna instalacja kogeneracyjna, w porównaniu z konwencjonalną instalacją energii elektrycznej lub grzewczej o takiej samej mocy, lub dodatkowe koszty inwestycji na modernizację w celu uzyskania wyższej sprawności, w przypadku gdy istniejąca instalacja spełnia już próg wysokiej sprawności.

5. Intensywność pomocy nie przekracza 45 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małych przedsiębiorstw i o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średnich przedsiębiorstw.

6. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

Artykuł 41

Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych

1. Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc inwestycyjna na produkcję biopaliw jest wyłączona z obowiązku zgłoszenia jedynie w takim zakresie, w jakim inwestycje objęte pomocą służą produkcji biopaliw produkowanych w sposób zrównoważony, które nie są biopaliwami wyprodukowanymi z roślin spożywczych. Jednakże pomoc inwestycyjna przeznaczona na przekształcenie istniejących zakładów produkujących biopaliwa z roślin spożywczych na zaawansowane zakłady wytwarzające biopaliwo jest wykluczona na mocy niniejszego artykułu, pod warunkiem że produkcja oparta na roślinach spożywczych zostanie zmniejszona proporcjonalnie do nowej zdolności.

3. Pomocy nie przyznaje się na biopaliwa, które podlegają obowiązkowi w zakresie dostaw lub obowiązkowi wykorzystania w charakterze domieszki.

4. Pomoc nie jest przyznawana na elektrownie wodne, które nie spełniają wymogów dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.

5. Pomoc inwestycyjną przyznaje się wyłącznie na nowe instalacje. Pomoc nie jest przyznawana ani wypłacana po oddaniu instalacji do eksploatacji i jest niezależna od wydajności.

6. Za koszty kwalifikowalne uznaje się dodatkowe koszty inwestycji niezbędne do propagowania wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. Ustala się je w następujący sposób:

- a) w przypadku gdy koszty inwestycji w produkcję energii ze źródeł odnawialnych można wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję, na przykład jako łatwy do wyodrębnienia dodatkowy element w już istniejącym obiekcie, taki koszt związany z energią ze źródeł odnawialnych stanowi koszty kwalifikowalne;
- b) w przypadku gdy koszty inwestycji w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych można określić poprzez odniesienie do podobnej, mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, która prawdopodobnie została przeprowadzona w przypadku braku pomocy, taka różnica między kosztami obu inwestycji określa koszt związany z energią ze źródeł odnawialnych i stanowi koszty kwalifikowalne;
- c) w przypadku niektórych małych instalacji, gdzie nie można określić mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, gdyż nie istnieją zakłady o ograniczonej wielkości, koszty kwalifikowalne stanowią całkowite koszty inwestycji w celu osiągnięcia wyższego poziomu ochrony środowiska.

Kosztów, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, nie uznaje się za kwalifikowalne.

7. Intensywność pomocy nie przekracza:

- a) 45 % kosztów kwalifikowalnych, jeśli koszty te oblicza się zgodnie z kryteriami w ust. 6 lit. a) lub b);
- b) 30 % kosztów kwalifikowalnych, jeśli koszty te oblicza się zgodnie z kryteriami w ust. 6 lit. c).

8. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małych przedsiębiorstw i o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średnich przedsiębiorstw.

9. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

10. W przypadku gdy pomoc jest przyznawana w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji w oparciu o jasne, przejrzyste i niedyskryminujące kryteria, intensywność pomocy może wynieść 100 % kosztów kwalifikowalnych. Wspomniana procedura przetargowa ma charakter niedyskryminujący i przewiduje udział wszystkich zainteresowanych przedsiębiorstw. Budżet związany z procedurą przetargową jest wiążącym ograniczeniem w takim sensie, iż nie wszyscy uczestnicy mogą otrzymać pomoc i taka pomoc jest przyznawana na podstawie wstępnej oferty złożonej przez oferenta, wykluczając tym samym późniejsze negocjacje.

Artykuł 42

Pomoc operacyjna na propagowanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych

1. Pomoc operacyjna na propagowanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc przyznaje się w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji i opartej na jasnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach, która jest otwarta dla wszystkich wytwórców produkujących energię elektryczną ze źródeł odnawialnych w sposób niedyskryminacyjny.

3. Procedura przetargowa może ograniczać się do konkretnych technologii, w przypadkach gdy proces otwarty dla wszystkich wytwórców prowadziłby do nieoptymalnego wyniku, której to kwestii nie można rozwiązać w projekcie procesu głównie z uwagi na:

- (i) długoterminowy potencjał danej nowej i innowacyjnej technologii; lub
- (ii) konieczność osiągnięcia dywersyfikacji; lub
- (iii) ograniczenia sieciowe oraz stabilność sieci; lub
- (iv) koszty (integracji) systemu; lub
- (v) konieczność unikania zakłóceń na rynkach surowców z powodu wspierania biomasy.

Państwa członkowskie dokonują szczegółowej oceny możliwości stosowania tych warunków oraz składają Komisji sprawozdanie w trybie określonym w art. 11 lit. a).

4. Pomoc jest przyznawana na nowe i innowacyjne technologie oparte na energii ze źródeł odnawialnych w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, otwartej dla co najmniej jednej technologii, na podstawie jasnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriów. Taka pomoc nie jest przyznawana na więcej niż 5 % planowanych nowych mocy wytwórczych energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w skali roku ogółem.

5. Pomoc zostaje przyznana w formie dopłaty do ceny rynkowej, przy czym wytwórcy sprzedają swoją energię elektryczną bezpośrednio na rynku.

6. Beneficjenci pomocy podlegają standardowym obowiązkom związanym z bilansowaniem. Beneficjenci mogą zlecać obowiązki związane z bilansowaniem innym przedsiębiorstwom w ich imieniu, m.in. koncentratorom.

7. Pomoc nie jest przyznawana w przypadku ujemnych cen.

8. Pomoc może zostać przyznana w przypadku braku procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji opisanej w ust. 2 na instalacje o zainstalowanej mocy wytwórczej energii elektrycznej poniżej 1 MW do produkcji energii elektrycznej ze wszystkich źródeł odnawialnych z wyjątkiem energii wiatrowej, w przypadku której pomoc może zostać przyznana w razie braku procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji zgodnie z ust. 2 na instalacje o zainstalowanej mocy wytwórczej energii elektrycznej poniżej 6 MW lub na instalacje składające się z mniej niż 6 jednostek wytwórczych. Bez uszczerbku dla ust. 9, gdy pomoc przyznawana jest w sytuacji braku procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, przestrzegane są warunki określone w ust. 5, 6 i 7. Ponadto gdy pomoc przyznawana jest w sytuacji braku procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, zastosowanie mają warunki określone w art. 43 ust. 5, 6 i 7.
9. Warunki określone w ust. 5, 6 i 7 nie mają zastosowania do pomocy operacyjnej przyznanej instalacjom o zainstalowanej mocy wytwórczej poniżej 500 kW na produkcję energii elektrycznej ze wszystkich źródeł odnawialnych z wyjątkiem energii wiatrowej, w przypadku gdy warunki te nie mają zastosowania do pomocy udzielanej na instalacje o zainstalowanej mocy wytwórczej poniżej 3 MW lub instalacje składające się z mniej niż 3 jednostek wytwórczych.
10. Do celów obliczania powyższych maksymalnych zdolności produkcyjnych, o których mowa w ust. 8 i 9, instalacje ze wspólnym punktem przyłączenia do sieci elektrycznej uznaje się za jedną instalację.
11. Pomoc przyznaje się wyłącznie do czasu pełnej amortyzacji instalacji wytwarzającej energię elektryczną ze źródeł odnawialnych według ogólnie przyjętych zasad rachunkowości. Pomoc operacyjną należy pomniejszyć o wszelką uprzednio otrzymaną pomoc inwestycyjną.

Artykuł 43

Pomoc operacyjna na propagowanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w instalacjach działających na małą skalę

1. Pomoc operacyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w instalacjach działających na małą skalę jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Pomoc przyznaje się wyłącznie na instalacje o zainstalowanej mocy poniżej 500 kW, służące do produkcji energii ze wszystkich źródeł odnawialnych z wyjątkiem energii wiatrowej, w przypadku której przyznaje się pomoc na instalacje o zdolnościach produkcyjnych poniżej 3 MW lub z liczbą jednostek wytwórczych poniżej 3, i produkcji biopaliw, w przypadku których przyznaje się pomoc na instalacje o zainstalowanej mocy poniżej 50 000 ton rocznie. Do celów obliczania powyższych maksymalnych zdolności produkcyjnych instalacje działające na małą skalę ze wspólnym punktem przyłączenia do sieci elektrycznej uznaje się za jedną instalację.
3. Pomoc przyznaje się wyłącznie na instalacje produkujące w sposób zrównoważony biopaliwa, które nie są biopaliwami produkowanymi z roślin spożywczych. Pomoc operacyjna dla zakładów, które produkują biopaliwa z roślin spożywczych oraz rozpoczęły działalność przed dniem 31 grudnia 2013 r. i jeszcze w pełni się nie zamortyzowały, jest wyłączona na mocy niniejszego artykułu, lecz w żadnym wypadku nie później niż do 2020 r.
4. Pomocy nie przyznaje się na biopaliwa, które podlegają obowiązkowi w zakresie dostaw lub obowiązkowi wykorzystania w charakterze domieszki.
5. Pomoc na jednostkę energii nie przekracza różnicy pomiędzy łącznymi uśrednionymi kosztami wytworzenia energii z danego źródła odnawialnego i ceną rynkową danej formy energii. Koszty uśrednione są aktualizowane regularnie i co najmniej raz w roku.
6. Maksymalna stopa zwrotu stosowana do obliczenia uśrednionych kosztów nie przekracza odpowiedniej stopy swapowej powiększonej o premię wynoszącą 100 punktów bazowych. Odpowiednią stopą swapową jest stopa swapowa waluty, w której przyznano pomoc, o terminie zapadalności odzwierciedlającym okres amortyzacji instalacji objętych pomocą.
7. Pomoc przyznaje się wyłącznie do czasu pełnej amortyzacji instalacji zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości. Pomoc operacyjną należy pomniejszyć o wszelką pomoc inwestycyjną przyznaną na instalację.

Artykuł 44

Pomoc w formie ulg w podatkach na ochronę środowiska na mocy dyrektywy 2003/96/WE

1. Programy pomocy w formie ulg podatkowych w zakresie podatków na ochronę środowiska spełniających warunki, o których mowa w dyrektywie Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej¹²¹, są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, o ile spełnione są warunki, o których mowa w tymże artykule i w rozdziale I.
2. Beneficjenci ulg podatkowych są wybierani na podstawie przejrzystych i obiektywnych kryteriów i płacą co najmniej odnośny minimalny poziom opodatkowania określony w dyrektywie 2003/96/WE.

3. Programy pomocy w formie ulg podatkowych opierają się na obniżeniu obowiązującej stawki podatku na ochronę środowiska lub na opłaceniu stałej kwoty rekompensaty lub połączeniu tych mechanizmów.
4. Pomocy nie przyznaje się na biopaliwa, które podlegają obowiązkowi w zakresie dostaw lub obowiązkowi wykorzystania w charakterze domieszki.

Artykuł 45

Pomoc inwestycyjna na rekultywację zanieczyszczonych terenów

1. Pomoc inwestycyjna dla przedsiębiorstw na naprawę szkód w środowisku poprzez rekultywację zanieczyszczonych terenów jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Inwestycja prowadzi do naprawy szkód w środowisku, w tym szkód polegających na pogorszeniu jakości gleby lub wód powierzchniowych bądź gruntowych.
3. W przypadku gdy określona jest osoba fizyczna lub prawna odpowiedzialna za szkody wyrządzone środowisku naturalnemu na mocy prawa obowiązującego w każdym państwie członkowskim bez uszczerbku dla przepisów Unii w tej sprawie - w szczególności przepisów dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu ¹²², zmienionej dyrektywą 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego ¹²³, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniającej dyrektywę Rady 85/337/EWG, Euratom, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 ¹²⁴ oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/30/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich oraz zmiany dyrektywy 2004/35/WE ¹²⁵, taka osoba musi sfinansować rekultywację zgodnie z zasadą "zanieczyszczający płaci" i nie jest przyznawana żadna pomoc państwa. Jeżeli osoby odpowiedzialnej na mocy obowiązującego prawa nie zidentyfikowano lub jeżeli nie jest ona w stanie ponieść takich kosztów, osoba odpowiedzialna za prace rekultywacyjne lub związane z usuwaniem zanieczyszczeń może otrzymać pomoc państwa.
4. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty prac rekultywacyjnych pomniejszone o wzrost wartości gruntu. W przypadku rekultywacji zanieczyszczonych terenów wszystkie wydatki poniesione przez przedsiębiorstwo w związku z rekultywacją swoich terenów, niezależnie od możliwości ich wykazania w bilansie jako środków trwałych, można uznać za wydatki kwalifikowalne.
5. Ocenę wzrostu wartości gruntu wynikającej z jego rekultywacji dokonuje niezależny ekspert.
6. Intensywność pomocy nie przekracza 100 % kosztów kwalifikowalnych.

Artykuł 46

Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy

1. Pomoc inwestycyjna na instalację efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i chłodniczego jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Za koszty kwalifikowalne w przypadku zakładu produkcyjnego uznaje się dodatkowe koszty niezbędne do budowy, rozbudowy i odnowienia jednej lub większej liczby jednostek wytwórczych w celu ich eksploatacji jako efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i chłodniczego w porównaniu z tradycyjnym zakładem produkcyjnym. Inwestycja stanowi integralną część efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i chłodniczego.
3. Intensywność pomocy w przypadku zakładu produkcyjnego nie przekracza 45 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małych przedsiębiorstw i o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średnich przedsiębiorstw.
4. Intensywność pomocy w przypadku zakładu produkcyjnego można zwiększyć o 15 punktów procentowych dla inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.
5. Kosztami kwalifikowalnymi w przypadku sieci dystrybucji są koszty inwestycji.
6. Kwota pomocy w przypadku sieci dystrybucji nie przekracza różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante* albo poprzez mechanizm wycofania.

Artykuł 47

Pomoc inwestycyjna na recykling i ponowne wykorzystanie odpadów

1. Pomoc inwestycyjna na recykling i ponowne wykorzystanie odpadów jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Pomoc inwestycyjną przyznaje się na recykling i ponowne wykorzystanie odpadów wytwarzanych przez inne przedsiębiorstwa.
3. Przetwarzane materiały pochodzące z recyklingu lub ponownie użyte zostałyby w przeciwnym razie usunięte lub przetworzone w sposób mniej przyjazny dla środowiska. Pomoc przeznaczona na procesy odzysku odpadów inne niż recykling nie jest objęta wyłączeniem grupowym na mocy niniejszego artykułu.
4. Pomoc nie zwalnia zanieczyszczających pośrednio z odpowiedzialności spoczywającej na nich na mocy prawa unijnego ani z obciążeń, które należy uznać za normalne koszty prowadzenia działalności.
5. Inwestycja nie wpływa jedynie na zwiększenie popytu na materiały przeznaczone do recyklingu, bez równoczesnego zwiększenia ich pozysku.
6. Inwestycja wykracza poza aktualny stan techniki.
7. Kosztami kwalifikowalnymi są dodatkowe koszty inwestycji konieczne do realizacji inwestycji prowadzącej do lepszej lub bardziej wydajnej działalności w zakresie recyklingu lub ponownego użycia w porównaniu z konwencjonalnym procesem związanym z działalnością w zakresie ponownego użycia i recyklingu o tej samej mocy produkcyjnej, jaki by powstał w przypadku braku pomocy.
8. Intensywność pomocy nie przekracza 35 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małych przedsiębiorstw i o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średnich przedsiębiorstw.
9. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.
10. Pomoc na inwestycje związane z recyklingiem i ponownym wykorzystaniem własnych odpadów beneficjenta nie jest wyłączona z obowiązku zgłoszenia na mocy niniejszego artykułu.

Artykuł 48

Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną

1. Pomoc inwestycyjna na wybudowanie lub modernizację infrastruktury energetycznej jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, pod warunkiem że spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Pomoc przyznawana jest na rzecz infrastruktury energetycznej znajdującej się na obszarach objętych pomocą.
3. Infrastruktura energetyczna w pełni podlega przepisom dotyczącym stawek i dostępu zgodnie z prawodawstwem regulującym wewnętrzny rynek energii.
4. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty inwestycji.
5. Kwota pomocy nie przekracza różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante* albo poprzez mechanizm wycofania.
6. Pomoc na inwestycje w projekty dotyczące magazynowania energii elektrycznej i gazu oraz infrastrukturę naftową nie jest wyłączona z obowiązku zgłoszenia na mocy niniejszego artykułu.

Artykuł 49

Pomoc na badania środowiska

1. Pomoc na badania, w tym audyty energetyczne, bezpośrednio związane z inwestycjami, o których mowa w niniejszej sekcji, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty realizacji badań, o których mowa w ust. 1.
3. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.
4. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku badań przeprowadzanych w imieniu małych przedsiębiorstw i o 10 punktów procentowych w przypadku badań przeprowadzanych w imieniu średnich przedsiębiorstw.

5. Pomoc nie może zostać przyznana dużym przedsiębiorstwom na audyty energetyczne przeprowadzane na mocy art. 8 ust. 4 dyrektywy 2012/27/UE, chyba że taki audyt energetyczny jest prowadzony w uzupełnieniu obowiązkowego audytu energetycznego na mocy tej dyrektywy.

SEKCJA 8

Pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi

Artykuł 50

Programy pomocy mające na celu naprawienie szkód spowodowanych przez niektóre klęski żywiołowe

1. Programy pomocy mające na celu naprawienie szkód spowodowanych przez trzęsienia ziemi, lawiny, osuwiska, powodzie, tornada, huragany, erupcje wulkaniczne i pożary naturalne jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule oraz w rozdziale I.
2. Pomoc przyznaje się z zastrzeżeniem następujących warunków:
 - a) odpowiednie organy publiczne państwa członkowskiego formalnie uznały dane wydarzenie za klęskę żywiołową; oraz
 - b) istnieje bezpośredni związek przyczynowy między klęską żywiołową a szkodami poniesionymi przez przedsiębiorstwo dotknięte klęską.
3. Programy pomocy związane z konkretną klęską żywiołową wprowadza się w ciągu trzech lat od zdarzenia. Pomoc opartą na takich programach przyznaje się w ciągu czterech lat od zdarzenia.
4. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty wynikające ze szkody poniesionej bezpośrednio w wyniku klęski żywiołowej, wycenione przez niezależnego eksperta uznanego przez właściwy organ krajowy lub przez zakład ubezpieczeń. Szkody te mogą obejmować szkody materialne dotyczące aktywów, np. budynków, wyposażenia, maszyn lub zapasów i utratę dochodu w wyniku całkowitego lub częściowego zawieszenia działalności przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy od wystąpienia klęski. Obliczenie szkód materialnych opiera się na kosztach naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed klęską. Nie powinno ono przekraczać kosztu naprawy lub zmniejszenia godziwej wartości rynkowej spowodowanego klęską, tj. różnicy między wartością majątku w okresie bezpośrednio poprzedzającym klęskę i w okresie bezpośrednio następującym po klęsce. Utratę dochodu oblicza się na podstawie danych finansowych przedsiębiorstwa dotkniętego klęską (zysku przed odliczeniem podatków i odsetek (EBIT), amortyzacji i kosztów pracy związanych z zakładem bezpośrednio dotkniętym klęską żywiołową) poprzez porównanie danych finansowych za sześć miesięcy po wystąpieniu klęski żywiołowej ze średnią z trzech lat wybranych z pięciu lat poprzedzających wystąpienie klęski żywiołowej (z wykluczeniem roku z najlepszym oraz roku z najgorszym wynikiem finansowym), obliczoną w odniesieniu do tych samych sześciu miesięcy roku. Szkody oblicza się na poziomie poszczególnych beneficjentów.
5. Pomoc oraz wszelkie inne płatności otrzymane tytułem rekompensaty za szkody, w tym wypłaty z polis ubezpieczeniowych, nie przekraczają 100 % kosztów kwalifikowalnych.

SEKCJA 9

Pomoc o charakterze społecznym w zakresie transportu na rzecz mieszkańców regionów oddalonych

Artykuł 51

Pomoc o charakterze społecznym w zakresie transportu na rzecz mieszkańców regionów oddalonych

1. Pomoc na lotniczy i morski transport pasażerski jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 2 lit. a) Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Całość pomocy przyznaje się na korzyść konsumentów końcowych, których zwykle miejsce pobytu znajduje się w regionach oddalonych.
3. Pomoc przyznaje się na transport pasażerski na trasie łączącej port lotniczy lub morski w regionie oddalonym z innym portem lotniczym lub morskim w Europejskim Obszarze Gospodarczym.
4. Pomoc przyznaje się bez względu na tożsamość przewoźnika lub rodzaj usługi oraz bez ograniczeń co do dokładnej trasy do i z regionu oddalonego.
5. Za koszty kwalifikowalne uznaje się cenę biletu w obie strony do lub z regionu oddalonego, włącznie ze wszystkimi podatkami i opłatami pobieranymi przez przewoźnika od konsumenta.
6. Intensywność pomocy nie przekracza 100 % kosztów kwalifikowalnych.

SEKCJA 10

Pomoc na infrastrukturę szerokopasmową

Artykuł 52

Pomoc na infrastrukturę szerokopasmową

1. Pomoc inwestycyjna na rozwój sieci szerokopasmowej jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:
 - a) koszty inwestycyjne rozmieszczenia pasywnej infrastruktury szerokopasmowej;
 - b) koszty inwestycyjne robót w zakresie inżynierii lądowej i wodnej związanych z infrastrukturą szerokopasmową;
 - c) koszty inwestycyjne rozmieszczenia podstawowych sieci szerokopasmowych;
 - d) koszty inwestycyjne budowy sieci dostępu nowej generacji ("NGA").
- 2a. ¹²⁶ Alternatywnie do określenia kosztów kwalifikowalnych zgodnie z ust. 2 maksymalną kwotę pomocy na projekt można ustalić na podstawie konkurencyjnej procedury wyboru zgodnie z wymogami ust. 4.
3. Inwestycje zlokalizowane są w obszarach, gdzie infrastruktura tego rodzaju (podstawowe sieci szerokopasmowe lub sieci NGA) nie istnieje i najprawdopodobniej nie powstanie na zasadach komercyjnych w ciągu trzech lat od daty opublikowania planowanego środka pomocy, co jest również weryfikowane w drodze otwartych konsultacji społecznych.
4. Pomoc przydziela się w oparciu o otwartą, przejrzystą i niedyskryminującą konkurencyjną procedurę wyboru, z poszanowaniem zasady neutralności technologicznej.
5. Operator sieci oferuje możliwie najszerszy dostęp do hurtowych usług aktywnych i pasywnych, zgodnie z art. 2 pkt 139 niniejszego rozporządzenia, na równych i niedyskryminujących warunkach, w tym fizyczne uwolnienie pętli w przypadku sieci NGA. Taki hurtowy dostęp będzie zapewniony przez co najmniej siedem lat, a prawo dostępu do kanałów i masztów nie jest ograniczone w czasie. W przypadku pomocy na budowę kanałów muszą być one na tyle duże, aby mogły zaspokoić potrzeby kilku sieci kablowych i różnych topologii sieci.
6. Cena dostępu hurtowego opiera się na zasadach ustalania cen określonych przez krajowy organ regulacyjny i na punktach odniesienia obowiązujących w innych, porównywalnych, bardziej konkurencyjnych obszarach państwa członkowskiego lub Unii, z uwzględnieniem pomocy otrzymanej przez operatora sieci. Konsultacje z krajowym organem regulacyjnym przeprowadza się w sprawie warunków dostępu, w tym cen, oraz w przypadku sporu pomiędzy podmiotami ubiegającymi się o dostęp a operatorem dotowanej infrastruktury.
7. Jeśli kwota pomocy na dany projekt przekracza 10 mln EUR, państwa członkowskie wprowadzają mechanizm monitorowania i wycofania pomocy.

SEKCJA 11

Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego

Artykuł 53

Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego

1. Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Pomoc jest udzielana na następujące cele i działania kulturalne:
 - a) ¹²⁷ muzea, archiwa, biblioteki, ośrodki lub przestrzenie kulturalne i artystyczne, teatry, kina, opery, sale koncertowe, inne organizacje wystawiające widowiska sceniczne, instytucje odpowiedzialne za dziedzictwo filmowe oraz inne podobne infrastruktury, organizacje i instytucje kulturalne i artystyczne;
 - b) materialne zasoby dziedzictwa kulturowego, w tym wszelkie formy ruchomego i nieruchomego dziedzictwa kulturowego, obiekty archeologiczne, pomniki, obiekty i budynki historyczne; dziedzictwo naturalne związane z dziedzictwem kulturowym lub jeśli zostały formalnie uznane za dziedzictwo kulturowe lub naturalne przez właściwe organy publiczne państwa członkowskiego;
 - c) niematerialne zasoby dziedzictwa kulturowego w dowolnej formie, w tym zwyczaje ludowe i rękodzieło;
 - d) wydarzenia i spektakle kulturalne lub związane ze sztuką, festiwale, wystawy i inne podobne działania związane z kulturą;

- e) edukacja kulturalna i artystyczna, jak również promowanie lepszego zrozumienia znaczenia ochrony i propagowania różnorodnych form wyrazu kulturowego, za pośrednictwem programów edukacyjnych oraz programów zwiększających świadomość społeczeństwa, m.in. przy zastosowaniu nowych technologii;
- f) tworzenie, redagowanie, produkcja, dystrybucja, digitalizacja i publikacja utworów muzycznych i literackich, w tym przekładów.

3. Pomoc może przybrać formę:

- a) pomocy inwestycyjnej, w tym pomocy na budowę lub modernizację infrastruktury kulturalnej;
- b) pomocy operacyjnej.

4. W przypadku pomocy inwestycyjnej za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne, w tym:

- a) koszty budowy, modernizacji, nabycia, konserwacji lub poprawy infrastruktury, jeżeli w skali roku przynajmniej 80 % czasu lub przestrzeni tej infrastruktury jest wykorzystywane do celów związanych z kulturą;
- b) koszty nabycia, w tym leasingu, przekazania własności lub fizycznej relokacji dziedzictwa kulturowego;
- c) koszty zabezpieczenia, ochrony, renowacji i odnowy materialnych i niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym dodatkowe koszty przechowywania w odpowiednich warunkach, specjalnych narzędzi, materiałów oraz koszty dokumentacji, badań, digitalizacji i publikacji;
- d) koszty poprawy dostępu do dziedzictwa kulturowego, w tym koszty digitalizacji i innych nowych technologii, koszty poprawy dostępu dla osób o specjalnych potrzebach (w szczególności rampy i windy dla niepełnosprawnych, objaśnienia w języku Braille'a i eksponaty dotykowe w muzeach) oraz promowania różnorodności kulturowej w odniesieniu do prezentacji, programów i odwiedzających;
- e) koszty projektów i działań kulturalnych, programów współpracy i wymiany oraz dotacje, w tym koszty procedur wyboru, promocji oraz koszty ponoszone bezpośrednio w wyniku projektu;

5. W przypadku pomocy operacyjnej za koszty kwalifikowalne uznaje się:

- a) koszty instytucji kulturalnej lub obiektu dziedzictwa kulturowego związane z ciągłymi lub okresowymi działaniami, takimi jak wystawy, spektakle i wydarzenia oraz podobne działania kulturalne mające miejsce w ramach podstawowej działalności gospodarczej;
- b) koszty edukacji kulturalnej i artystycznej, jak również koszty promowania lepszego zrozumienia znaczenia ochrony i propagowania różnorodnych form wyrazu kulturowego za pośrednictwem programów edukacyjnych oraz programów zwiększających świadomość społeczeństwa, m.in. przy zastosowaniu nowych technologii;
- c) koszty poprawy dostępu społeczeństwa do instytucji kultury lub obiektów dziedzictwa kulturowego i działań, w tym koszty digitalizacji i stosowania nowych technologii, a także koszty poprawy dostępności dla osób niepełnosprawnych;
- d) koszty operacyjne bezpośrednio związane z projektem lub działaniem kulturalnym, np. wynajem lub dzierżawa nieruchomości lub obiektów kulturalnych, koszty podróży i materiałów bezpośrednio związanych z projektem lub działaniem kulturalnym, koszty struktur architektonicznych na potrzeby wystaw i dekoracji scenicznych, wypożyczenie, dzierżawa i amortyzacja narzędzi, oprogramowania i sprzętu, koszty praw dostępu do utworów chronionych prawem autorskim oraz innych powiązanych treści chronionych prawem własności intelektualnej, koszty promocji oraz koszty ponoszone bezpośrednio w wyniku projektu lub działalności; koszty amortyzacji i koszty finansowania są kwalifikowalne tylko wówczas, gdy nie zostały objęte pomocą inwestycyjną;
- e) koszty personelu pracującego na rzecz instytucji kulturalnej lub obiektu dziedzictwa kulturowego lub projektu;
- f) koszty usług doradczych i wspierających świadczonych przez konsultantów zewnętrznych i usługodawców, ponoszone bezpośrednio w wyniku projektu lub działalności.

6. W przypadku pomocy inwestycyjnej kwota pomocy nie przekracza różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, albo przy użyciu mechanizmu wycofania. Operator infrastruktury ma prawo zatrzymać rozsądny zysk przez odnośny okres.

7. W przypadku pomocy operacyjnej kwota pomocy nie przekracza poziomu, który jest konieczny, by pokryć straty operacyjne i rozsądny zysk w odnośnym okresie. Powyższe należy zapewnić na zasadzie *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, lub przy zastosowaniu mechanizmu wycofania.

8. ¹²⁸ W przypadku pomocy nieprzekraczającej 2 mln EUR, jako alternatywę do zastosowania metody, o której mowa w ust. 6 i 7, maksymalną kwotę pomocy można ustalić na poziomie 80 % kosztów kwalifikowalnych.

9. ¹²⁹ W przypadku działalności zdefiniowanej w ust. 2 lit. f), maksymalna kwota pomocy nie może przekraczać ani różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zdyskontowanymi przychodami projektu ani 70 % kosztów kwalifikowalnych. Przychody odlicza się od kosztów kwalifikowalnych na zasadzie *ex ante* albo przy użyciu mechanizmu wycofania. Kosztami kwalifikowalnymi są koszty publikacji muzyki i literatury, w tym wynagrodzenie autorów (koszty

praw autorskich), tłumaczy, wydawców, inne koszty redakcyjne (korekta tekstu, rewizja), koszty związane z opracowaniem układu tekstu i przygotowaniem do druku oraz koszty drukowania lub publikacji *on-line*.

10. Pomoc dla prasy i magazynów, niezależnie od tego, czy są one publikowane w wersji papierowej czy elektronicznej, nie kwalifikuje się do objęcia zakresem niniejszego artykułu.

Artykuł 54

Programy pomocy na rzecz utworów audiowizualnych

1. Programy pomocy na wspieranie opracowania scenariuszy, rozwijania projektów, produkcji, dystrybucji i promocji utworów audiowizualnych są zgodne z rynkiem wewnętrznym zgodnie z art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc przeznaczona jest na wspieranie produktu kulturowego. Aby uniknąć wyraźnych błędów przy kwalifikowaniu produktu jako kulturowego, każde państwo członkowskie wprowadza skuteczne procedury, takie jak wybór wniosków przez jedną lub większą liczbę osób, którym powierzono dokonanie wyboru lub weryfikację poprzez odniesienie do szeregu z góry określonych kryteriów kulturalnych.

3. Pomoc może przybrać formę:

- a) pomocy na produkcję utworów audiowizualnych;
- b) pomocy przedprodukcyjnej; oraz
- c) pomocy dystrybucyjnej.

4. ¹³⁰ Jeżeli państwo członkowskie uzależnia pomoc od obowiązku terytorialnego wykorzystania środków, to w ramach programów pomocy na rzecz produkcji utworów audiowizualnych można:

- a) wymagać, aby na terytorium państwa członkowskiego przyznającego pomoc wydano do 160 % pomocy przyznanej na produkcję danego utworu audiowizualnego; lub
- b) obliczać pomoc przyznaną na produkcję danego utworu audiowizualnego jako odsetek wydatków na działalność produkcyjną w państwie członkowskim przyznającym pomoc, zazwyczaj w przypadku programów pomocy w formie zachęt podatkowych.

W obu przypadkach maksymalne wydatki objęte obowiązkiem terytorialnego wykorzystania środków w żadnym wypadku nie przekraczają 80 % łącznego budżetu produkcji.

W przypadku projektów kwalifikujących się do pomocy państwo członkowskie może także wymagać minimalnego poziomu działalności produkcyjnej na danym terytorium, ale poziom ten nie może przekraczać 50 % łącznego budżetu produkcji.

5. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:

- a) w przypadku pomocy na produkcję: łączne koszty produkcji utworów audiowizualnych, w tym koszty poprawy dostępu dla osób niepełnosprawnych;
- b) w przypadku pomocy przedprodukcyjnej: koszty opracowania scenariusza i rozwoju utworów audiowizualnych;
- c) w przypadku pomocy na dystrybucję: koszty dystrybucji i promocji utworów audiowizualnych.

6. Intensywność pomocy na produkcję utworów audiowizualnych nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.

7. Intensywność pomocy można zwiększyć następująco:

- a) do 60 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku produkcji transgranicznych finansowanych przez więcej niż jedno państwo członkowskie oraz z udziałem producentów z więcej niż jednego państwa członkowskiego;
- b) do 100 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku trudnych utworów audiowizualnych i koprodukcji z udziałem krajów z listy Komitetu Pomocy Rozwojowej (DAC) OECD.

8. Intensywność pomocy przedprodukcyjnej nie przekracza 100 % kosztów kwalifikowalnych. Jeżeli scenariusz lub projekt objęty pomocą przedprodukcyjną zostaje wykorzystany do produkcji utworu audiowizualnego, takiego jak film, to koszty przedprodukcyjne wlicza się do łącznego budżetu i uwzględnia podczas obliczania intensywności pomocy. Intensywność pomocy dystrybucyjnej jest taka sama jak intensywność pomocy produkcyjnej.

9. Pomoc nie ogranicza się do konkretnych dziedzin produkcji ani poszczególnych części łańcucha wartości produkcji. Pomoc na rzecz infrastruktury studiów filmowych nie kwalifikuje się do objęcia zakresem niniejszego artykułu.

10. Pomoc nie ogranicza się wyłącznie do obywateli, a od beneficjentów nie wymaga się posiadania statusu przedsiębiorstwa założonego zgodnie z krajowym prawem handlowym.

SEKCJA 12

Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną

Artykuł 55

Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną

1. Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Infrastruktura sportowa nie może być użytkowana wyłącznie przez jednego użytkownika uprawiającego sport zawodowo. Wykorzystanie infrastruktury sportowej przez innych użytkowników uprawiających sport zawodowo lub amatorsko stanowi co najmniej 20 % jej potencjału czasowego rocznie. Jeżeli z infrastruktury korzysta kilku użytkowników jednocześnie, oblicza się odpowiednie odsetki wykorzystania potencjału czasowego.
3. Na wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną składa się zaplecze rekreacyjne o wielofunkcyjnym charakterze oferujące w szczególności usługi kulturalne i rekreacyjne, z wyjątkiem parków rozrywki i obiektów hotelowych.
4. Infrastruktura sportowa i wielofunkcyjna infrastruktura rekreacyjna jest udostępniania szeregowi użytkowników na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przedsiębiorstwom, które finansują co najmniej 30 % kosztów inwestycji w infrastrukturę, można przyznać preferencyjny dostęp na bardziej korzystnych warunkach, o ile wyżej wspomniane warunki są udostępniane publicznie.
5. Jeżeli z infrastruktury sportowej korzystają zawodowe kluby sportowe, państwa członkowskie zapewniają, aby warunki cenowe za korzystanie z infrastruktury były publicznie dostępne.
6. Wszelkie koncesje na budowę, modernizację lub prowadzenie infrastruktury sportowej i wielofunkcyjnej infrastruktury rekreacyjnej bądź inne formy powierzenia osobie trzeciej takich zadań udzielane są na otwartych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach, z należyтым poszanowaniem obowiązujących zasad udzielania zamówień.
7. Pomoc może przybrać formę:
 - a) pomocy inwestycyjnej, w tym pomocy na budowę lub modernizację infrastruktury sportowej i wielofunkcyjnej infrastruktury rekreacyjnej;
 - b) pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową.
8. W odniesieniu do pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną kosztami kwalifikowalnymi są koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne.
9. W przypadku pomocy operacyjnej na infrastrukturę sportową kosztami kwalifikowalnymi są koszty operacyjne świadczenia usług w ramach takiej infrastruktury. Takie koszty operacyjne obejmują koszty, takie jak koszty personelu, materiałów, zakontraktowanych usług, komunikacji, energii, konserwacji, czyszczenia, administracji itp., lecz nie uwzględniają kosztów amortyzacji i kosztów finansowania, jeśli zostały one objęte zakresem pomocy inwestycyjnej.
10. W przypadku pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną kwota pomocy nie przekracza różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, albo poprzez mechanizm wycofania.
11. W przypadku pomocy operacyjnej na infrastrukturę sportową kwota pomocy nie przekracza strat operacyjnych w odnośnym okresie. Powyższe należy zapewnić na zasadzie *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, lub przy zastosowaniu mechanizmu wycofania.
12. ¹³¹ W przypadku pomocy nieprzekraczającej 2 mln EUR, jako alternatywę do zastosowania metody, o której mowa w ust. 10 i 11, maksymalną kwotę pomocy można ustalić na poziomie 80 % kosztów kwalifikowalnych.

SEKCJA 13

Pomoc na infrastrukturę lokalną

Artykuł 56

Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną

1. Finansowanie przeznaczone na zbudowanie lub modernizację lokalnej infrastruktury, które dotyczy infrastruktury przyczyniającej się na poziomie lokalnym do poprawy otoczenia biznesu i środowiska konsumenckiego oraz do modernizacji i rozwoju bazy przemysłowej, jest zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do pomocy na infrastrukturę, która jest przedmiotem innych sekcji rozdziału III niniejszego rozporządzenia z wyjątkiem sekcji 1 - Pomoc regionalna. Artykuł ten nie ma również zastosowania do infrastruktury portów lotniczych i infrastruktury portowej.
3. Taka infrastruktura jest udostępniana zainteresowanym użytkownikom w oparciu o otwarte, przejrzyste i niedyskryminujące zasady. Cena pobierana za użytkowanie lub sprzedaż infrastruktury odpowiada cenie rynkowej.
4. Wszelkie koncesje lub inne formy powierzenia osobie trzeciej eksploatacji infrastruktury udzielane są na otwartych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach, z należytym poszanowaniem obowiązujących zasad udzielania zamówień.
5. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne.
6. Kwota pomocy nie przekracza różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, albo przy użyciu mechanizmu wycofania.
7. Specjalna infrastruktura nie podlega wyłączeniu na mocy niniejszego artykułu.

SEKCJA 14 ¹³²

Pomoc na rzecz regionalnych portów lotniczych

Artykuł 56a

Pomoc na rzecz regionalnych portów lotniczych

1. Pomoc inwestycyjna dla portu lotniczego jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w ust. 3-14 niniejszego artykułu i w rozdziale I.
2. Pomoc operacyjna dla portu lotniczego jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w ust. 3, 4, 10 i 15-18 niniejszego artykułu i w rozdziale I.
3. Port lotniczy jest otwarty dla wszystkich potencjalnych użytkowników. W przypadku fizycznego ograniczenia przepustowości przydział odbywa się na podstawie istotnych, obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminujących kryteriów.
4. Pomoc nie przysługuje na przeniesienie istniejących portów lotniczych ani na stworzenie nowego pasażerskiego portu lotniczego, w tym przekształcenie istniejącego lądowiska w pasażerski port lotniczy.
5. Dana inwestycja nie może wykraczać poza to, co jest niezbędne do obsługi natężenia ruchu przewidywanego w średnim okresie na podstawie rozsądnych prognoz dotyczących ruchu.
6. Pomoc inwestycyjna nie przysługuje portowi lotniczemu usytuowanemu w odległości nieprzekraczającej 100 km lub 60-minutowej podróży samochodem, autobusem, pociągiem lub pociągiem dużych prędkości od istniejącego portu lotniczego obsługującego regularne przewozy lotnicze w rozumieniu art. 2 pkt 16 rozporządzenia (WE) nr 1008/2008.
7. Ustępy 5 i 6 nie mają zastosowania do portów lotniczych o średnim rocznym przepływie pasażerów wynoszącym do 200 000 osób w ciągu dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym rzeczywiście przyznaje się pomoc, jeżeli nie oczekuje się, iż pomoc inwestycyjna doprowadzi do zwiększenia średniego rocznego przepływu pasażerów w tym porcie lotniczym powyżej 200 000 osób w ciągu dwóch lat obrotowych następujących po przyznaniu pomocy. Pomoc inwestycyjna przyznana takim portom lotniczym musi być zgodna z ust. 11 albo z ust. 13 i 14.
8. Ust. 6 nie ma zastosowania w przypadkach, gdy przyznaje się pomoc inwestycyjną na rzecz portu lotniczego usytuowanego w odległości nieprzekraczającej 100 km od istniejących portów lotniczych obsługujących regularne przewozy lotnicze w rozumieniu art. 2 pkt 16 rozporządzenia (WE) nr 1008/2008, pod warunkiem że trasa pomiędzy każdym z tych innych istniejących portów lotniczych a portem lotniczym otrzymującym pomoc wiąże się z koniecznością odbycia co najmniej 90-minutowej podróży środkiem transportu morskiego lub skorzystania ze środka transportu lotniczego.
9. Pomoc inwestycyjna nie przysługuje portom lotniczym o średnim rocznym przepływie pasażerów przekraczającym trzy miliony osób w ciągu dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym rzeczywiście przyznaje się pomoc. Pomoc inwestycyjna nie może prowadzić do spodziewanego zwiększenia średniego rocznego przepływu powyżej trzech milionów pasażerów w porcie lotniczym w ciągu dwóch lat obrotowych następujących po przyznaniu pomocy.
10. Pomoc nie przysługuje portom lotniczym o średnim rocznym przepływie towarów przekraczającym 200 000 ton w ciągu dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym rzeczywiście przyznaje się pomoc. Pomoc nie może prowadzić do spodziewanego zwiększenia średniego rocznego przepływu towarów powyżej 200 000 ton w porcie lotniczym w ciągu dwóch lat obrotowych następujących po przyznaniu pomocy.

11. Kwota pomocy inwestycyjnej nie może przekraczać różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, albo przy użyciu mechanizmu wycofania.
12. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty związane z inwestycjami w infrastrukturę portu lotniczego, w tym koszty planowania.
13. Kwota pomocy inwestycyjnej nie może przekraczać:
 - (a) 50 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku portów lotniczych o średnim rocznym przepływie pasażerów wynoszącym od jednego do trzech milionów osób w ciągu dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym faktycznie przyznano pomoc;
 - (b) 75 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku portów lotniczych o średnim rocznym przepływie pasażerów wynoszącym do jednego miliona osób w ciągu dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym faktycznie przyznano pomoc.
14. W przypadku portów lotniczych usytuowanych w regionach oddalonych maksymalne poziomy intensywności pomocy określone w ust. 13 mogą zostać zwiększone o 20 punktów procentowych.
15. Pomoc operacyjna nie przysługuje portom lotniczym o średnim rocznym przepływie pasażerów przekraczającym 200 000 osób w ciągu dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym rzeczywiście przyznaje się pomoc.
16. Kwota pomocy operacyjnej nie może przekraczać poziomu, który jest konieczny, by pokryć straty operacyjne i rozsądny zysk w odnośnym okresie. Pomoc przyznaje się albo w formie określonych z góry rat okresowych, których nie można zwiększać w okresie, na jaki przyznaje się pomoc, albo w formie kwot ustalonych *ex post* na podstawie odnotowanych strat operacyjnych.
17. Pomocy operacyjnej nie wypłaca się w odniesieniu do żadnego roku kalendarzowego, w którym roczny przepływ pasażerów w porcie lotniczym przekroczył 200 000 osób.
18. Przyznanie pomocy operacyjnej nie może być uzależnione od dokonania ustaleń z określonymi przedsiębiorstwami lotniczymi dotyczących opłat lotniskowych, opłat marketingowych lub innych aspektów finansowych działalności tych przedsiębiorstw lotniczych w danym porcie lotniczym.

SEKCJA 15 ¹³³

Pomoc na rzecz portów

Artykuł 56b

Pomoc na rzecz portów morskich

1. Pomoc na rzecz portów morskich jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Kosztami kwalifikowalnymi są koszty, w tym koszty planowania:
 - a) inwestycji związanych budową, wymianą lub modernizacją infrastruktury portowej;
 - b) inwestycji związanych z budową, wymianą lub modernizacją infrastruktury zapewniającej dostęp;
 - c) pogłębiania.
3. Koszty dotyczące działań niezwiązanych z transportem, w tym koszty zakładów produkcji przemysłowej działających w porcie, biur lub sklepów, a także koszty związane z suprastrukturą portową nie są kosztami kwalifikowalnymi.
4. Kwota pomocy nie może przekraczać różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji lub pogłębiania. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, albo przy użyciu mechanizmu wycofania.
5. Poziom intensywności pomocy na każdą inwestycję, o której mowa w ust. 2 lit. a), nie może przekraczać:
 - a) 100 % kosztów kwalifikowalnych, jeśli łączne koszty kwalifikowalne projektu wynoszą nie więcej niż 20 mln EUR;
 - b) 80 % kosztów kwalifikowalnych, jeśli łączne koszty kwalifikowalne projektu wynoszą powyżej 20 mln EUR i nie więcej niż 50 mln EUR;
 - c) 60 % kosztów kwalifikowalnych, jeśli łączne koszty kwalifikowalne projektu wynoszą powyżej 50 mln EUR i nie więcej niż kwota określona w art. 4 ust. 1 lit. ee).Poziom intensywności pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych określonych w ust. 2 lit. b) i c) wynoszących nie więcej niż kwota wskazana w art. 4 ust. 1 lit. ee).
6. Poziomy intensywności pomocy określone w ust. 5 akapit pierwszy lit. b) i c) mogą zostać zwiększone o 10 punktów procentowych w przypadku inwestycji zlokalizowanych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji zlokalizowanych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

7. Wszelkie koncesje lub inne formy powierzenia osobie trzeciej budowy, modernizacji, obsługi lub wynajmu infrastruktury portowej, na którą udzielono pomocy, są udzielane na zasadach konkurencji, przejrzystości, niedyskryminacji i bezwarunkowo.
8. Infrastruktura portowa, na którą udzielono pomocy, jest udostępniana zainteresowanym użytkownikom na równych i niedyskryminacyjnych zasadach na warunkach rynkowych.
9. W przypadku pomocy nieprzekraczającej 5 mln EUR, jako alternatywę do zastosowania metody, o której mowa w ust. 4, 5 i 6, maksymalną kwotę pomocy można ustalić na poziomie 80 % kosztów kwalifikowalnych.

Artykuł 56c

Pomoc na rzecz portów śródlądowych

1. Pomoc na rzecz portów śródlądowych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Kosztami kwalifikowalnymi są koszty, w tym koszty planowania:
 - a) inwestycji związanych z budową, wymianą lub modernizacją infrastruktury portowej;
 - b) inwestycji związanych z budową, wymianą lub modernizacją infrastruktury zapewniającej dostęp;
 - c) pogłębienia.
3. Koszty dotyczące działań niezwiązanych z transportem, w tym koszty zakładów produkcji przemysłowej działających w portcie, biur lub sklepów, a także koszty związane z suprastrukturą portową nie są kosztami kwalifikowalnymi.
4. Kwota pomocy nie może przekraczać różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji lub pogłębienia. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, albo przy użyciu mechanizmu wycofania.
5. Maksymalny poziom intensywności pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych wynoszących nie więcej niż kwota wskazana w art. 4 ust. 1 lit. ff).
6. Wszelkie koncesje lub inne formy powierzenia osobie trzeciej budowy, modernizacji, obsługi lub wynajmu infrastruktury portowej, na którą udzielono pomocy, są udzielane na zasadach konkurencji, przejrzystości, niedyskryminacji i bezwarunkowo.
7. Infrastruktura portowa, na którą udzielono pomocy, jest udostępniana zainteresowanym użytkownikom na równych i niedyskryminacyjnych zasadach na warunkach rynkowych.
8. W przypadku pomocy nieprzekraczającej 2 mln EUR, jako alternatywę do zastosowania metody, o której mowa w ust. 4 i 5, maksymalną kwotę pomocy można ustalić na poziomie 80 % kosztów kwalifikowalnych.

ROZDZIAŁ IV

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 57

Uchylenie

Uchyła się rozporządzenie (WE) nr 800/2008.

Artykuł 58

Przepisy przejściowe

1. ¹³⁴ Niniejsze rozporządzenie stosuje się do pomocy indywidualnej przyznanej przed wejściem w życie odpowiednich przepisów niniejszego rozporządzenia, jeżeli pomoc ta spełnia wszystkie warunki określone w niniejszym rozporządzeniu z wyjątkiem art. 9.
2. Każda pomoc niewyłączona z wymogu zgłoszenia, określonego w art. 108 ust. 3 Traktatu, na podstawie niniejszego rozporządzenia lub innych obowiązujących uprzednio rozporządzeń przyjętych na mocy art. 1 rozporządzenia (WE) nr 994/98 jest oceniana przez Komisję zgodnie z właściwymi ramami prawnymi, wytycznymi, komunikatami i zawiadomieniami.
3. Każda pomoc indywidualna przyznana przed dniem 1 stycznia 2015 r. na mocy dowolnego rozporządzenia przyjętego na podstawie art. 1 rozporządzenia (WE) nr 994/98 obowiązującego w momencie przyznawania pomocy jest zgodna z rynkiem wewnętrznym i wyłączona z obowiązku zgłoszenia ustanowionego w art. 108 ust. 3 Traktatu, z wyłączeniem pomocy regionalnej. Programy pomocy w formie kapitału podwyższonego ryzyka na rzecz MŚP utworzone przed dniem 1 lipca 2014 r. i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu na mocy rozporządzenia (WE) nr 800/2008, pozostają wyłączone i zgodne z rynkiem wewnętrznym do czasu zakończenia obowiązywania umowy o

finansowaniu, pod warunkiem że fundusze publiczne przeznaczone do udziału w objętym pomocą funduszu inwestycyjnym *private equity* na podstawie takiej umowy przed dniem 1 stycznia 2015 r. oraz że spełnione zostały pozostałe warunki wyłączenia.

3a. ¹³⁵ Każda pomoc indywidualna przyznana w okresie od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 9 lipca 2017 r. zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia obowiązującymi w momencie przyznawania pomocy jest zgodna z rynkiem wewnętrznym i wyłączona z obowiązku zgłoszenia ustanowionego w art. 108 ust. 3 Traktatu. Każda pomoc indywidualna przyznana przed dniem 1 lipca 2014 r. zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia z wyjątkiem art. 9, obowiązującymi przed dniem 10 lipca 2017 r. albo po tym dniu, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym i wyłączona z obowiązku zgłoszenia ustanowionego w art. 108 ust. 3 Traktatu.

4. Wraz z końcem okresu obowiązywania niniejszego rozporządzenia wszystkie programy pomocy wyłączone na mocy niniejszego rozporządzenia pozostają wyłączone przez sześciomiesięczny okres dostosowawczy, z wyjątkiem programów pomocy regionalnej. Wyłączenie programów pomocy regionalnej wygasa z dniem wygaśnięcia zatwierdzonych map pomocy regionalnej. Wyłączenie pomocy na finansowanie ryzyka wyłączonej zgodnie z art. 21 ust. 2 lit. a) wygasa z końcem okresu przewidzianego w umowie o finansowaniu, pod warunkiem że fundusze publiczne przeznaczone do udziału w objętym pomocą funduszu inwestycyjnym *private equity* na podstawie takiej umowy w terminie sześciu miesięcy od końca okresu obowiązywania niniejszego rozporządzenia oraz że spełnione zostały wszystkie pozostałe warunki wyłączenia.

5. ¹³⁶ W przypadku zmian niniejszego rozporządzenia wszelkie programy pomocy wyłączone z obowiązku zgłoszenia na mocy niniejszego rozporządzenia obowiązującego w dniu wejścia w życie danego programu pozostają wyłączone z tego obowiązku przez 6-miesięczny okres dostosowawczy.

Artykuł 59

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2014 r. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do dnia 31 grudnia 2020 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich. Sporządzono w Brukseli dnia 17 czerwca 2014 r.

W imieniu Komisji

Joaquín ALMUNIA

Wiceprzewodniczący

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK I DEFINICJA MŚP

Artykuł 1

Przedsiębiorstwo

Za przedsiębiorstwo uważa się podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną. Zalicza się tu w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne zajmujące się rzemiosłem lub inną działalnością, a także spółki lub stowarzyszenia prowadzące regularną działalność gospodarczą.

Artykuł 2

Pułapy zatrudnienia oraz pułapy finansowe określające kategorię przedsiębiorstwa

1. Do kategorii mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw ("MŚP") należą przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 pracowników i których roczny obrót nie przekracza 50 milionów EUR, lub roczna suma bilansowa nie przekracza 43 milionów EUR.
2. W kategorii MŚP małe przedsiębiorstwo definiuje się jako przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 50 pracowników i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 10 milionów EUR.
3. W kategorii MŚP mikroprzedsiębiorstwo definiuje się jako przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 10 pracowników i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 2 milionów EUR.

Artykuł 3

Rodzaje przedsiębiorstw brane pod uwagę przy obliczaniu liczby personelu i kwot finansowych

1. "Przedsiębiorstwo samodzielne" oznacza każde przedsiębiorstwo, które nie jest zakwalifikowane jako przedsiębiorstwo partnerskie w rozumieniu ust. 2, ani jako przedsiębiorstwo powiązane w rozumieniu ust. 3.
2. "Przedsiębiorstwa partnerskie" oznaczają wszystkie przedsiębiorstwa, które nie zostały zakwalifikowane jako przedsiębiorstwa powiązane w rozumieniu ust. 3 i między którymi istnieją następujące związki: przedsiębiorstwo działające na rynku wyższego szczebla (typu *upstream*) posiada, samodzielnie lub wspólnie z co najmniej jednym przedsiębiorstwem powiązaniem w rozumieniu ust. 3, co najmniej 25 % kapitału innego przedsiębiorstwa działającego na rynku niższego szczebla (typu *downstream*) lub praw głosu w takim przedsiębiorstwie.

Przedsiębiorstwo można jednak zakwalifikować jako samodzielne i w związku z tym niemające żadnych przedsiębiorstw partnerskich, nawet jeśli niżej wymienieni inwestorzy osiągnęli lub przekroczyli pułap 25 %, pod warunkiem że nie są oni powiązani w rozumieniu ust. 3, indywidualnie ani wspólnie, z danym przedsiębiorstwem:

- a) ¹³⁷ publiczne korporacje inwestycyjne, spółki venture capital, osoby fizyczne lub grupy osób fizycznych prowadzące regularną działalność inwestycyjną w oparciu o venture capital, które inwestują w firmy nienotowane na giełdzie (tzw. anioły biznesu), pod warunkiem że całkowita kwota inwestycji tych aniołów biznesu w jedno przedsiębiorstwo wynosi mniej niż 1 250 000 EUR;
 - b) uczelnie wyższe lub ośrodki badawcze nienastawione na zysk;
 - c) inwestorzy instytucjonalni, w tym fundusze rozwoju regionalnego;
 - d) niezależne władze lokalne z rocznym budżetem poniżej 10 milionów EUR oraz liczbą mieszkańców poniżej 5 000.
3. "Przedsiębiorstwa powiązane" oznaczają przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym z poniższych związków:
 - a) przedsiębiorstwo ma większość praw głosu w innym przedsiębiorstwie w roli udziałowca/akcjonariusza lub członka;
 - b) przedsiębiorstwo ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innego przedsiębiorstwa;
 - c) przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo na podstawie umowy zawartej z tym przedsiębiorstwem lub postanowień w jego statucie lub umowie spółki;
 - d) przedsiębiorstwo będące udziałowcem/akcjonariuszem lub członkiem innego przedsiębiorstwa kontroluje samodzielnie, na mocy umowy z innymi udziałowcami/akcjonariuszami lub członkami tego przedsiębiorstwa, większość praw głosu udziałowców/akcjonariuszy lub członków w tym przedsiębiorstwie.

Zakłada się, że wpływ dominujący nie istnieje, jeżeli inwestorzy wymienieni w ust. 2 akapit drugi nie angażują się bezpośrednio lub pośrednio w zarządzanie danym przedsiębiorstwem, bez uszczerbku dla ich praw jako udziałowców/akcjonariuszy.

Przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym ze związków opisanych w akapicie pierwszym za pośrednictwem co najmniej jednego przedsiębiorstwa, lub jednego z inwestorów, o których mowa w ust. 2, również uznaje się za powiązane.

Przedsiębiorstwa pozostające w jednym z takich związków za pośrednictwem osoby fizycznej lub grupy osób fizycznych działających wspólnie również uznaje się za przedsiębiorstwa powiązane, jeżeli prowadzą one swoją działalność lub część działalności na tym samym rynku właściwym lub rynkach pokrewnych.

Za "rynek pokrewny" uważa się rynek dla danego produktu lub usługi znajdujący się bezpośrednio na wyższym lub niższym szczeblu rynku w stosunku do rynku właściwego.

4. Poza przypadkami określonymi w ust. 2 akapit drugi przedsiębiorstwa nie można uznać za małe lub średnie przedsiębiorstwo, jeżeli 25 % lub więcej kapitału lub praw głosu kontroluje bezpośrednio lub pośrednio, wspólnie lub indywidualnie, co najmniej jeden organ publiczny.

5. Przedsiębiorstwa mogą złożyć oświadczenie o swoim statusie prawnym przedsiębiorstwa samodzielnego, przedsiębiorstwa partnerskiego lub przedsiębiorstwa powiązanego, załączając dane dotyczące pułapów określonych w art. 2. Oświadczenie można złożyć nawet wtedy, gdy kapitał jest rozdrobniony w stopniu uniemożliwiającym określenie właściciela, w którym to przypadku przedsiębiorstwo w dobrej wierze oświadcza, że w sposób prawnie uzasadniony może przyjąć, iż 25 % lub więcej jego kapitału nie jest w posiadaniu innego przedsiębiorstwa ani we wspólnym posiadaniu większej liczby powiązanych przedsiębiorstw. Oświadczenia takie nie wykluczają kontroli i postępowań wyjaśniających przewidzianych w przepisach krajowych lub unijnych.

Artykuł 4

Dane wykorzystywane do określania liczby personelu i kwot finansowych oraz okresy referencyjne

1. Do określania liczby personelu i kwot finansowych wykorzystuje się dane odnoszące się do ostatniego zatwierdzonego okresu obrachunkowego i obliczane w skali rocznej. Uwzględnia się je począwszy od dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych. Kwota wybrana jako obrót jest obliczana z pominięciem podatku VAT i innych podatków pośrednich.

2. Jeżeli w dniu zamknięcia ksiąg rachunkowych dane przedsiębiorstwo stwierdza, że w skali rocznej przekroczyło pułapy zatrudnienia lub pułapy finansowe określone w art. 2, lub spadło poniżej tych pułapów, uzyskanie lub utrata statusu średniego, małego lub mikroprzedsiębiorstwa następuje tylko wówczas, gdy zjawisko to powtórzy się w ciągu dwóch kolejnych okresów obrachunkowych.

3. W przypadku nowo utworzonych przedsiębiorstw, których księgi rachunkowe nie zostały jeszcze zatwierdzone, odpowiednie dane pochodzą z szacunków dokonanych w dobrej wierze w trakcie roku obrotowego.

Artykuł 5

Liczba personelu

Liczba personelu odpowiada liczbie rocznych jednostek pracy (RJP), to jest liczbie pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy w obrębie danego przedsiębiorstwa lub w jego imieniu w ciągu całego uwzględnianego roku referencyjnego. Praca osób, które nie przepracowały pełnego roku, osób, które pracowały w niepełnym wymiarze godzin, bez względu na długość okresu zatrudnienia, lub pracowników sezonowych jest obliczana jako część ułamkowa RJP. W skład personelu wchodzi:

- a) pracownicy;
- b) osoby pracujące dla przedsiębiorstwa, podlegające mu i uważane za pracowników na mocy prawa krajowego,
- c) właściciele-kierownicy;
- d) partnerzy prowadzący regularną działalność w przedsiębiorstwie i czerpiący z niego korzyści finansowe.

Praktykanci lub studenci odbywający szkolenie zawodowe na podstawie umowy o praktyce lub szkoleniu zawodowym nie wchodzi w skład personelu. Nie wlicza się okresu trwania urlopu macierzyńskiego ani wychowawczego.

Artykuł 6

Ustalenie danych przedsiębiorstwa

1. W przypadku przedsiębiorstwa samodzielnego dane, w tym dane dotyczące liczby personelu, ustalane są wyłącznie na podstawie jego ksiąg rachunkowych.

2. W przypadku przedsiębiorstwa mającego przedsiębiorstwo partnerskie lub przedsiębiorstwa powiązane dane, w tym dane dotyczące liczby personelu, określa się na podstawie ksiąg rachunkowych i innych danych przedsiębiorstwa lub, jeżeli istnieją, skonsolidowanego sprawozdania finansowego danego przedsiębiorstwa lub skonsolidowanego sprawozdania finansowego innego przedsiębiorstwa, w którym ujęte jest dane przedsiębiorstwo.

Dane, o których mowa w pierwszym akapicie, uzupełnia się danymi dotyczącymi każdego przedsiębiorstwa partnerskiego znajdującego się bezpośrednio na wyższym lub niższym szczeblu rynku w stosunku do danego przedsiębiorstwa. Uzupełnienie danych jest proporcjonalne do procentowego udziału w kapitale lub prawach głosu (zależnie od tego, która z tych wartości jest większa). W przypadku holdingów typu *cross-holding* stosuje się większy udział procentowy.

Dane, o których mowa w pierwszym i drugim akapicie, uzupełnia się pełnymi danymi każdego przedsiębiorstwa, które jest bezpośrednio lub pośrednio powiązane z danym przedsiębiorstwem, jeśli dane te nie zostały podane wcześniej w ramach skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

3. Do celów stosowania ust. 2 dane przedsiębiorstw partnerskich danego przedsiębiorstwa pochodzą z ich ksiąg rachunkowych i innych danych, w tym skonsolidowanego sprawozdania finansowego, o ile istnieje. Dane te uzupełnia się pełnymi danymi przedsiębiorstw, które są powiązane z tymi przedsiębiorstwami partnerskimi, jeśli dane te nie zostały podane wcześniej w ramach skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Do celów stosowania tego samego ust. 2 dane przedsiębiorstw, które są powiązane z danym przedsiębiorstwem, pochodzą z ich ksiąg rachunkowych i innych danych, w tym skonsolidowanego sprawozdania finansowego, o ile istnieje. Dane te uzupełnia się proporcjonalnie danymi każdego ewentualnego przedsiębiorstwa partnerskiego takiego przedsiębiorstwa powiązanego, znajdującego się na wyższym lub niższym szczeblu rynku, chyba że zostały one już ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w stosunku co najmniej proporcjonalnym do udziału określonego w ust. 2 akapit drugi.

4. W przypadku gdy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym brakuje danych dotyczących liczby personelu w danym przedsiębiorstwie, dane te oblicza się przez proporcjonalne zestawienie danych od przedsiębiorstw partnerskich oraz przez dodanie danych od przedsiębiorstw, z którymi dane przedsiębiorstwo jest powiązane.

ZAŁĄCZNIK II ¹³⁸

INFORMACJE DOTYCZĄCE POMOCY PAŃSTWA WYŁĄCZONEJ NA WARUNKACH NINIEJSZEGO ROZPORZĄDZENIA

CZĘŚĆ I

Informacje przekazuje się za pomocą odpowiedniego programu komputerowego udostępnionego przez Komisję, jak określono w art. 11

grafika

CZĘŚĆ II

Informacje przekazuje się za pomocą odpowiedniego programu komputerowego udostępnionego przez Komisję, jak określono w art. 11

Proszę wskazać, który przepis ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych ma zastosowanie do danego środka pomocy.

Główny cel pomocy - Cele ogólne (wykaz)	Cele (wykaz)	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna roczna kwota pomocy w walucie krajowej (kwota bez ułamków)	MŚP - premie w %
Pomoc regionalna - pomoc inwestycyjna ⁽¹⁾ (art. 14)	☐ Program pomocy	... %	... %
	☐ Pomoc <i>ad hoc</i>	... %	... %
Pomoc regionalna - pomoc operacyjna (art. 15)	☐ Koszty transportu towarów wyprodukowanych na obszarach kwalifikujących się do pomocy (art. 15 ust. 2 lit. a))	... %	... %
	☐ Dodatkowe koszty w regionach najbardziej oddalonych (art. 15 ust. 2 lit. b))	... %	... %
☐ Pomoc regionalna na rzecz rozwoju obszarów miejskich (art. 16)		... w walucie krajowej	... %
Pomoc dla MŚP (art. 17, 18, 19, 20)	☐ Pomoc inwestycyjna dla MŚP (art. 17)	... %	... %
	☐ Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (art. 18)	... %	... %
	☐ Pomoc na udział MŚP w targach (art. 19)	... %	... %

	☐ Pomoc na koszty współpracy ponoszone przez MŚP uczestniczące w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej (art. 20)	... %	... %	
Pomoc dla MŚP - dostęp MŚP do finansowania (art. 21-22)	☐ Pomoc na finansowanie ryzyka (art. 21)	... w walucie krajowej	... %	
	☐ Pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność (art. 22)	... w walucie krajowej	... %	
☐ Pomoc dla MŚP - Pomoc na rzecz alternatywnych platform obrotu specjalizujących się w MŚP (art. 23)		... %; w przypadku gdy środek pomocy przyjmuje postać pomocy na rozpoczęcie działalności: ... w walucie krajowej	... %	
☐ Pomoc dla MŚP - Pomoc na koszty rozpoznania (art. 24)		... %	... %	
Pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (art. 25-30)	Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe (art. 25)	☐ Badania podstawowe (art. 25 ust. 2 lit. a))	... %	... %
		☐ Badania przemysłowe (art. 25 ust. 2 lit. b))	... %	... %
		☐ Eksperymentalne prace rozwojowe (art. 25 ust. 2 lit. c))	... %	... %
		☐ Studia wykonalności (art. 25 ust. 2 lit. d))	... %	... %
	☐ Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą (art. 26)	... %	... %	
	☐ Pomoc dla klastrów innowacyjnych (art. 27)	... %	... %	
	☐ Pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności (art. 28)	... %	... %	
☐ Pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne (art. 29)	... %	... %		
☐ Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rybołówstwa i akwakultury (art. 30)	... %	... %		
☐ Pomoc szkoleniowa (art. 31)		... %	... %	
Pomoc przeznaczona na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych (art. 32-35)	☐ Pomoc w formie subsydiów płacowych na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji (art. 32)	... %	... %	
	☐ Pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń na rekrutację pracowników niepełnosprawnych (art. 33)	... %	... %	
	☐ Pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych (art. 34)	... %	... %	
	☐ Pomoc na rekompensatę kosztów wsparcia udzielanego pracownikom znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji (art. 35)	... %	... %	
Pomoc na ochronę środowiska (art. 36- 49)	☐ Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych (art. 36)	... %	... %	
	☐ Pomoc inwestycyjna na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych (art. 37)	... %	... %	
	☐ Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną (art. 38)	... %	... %	
	☐ Pomoc inwestycyjna na projekty wspierające efektywność energetyczną w budynkach (art. 39)	... w walucie krajowej	... %	

☐	Pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji (art. 40)	... %	... %
☐	Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych (art. 41)	... %	... %
☐	Pomoc operacyjna na propagowanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (art. 42)	... %	... %
☐	Pomoc operacyjna na propagowanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w instalacjach działających na małą skalę (art. 43)	... %	... %
☐	Pomoc w formie ulg w podatkach na ochronę środowiska na mocy dyrektywy 2003/96/WE (art. 44)	... %	... %
☐	Pomoc inwestycyjna na rekultywację zanieczyszczonych terenów (art. 45)	... %	... %
☐	Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy (art. 46)	... %	... %
☐	Pomoc inwestycyjna na recykling i ponowne wykorzystanie odpadów (art. 47)	... %	... %
☐	Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną (art. 48)	... %	... %
☐	Pomoc na badania środowiska (art. 49)	... %	... %
	Maksymalna intensywność pomocy	... %	... %
☐	Programy pomocy mające na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi (art. 50)	Rodzaj klęski żywiołowej	☐ trzęsienie ziemi ☐ lawina ☐ osuwisko ☐ powódź ☐ tornado ☐ huragan ☐ erupcja wulkaniczna ☐ pożar naturalny
		Data wystąpienia klęski żywiołowej	dd/mm/rrrrr do dd/mm/rrrrr
☐	Pomoc o charakterze społecznym w zakresie transportu na rzecz mieszkańców regionów oddalonych (art. 51)	... %	... %
☐	Pomoc na infrastrukturę szerokopasmową (art. 52)	... w walucie krajowej	... %
☐	Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego (art. 53)	... %	... %
☐	Programy pomocy na rzecz utworów audiowizualnych (art. 54)	... %	... %
☐	Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną (art. 55)	... %	... %
☐	Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną (art. 56)	... %	... %
☐	Pomoc na rzecz regionalnych portów lotniczych (art. 56a)	... %	... %
☐	Pomoc na rzecz portów morskich (art. 56b)	... %	... %
☐	Pomoc na rzecz portów śródlądowych (art. 56c)	... %	... %

⁽¹⁾ W przypadku pomocy regionalnej *ad hoc* uzupełniającej pomoc przyznaną w ramach programu (programów) pomocy proszę wskazać zarówno intensywność pomocy przyznanej w ramach programu pomocy, jak i intensywność pomocy *ad hoc*.

Przepisy dotyczące publikowania informacji określonych w art. 9 ust. 1

Państwa członkowskie organizują swoje kompleksowe strony internetowe dotyczące pomocy państwa, na których mają być publikowane informacje określone w art. 9 ust. 1, w taki sposób, który umożliwi łatwy dostęp do tych informacji. Informacje publikowane są w formacie arkusza kalkulacyjnego, który umożliwi przeszukiwanie danych, ich ekstrakcję i łatwe publikowanie w internecie, na przykład w formacie CSV lub XML. Wszystkie zainteresowane strony mogą korzystać z dostępu do strony internetowej bez ograniczeń. Dostęp do strony nie wymaga wcześniejszej rejestracji użytkownika.

Publikuje się następujące informacje o każdym przypadku przyznania pomocy indywidualnej zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. c):

- Nazwa beneficjenta
- Identyfikator beneficjenta
- Rodzaj przedsiębiorstwa (MŚP/duże przedsiębiorstwo) w czasie przyznania pomocy
- Region, w którym beneficjent ma siedzibę, na poziomie NUTS II ¹⁴⁰
- Sektor działalności na poziomie grupy NACE ¹⁴¹
- Element pomocy, wyrażony jako pełna kwota w walucie krajowej ¹⁴²
- Instrument pomocy ¹⁴³ (Dotacja/Dotacja na spłatę odsetek, Pożyczka/Zaliczki zwrotne/Dotacja podlegająca zwrotowi, Gwarancja, Korzyść podatkowa lub zwolnienie podatkowe, Finansowanie ryzyka, Inne (proszę określić))
- Data przyznania pomocy
- Cel pomocy
- Organ przyznający pomoc
- W przypadku programów na podstawie art. 16 i 21 nazwa podmiotu, któremu powierzono zadanie, oraz nazwy wybranych pośredników finansowych
- Numer środka pomocy ¹⁴⁴.

¹ Dz.U. L 142 z 14.5.1998, s. 1.

² Dz.U. L 214 z 9.8.2008, s. 3.

³ Dz.U. L 320 z 30.11.2013, s. 22.

⁴ Dz.U. L 204 z 31.7.2013, s. 11.

⁵ COM(2012) 209 z 8.5.2012.

⁶ Dz.U. L 336 z 21.12.2010, s. 24.

⁷ Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2.

⁸ Dz.U. C 296 z 2.10.2012, s. 3.

⁹ Dz.U. C 155 z 20.6.2008, s. 10.

¹⁰ Dz.U. C 14 z 19.1.2008, s. 6.

¹¹ Dz.U. L 175 z 27.6.2013, s. 1.

¹² Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1.

¹³ Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36.

¹⁴ EUCO 13/10 REV 1.

¹⁵ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 259.

¹⁶ Dz.U. C 194 z 18.8.2006, s. 2.

¹⁷ Dz.U. C 323 z 30.12.2006, s. 1.

¹⁸ COM(2010) 636 z 15.11.2010.

¹⁹ COM(2010) 2020 z 3.3.2010.

²⁰ Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1.

²¹ Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16.

²² Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32.

²³ Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1.

²⁴ Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51.

²⁵ Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56.

²⁶ Dz.U. L 102 z 11.4.2006, s. 15.

²⁷ Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 114.

²⁸ Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3.

²⁹ COM(2010) 245 z 19.5.2010.

³⁰ Dz.U. C 332 z 15.11.2013, s. 1.

³¹ EUCO 13/10 REV 1.

³² Dz.U. L 191 z 23.7.2010, s. 28.

³³ COM(2010) 2020 z 3.3.2010.

³⁴ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie C-280/00 Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg przeciwko Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH i Oberbundesanwalt beim Bundesverwaltungsgericht, Rec. 2003, s. I-7747).

³⁵ Art. 1 ust. 1 lit. k) zmieniona przez art. 1 pkt 1 lit. a ppkt i rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

³⁶ Art. 1 ust. 1 lit. l) zmieniona przez art. 1 pkt 1 lit. a ppkt i rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

³⁷ Art. 1 ust. 1 lit. m) dodana przez art. 1 pkt 1 lit. a ppkt ii rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

- ³⁸ Art. 1 ust. 1 lit. n) dodana przez art. 1 pkt 1 lit. a ppkt ii rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ³⁹ Art. 1 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁴⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 1).
- ⁴¹ Decyzja Rady 2010/787/UE z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (Dz.U. L 336 z 21.12.2010, s. 24).
- ⁴² Art. 1 ust. 4 lit. a) zmieniona przez art. 1 pkt 1 lit. c ppkt i rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁴³ Art. 1 ust. 4 lit. c) zmieniona przez art. 1 pkt 1 lit. c ppkt ii rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁴⁴ Dz.U. L 336 z 21.12.2010, s. 24.
- ⁴⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG.
- ⁴⁶ Art. 2 pkt 39 zmieniony przez art. 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁴⁷ Art. 2 pkt 42 zmieniony przez art. 1 pkt 2 lit. b rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁴⁸ Art. 2 pkt 48 zmieniony przez art. 1 pkt 2 lit. c rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁴⁹ Art. 2 pkt 48a dodany przez art. 1 pkt 2 lit. d rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁵⁰ Dz.U. L 393 z 30.12.2006, s. 1.
- ⁵¹ Art. 2 pkt 55 zmieniony przez art. 1 pkt 2 lit. e rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁵² Art. 2 pkt 61a dodany przez art. 1 pkt 2 lit. f rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁵³ Dz.U. L 134 z 30.4.2004, s. 114.
- ⁵⁴ Dz.U. L 206 z 8.8.2009, s. 1.
- ⁵⁵ Dz.U. L 24 z 29.1.2008, s. 8.
- ⁵⁶ Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1.
- ⁵⁷ COM(2012) 595 z 17.10.2012.
- ⁵⁸ Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51.
- ⁵⁹ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 55.
- ⁶⁰ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 94.
- ⁶¹ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 1.
- ⁶² Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 15.
- ⁶³ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 36.
- ⁶⁴ Art. 2 pkt 144 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁶⁵ Art. 2 pkt 145 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁶⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty (Dz.U. L 293 z 31.10.2008, s. 3).
- ⁶⁷ Art. 2 pkt 146 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁶⁸ Art. 2 pkt 147 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁶⁹ Art. 2 pkt 148 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁷⁰ Art. 2 pkt 149 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁷¹ Art. 2 pkt 150 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁷² Art. 2 pkt 151 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁷³ Dyrektywa Rady 96/67/WE z dnia 15 października 1996 r. w sprawie dostępu do rynku usług obsługi naziemnej w portach lotniczych Wspólnoty (Dz.U. L 272 z 25.10.1996, s. 36).
- ⁷⁴ Art. 2 pkt 152 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁷⁵ Art. 2 pkt 153 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁷⁶ Art. 2 pkt 154 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁷⁷ Art. 2 pkt 155 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.
- ⁷⁸ Art. 2 pkt 156 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁷⁹ Art. 2 pkt 157 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁸⁰ Art. 2 pkt 158 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁸¹ Art. 2 pkt 159 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁸² Art. 2 pkt 160 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁸³ Art. 2 pkt 161 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁸⁴ Art. 2 pkt 162 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁸⁵ Art. 2 pkt 163 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁸⁶ Art. 2 pkt 164 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁸⁷ Art. 2 pkt 165 dodany przez art. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁸⁸ Dyrektywa 2000/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 listopada 2000 r. w sprawie portowych urządzeń do odbioru odpadów wytwarzanych przez statki i pozostałości ładunku (Dz.U. L 332 z 28.12.2000, s. 81).

⁸⁹ Art. 4 ust. 1 lit. z) zmieniona przez art. 1 pkt 3 lit. a rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁹⁰ Art. 4 ust. 1 lit. bb) zmieniony przez art. 1 pkt 3 lit. b rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁹¹ Art. 4 ust. 1 lit. dd) dodana przez art. 1 pkt 3 lit. c rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁹² Art. 4 ust. 1 lit. ee) dodana przez art. 1 pkt 3 lit. c rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylające decyzję nr 661/2010/UE (Dz.U. L 348 z 20.12.2013, s. 1).

⁹⁴ Art. 4 ust. 1 lit. ff) dodana przez art. 1 pkt 3 lit. c rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁹⁵ Dz.U. C 155 z 20.6.2008, s. 10.

⁹⁶ Art. 5 ust. 2 lit. k) dodana przez art. 1 pkt 4 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁹⁷ Art. 6 ust. 5 lit. a) zmieniona przez art. 1 pkt 5 lit. a rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁹⁸ Art. 6 ust. 5 lit. d) zmieniona przez art. 1 pkt 5 lit. b rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

⁹⁹ Art. 7 ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 6 lit. a rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹⁰⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

¹⁰¹ Art. 7 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 6 lit. b rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹⁰² Art. 7 ust. 4 skreślony przez art. 1 pkt 6 lit. c rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹⁰³ Art. 8 ust. 7 dodany przez art. 1 pkt 7 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹⁰⁴ W przypadku programów, o których mowa w art. 16 i 21 niniejszego rozporządzenia, wymóg publikowania informacji na temat każdej indywidualnej pomocy przekraczającej 500 000 EUR może zostać uchylony w odniesieniu do MŚP, które nie zrealizowały żadnej sprzedaży komercyjnej na jakimkolwiek rynku.

¹⁰⁵ Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1.

¹⁰⁶ Art. 12 zmieniony przez art. 1 pkt 8 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹⁰⁷ Art. 13 zmieniony przez art. 1 pkt 9 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹⁰⁸ Art. 14 ust. 6 zmieniony przez art. 1 pkt 10 lit. a rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹⁰⁹ Art. 14 ust. 7 zmieniony przez art. 1 pkt 10 lit. b rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹¹⁰ Art. 14 ust. 16 dodany przez art. 1 pkt 10 lit. c rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹¹¹ Art. 14 ust. 17 dodany przez art. 1 pkt 10 lit. c rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.U.E.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011 (Dz.U. L 149 z 20.5.2014, s. 1).

¹¹³ Art. 15 zmieniony przez art. 1 pkt 11 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

¹¹⁵ Art. 21 ust. 16 zmieniony przez art. 1 pkt 12 lit. a rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹¹⁶ Art. 21 ust. 16 lit. b) zmieniona przez art. 1 pkt 12 lit. b rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹¹⁷ Art. 22 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 13 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹¹⁸ Art. 25 ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 14 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹¹⁹ Art. 31 ust. 3 lit. b) zmieniona przez art. 1 pkt 15 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹²⁰ Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1.

¹²¹ Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51.

¹²² Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56.

¹²³ Dz.U. L 102 z 11.4.2006, s. 1.

¹²⁴ Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 114.

¹²⁵ Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 66.

¹²⁶ Art. 52 ust. 2a dodany przez art. 1 pkt 16 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹²⁷ Art. 53 ust. 2 lit. a) zmieniona przez art. 1 pkt 17 lit. a rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹²⁸ Art. 53 ust. 8 zmieniony przez art. 1 pkt 17 lit. b rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹²⁹ Art. 53 ust. 9 zmieniony przez art. 1 pkt 17 lit. c rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹³⁰ Art. 54 ust. 4 zmieniony przez art. 1 pkt 18 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹³¹ Art. 55 ust. 12 zmieniony przez art. 1 pkt 19 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹³² Sekcja 14 dodana przez art. 1 pkt 20 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹³³ Sekcja 15 dodana przez art. 1 pkt 20 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹³⁴ Art. 58 ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 21 lit. a rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹³⁵ Art. 58 ust. 3a dodany przez art. 1 pkt 21 lit. b rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹³⁶ Art. 58 ust. 5 dodany przez art. 1 pkt 21 lit. c rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹³⁷ Załącznik I art. 3 ust. 2 lit. a) zmieniona przez sprostowanie z dnia 15 grudnia 2015 r. (Dz.U.UE.L.2015.329.28/1).

¹³⁸ Załącznik II zmieniony przez art. 1 pkt 22 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹³⁹ Załącznik III zmieniony przez art. 1 pkt 23 rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.

¹⁴⁰ NUTS - wspólna klasyfikacja jednostek terytorialnych do celów statystycznych. Region określa się zazwyczaj na poziomie 2.

¹⁴¹ Rozporządzenie (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych (Dz.U. L 393 z 30.12.2006, s. 1).*____Odnosnik zmieniony przez art. 1 pkt 23 lit. a rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.*

¹⁴² Ekwiwalent dotacji brutto lub - w przypadku środków objętych art. 16, 21, 22 lub 39 niniejszego rozporządzenia - wysokość inwestycji. W przypadku pomocy operacyjnej można podać roczną kwotę pomocy na beneficjenta. W przypadku programów podatkowych i programów na podstawie art. 16 (pomoc regionalna na rzecz rozwoju obszarów miejskich) i 21 (pomoc na finansowanie ryzyka), kwotę tę można podać w przedziałach określonych w art. 9 ust. 2 niniejszego rozporządzenia.*____Odnosnik zmieniony przez art. 1 pkt 23 lit. b rozporządzenia nr (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. (Dz.U.UE.L.2017.156.1) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 10 lipca 2017 r.*

¹⁴³ Jeżeli pomoc przyznaje się za pomocą wielu instrumentów, kwotę pomocy należy podać w rozbiu na poszczególne instrumenty

¹⁴⁴ Podany przez Komisję w ramach procedury elektronicznej na mocy art. 11 niniejszego rozporządzenia.